

nr 8 – 2017

KRONIKA

POWIATU POZNAŃSKIEGO

POZNAŃ 2017

Redaguje Zespół w składzie:

Lena Bednarska, Grażyna Głowacka, Katarzyna Wosińska-Gracz, Andrzej Ogórkiewicz (sekretarz redakcji), Piotr Zalewski, Tomasz Skupio, Mirosław Wieloch, Andrzej Wróblewicz (redaktor naczelny)

Adres Redakcji:

Starostwo Powiatowe w Poznaniu
ul. Jackowskiego 18
60-509 Poznań

Współpraca:

Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu
ul. Prusa 3, 60-819 Poznań
tel. (61) 8 664 08 75
fax (61) 66 27 366
e-mail: wydawnictwo@wbp.poznan.pl

Projekt okładki:

Dorota Bojkowska

Skład, łamanie:

Bojkowska STUDIO

Redaktor:

Patryk Szaj

Korekta:

Patryk Szaj

Fotografie: A. Augustyn, M. Janas, M. Kubiczek, K. Linkowski, Z. Małag, G. Nowacka, M. Pawlik, K. Ratajczak, Starostwo Powiatowe w Poznaniu, Studio Net 24, Urząd Gminy Suchy Las

„Kronika Powiatu Poznańskiego” w 2017 roku została wydana ze środków finansowych powiatu poznańskiego.

© Starostwo Powiatowe w Poznaniu

ISSN 2082-3509

Druk, oprawa:

Wrocławska Drukarnia Naukowa PAN
im. Stanisława Kulczyńskiego Sp. z o.o.
ul. Lelewela 4
53-505 Wrocław

SPIS TREŚCI

DZIŚ I JUTRO POWIATU POZNAŃSKIEGO

Andrzej Ogórkiewicz, <i>Plany rozwoju aglomeracji poznańskiej.</i> <i>Wywiad ze starostą poznańskim Janem Grabkowskim</i>	5
Katarzyna Kazmucha, Maciej Grupa, <i>Dekada z Metropolią Poznań</i>	11
Romuald Najdek, <i>Wizja Centrum Kształcenia Praktycznego</i> <i>przy Zespole Szkół nr 1 w Swarzędzu</i>	17
Tomasz Morawski, <i>Powiatowa przedsiębiorczość w sieci</i>	23

HISTORIA I KULTURA

Andrzej Ogórkiewicz, <i>Wojciech Bogusławski – 260. urodziny</i>	25
Ryszard Chruszczewski, <i>Powstanie wielkopolskie i jego uczestnicy</i> <i>na terenie gminy Suchy Las</i>	31
Arkadiusz Małyška, <i>Pamięć o powstaniu wielkopolskim w powiecie poznańskim</i>	45
Aleksandra Warczyńska, <i>Wojciech Bogusławski i historia niezwykłego kamienia.</i> <i>Nowa gra edukacyjna w serii Wielkopolskie Questy</i>	53

POWIAT SPORTOWO I TURYSTYCZNIE

Krzysztof Ratajczak, <i>Powiatowa17. na radiowej fali</i>	57
Maciej Pawlik, <i>2016/2017 – XVIII sportowy rok szkolny</i>	61
Artur Krysztofiak, <i>Legendy Puszczy Zielonki</i>	67

MINĄŁ ROK...

Aneta Szczepaniak-Głębocka, <i>Zdarzyło się.</i> <i>Kronika wydarzeń w powiecie poznańskim</i>	73
Katarzyna Woźnińska-Gracz, <i>Czytane, podpatrzone, podsłuchane.</i> <i>W mediach o powiecie poznańskim</i>	127

DZIŚ I JUTRO POWIATU POZNAŃSKIEGO

PLANY ROZWOJU AGLOMERACJI POZNAŃSKIEJ

WYWIAD ZE STAROSTĄ POZNAŃSKIM
JANEM GRABKOWSKIM

Andrzej Ogórkiewicz*

Jan Grabkowski
STAROSTA POZNAŃSKI
*fot. archiwum Starostwa Powiatowego
w Poznaniu*

Metropolia a aglomeracja. Jak rozumieć te dwa pojęcia?

Metropolie to naprawdę ogromne organizmy, przeważnie miejskie, powstałe z połączenia co najmniej kilku jednostek administracyjnych poprzez wyraźny akt stworzenia, poprzez porozumienie będące efektem unii wielu, poprzednio odrębnych, części. Do najbardziej znanych należą metropolia hanoverska czy te największe, jak Paryż i Londyn.

* Sekretarz redakcji „Kroniki Powiatu Poznańskiego”, dyrektor Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Las

Aglomeracja to twór powstały w sposób naturalny. Nazwa ta pochodzi od łacińskiego *agglomeratio* oznaczającego nagromadzenie różnych jednostek administracyjnych w wyniku koncentracji zabudowy. Można powiedzieć, że aglomeracja konstituuje się w wyniku rozłożonego w czasie narastania tkanki miejsko-wiejskiej – jest czymś, do czego się odnosimy, diagnozując potrzeby i podejmując działania właściwe dla zaistniałej sytuacji.

A jak to wygląda w przypadku aglomeracji poznańskiej?

Modelowo. Do tkanki miejskiej Poznania przyrastały kolejno rozmaite mniejsze i większe miejscowości, najczęściej wsie. Te, które leżały najbliżej rozwijającego się miasta, były przez nie wchłaniane. W dawniejszych czasach Grunwald, Górczyn czy Wilda, w nowszych – Piątkowo, w najnowszych – Antoninek, Strzeszyn, a nawet Kiekrz.

Miejscowości położone dalej pozostawały w orbicie Poznania jako najsilniejszej i najważniejszej jednostki w okolicy. Oczywiście cały ten mechanizm warunkowało przemieszczanie się ludności, przyjeżdżającej do miasta po zarobek, towary i kulturę. Do pewnego momentu ta zależność była raczej jednostronna. Wiele zmienił proces suburbanizacji Poznania, czyli masowego osiedlania się, także jego mieszkańców, na przedmieściach.

Dzięki temu przepływowi jeszcze bardziej zacieśniły się więzy dużego miasta z mniejszymi miejscowościami. Ludność o podobnych potrzebach i możliwościach rozlała się na sporym obszarze, tworząc coraz spójniejszy organizm aglomeracji poznańskiej. Dziś w wielu przypadkach granica pomiędzy miastem a wsią wyraźnie się zaciera, a nawet staje się niewidzialna. Tak jest choćby w przypadku Czerwonaka i Suchego Lasu.

Model aglomeracyjny jest Panu bliższy niż metropolitalny?

Zdecydowanie. W każdym z nich chodzi o współdziałanie, jednak w przypadku modelu aglomeracyjnego jest ono nie tylko dobrowolne, ale całkowicie partnerskie i zachowujące niezależność poszczególnych jednostek. W wielkiej metropolii ze wspólnym budżetem decyduje się o wydawaniu pieniędzy na niezbędne inwestycje, stosując na przykład algorytm gęstości zaludnienia na danym obszarze. Proszę zgadnąć, czy władze metropolii chętniej wydadzą pieniądze na parking w mieście, czy na chodnik w niewielkiej wsi.

Skoro zatem powstała aglomeracja, jak należy zadbać o jej potrzeby?

Może najpierw krótka historia przedsięwzięcia. W marcu 2007 roku ogłosiliśmy hasło „Agglomeracja jest po Twojej stronie”. W maju

w poznańskim Ratuszu podpisaliśmy porozumienie o utworzeniu Rady Aglomeracji (od 2011 roku Rada Metropolii). Wkrótce powstało Centrum Badań Metropolitalnych, które konstytuowało i określało potrzeby aglomeracji. To był pierwszy sukces, tym większy, że współfinansowany przez miasto i powiat. Następny krok stanowiło powołanie Stowarzyszenia Metropolia Poznań, które w nowym rozdaniu budżetu unijnego stało się instytucją pośredniczącą w rozdysponowaniu funduszy Unii Europejskiej przyznawanych na działania aglomeracyjne. Istnienie Stowarzyszenia umożliwia nam podejmowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, ale też finansowanie konkursów i programów opracowywanych w poszczególnych gminach powiatu poznańskiego, składowych aglomeracji. Niezależnie od tego może je wspierać, i robi to, marszałek województwa, na przykład poprzez Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny.

Ponadto, ponieważ aglomerację poznańską tworzą niezależne samorządy z własną tożsamością, budżetami i planami, z myślą o mieszkańcach realizujemy rozmaite inwestycje, najczęściej drogowe, w których udziałowcami są Skarb Państwa oraz, po połowie, poszczególne gminy i powiat poznański.

A jakie konkretne działania są podejmowane w skali całej aglomeracji?

Przede wszystkim kolej metropolitalna. Tak, tak – metropolitalna, bo jej powołanie następuje w wyniku podjęcia decyzji, podpisania umowy i stworzenia tak zwanego master planu. Chodzi o uruchomienie gęstej sieci połączeń kolejowych w oparciu o infrastrukturę kolejową i nowoczesny tabor, głównie szynobusy, tak by mieszkańcy aglomeracji mogli o każdej porze wygodnie dojechać do pracy, do szkoły czy na uczelnię. Bardzo ważnym elementem jest tworzenie węzłów przesiadkowych w pobliżu remontowanych bądź budowanych stacji kolejowych, tak by dojeżdżający mogli zostawić samochody na parkingach i przesiąść się do pociągu, zgodnie z postulatem miasta, by wjeżdżało do niego mniej pojazdów. Postulatem słusznym, ale możliwym do zrealizowania po stworzeniu odpowiednich warunków.

Druga sprawa to komunikacja autobusowa. W 1991 roku, po wypowiedzeniu umowy przez miasto, gminy zaczęły tworzyć własne przedsiębiorstwa komunikacyjne w oparciu o tabor przeróżnej jakości. Dziś następuje ponowne scalanie systemu. Kolejne gminy wraz z flotą nowoczesnych autobusów dołączają do komunikacji miejskiej Poznania. W efekcie pasażerowie

mogą podróżować na podstawie jednego biletu na terenie swoich gmin oraz na terenie Poznania. Ujednolicono ceny, skoordynowano rozkłady jazdy, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców. Tak zrobiły na przykład gminy Suchy Las, Luboń, Swarzędz czy Rokietnica.

Czy są obszary, na których aglomeracyjny organizm wykazuje symptomy choroby?

O ochronie zdrowia, jeśli wziąć pytanie dosłownie, powiem za chwilę. Są natomiast dziedziny, w których rzeczywiście pojawiają się wyzwania, a jednym z nich jest oświata. Zdarza się, że dzieci i młodzież z terenu jednego samorządu uczą się w szkole leżącej na terenie innego. Reprezentatywnym przykładem jest Kiekrz, miejscowość podzielona między Poznań a powiat poznański. Wójt gminy Rokietnica płaci za naukę uczniów, którzy mieszkają ulicę od granicy obu samorządów. Przypomina to sytuację z *Domu na granicy* Sławomira Mrożka, gdzie biesiadnicy płacili cło za pierogi z półmiska leżącego po drugiej stronie stołu.

Prezydent Poznania przedstawił także kalkulację kosztów, jakie ponosi za naukę w szkołach ponadgimnazjalnych młodzieży z gmin powiatu poznańskiego. Czy podana kwota 34 mln złotych jest rzeczywista, czy nie, to inna sprawa.

To pokazuje jednak, że problem istnieje i będziemy się starali go rozwiązać.

Do czego powinny zmierzać te rozwiązania?

Trzeba się zastanowić nad stworzeniem innego, spójnego systemu. To tak jak z Zarządem Transportu Miejskiego, który de facto nadzoruje przedsiębiorstwa gminne, ustalając im rozkłady jazdy. Być może w tych warunkach jedno przedsiębiorstwo ma szansę działać sprawniej niż wiele rozproszonych, nawet jeśli nie jest właścicielem poszczególnych części, ale funkcjonuje jako jednostka, która zleca usługi transportowe...

Czy w takim razie obecny stan aglomeracyjny jest okresem przejściowym? Czy to narastanie tkanki łącznej aglomeracji ma w efekcie doprowadzić do powstania metropolii poznańskiej?

Ja tylko przytaczam doświadczenia i rozwiązania znane z innych miejsc, choćby ze wspomnianej metropolii hanowerskiej, przekształconej w efekcie w Region Hanower finansowany częściowo z podatków, czyli dochodów własnych, a częściowo ze składek podmiotów wchodzących w jego obręb. Z tych źródeł są opłacane oświata, zdrowie, planowanie przestrzenne i drogi ponadgminne, które stanowią podstawę przemieszczania się

mieszkańców pomiędzy poszczególnymi częściami większego organizmu i powinny być budowane w jednym standardzie.

Wróćmy zatem do opieki zdrowotnej.

Tu moim zdaniem jest największy problem, szczególnie na poziomie lecznictwa zamkniętego, czyli na poziomie szpitalnym. Dziś mamy szpitale państwowe, wojewódzkie, powiatowe i uniwersyteckie, czyli kliniki. Każda jednostka otrzymuje finansowanie z innego źródła. Do tego wprowadza się sieć szpitali, z których jedne uzyskują dofinansowanie, a drugie nie, czyli najprawdopodobniej upadną. Według mnie szpitale zajmujące się ratownictwem, czyli te ze szpitalnymi oddziałami ratunkowymi, powinny stanowić podstawowy element funkcjonowania systemu. Bo przyjeżdża do nich pacjent, który musi być operowany natychmiast, co wymaga stałego utrzymywania kadry medycznej wszystkich specjalności, ponieważ trudno przewidzieć, z jakim schorzeniem będzie się miało do czynienia. Takiemu szpitalowi trudno jest konkurować z małą jednostką wykonującą tylko planowe zabiegi. I mówię tu o podstawowej, bieżącej działalności, a nie o inwestycjach, które leżą po stronie właściciela. A ten musi sprostać nowym standaryzacjaom ustalonym przez ustawodawców.

Na przykład Szpital w Puszczykowie, w którym będziemy inwestować w nowy blok operacyjny i który dostosowujemy w całości do współczesnych wymogów.

Jak wyglądają działania Stowarzyszenia Metropolia Poznań na tle innych projektów, które pojawiają się na terenie Polski?

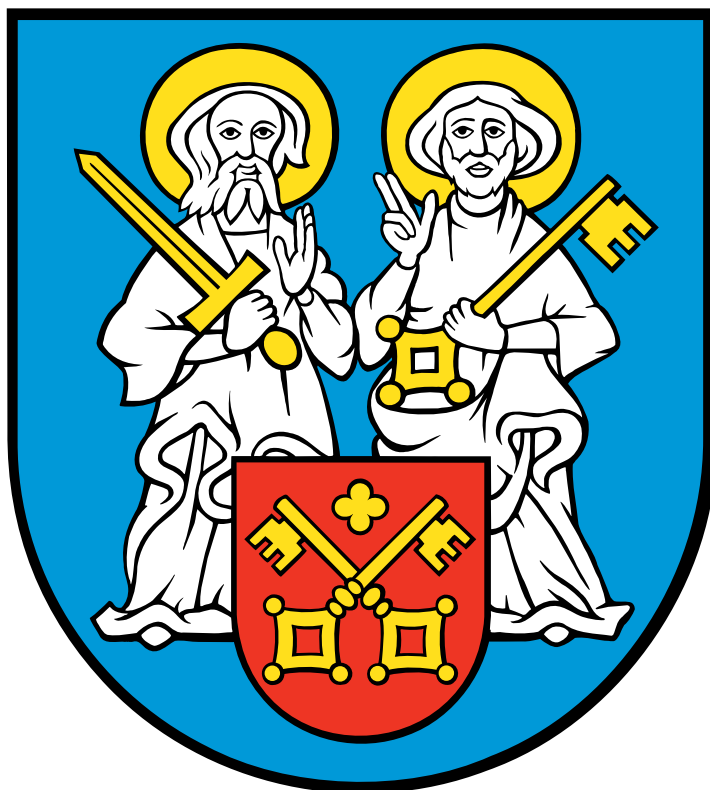
O przypadku warszawskim nie ma co mówić, bo spełził na niczym, choćby przez referenda w podwarszawskich gminach. Jest też Górnośląski Związek Metropolitalny powołany w drodze ustawy. I to także model stworzony odgórnie, w którym obok takich podmiotów jak prezydenci miast, starosta, władze gmin, tworzy się urząd metropolitalny, co jest multiplikowaniem władz, całkowicie niepotrzebnym i nadmiernie kosztownym. My podążamy drogą działań oddolnych, wzorem choćby wspomnianego Regionu Hanowerskiego.

Jakie są perspektywy na najbliższy czas?

To jeszcze raz o systemie komunikacyjnym. Modernizujemy trasy kolejowe, po tych w kierunku Wągrowca i Gniezna zajęliśmy się tą w stronę Leszna. Konieczny jest także trzeci tor łączący dworzec Poznań Wschód z Dworcem Głównym. W tak zwanych ZIT-ach, czyli Zintegrowanych Inwestycjach Terytorialnych, mamy fundusze na

stacje przesiadkowe i parkingi typu Park&Ride – „zaparkuj i jedź”, ale także na zakup autobusów, które powinny kursować z punktualnością co do minuty. Po stronie marszałka województwa są zakupy nowoczesnego taboru kolejowego. W dalszym etapie mają w nich partycypować także samorządy spoza aglomeracji.

Elementy tego systemu, włączając w to także system buspasów miejskich, będą musiały się dobrze z sobą zgrać. Tak jak w kotle: jeśli się mocno zamiesza, potrzeba czasu, żeby poszczególne części mogły się spokojnie ułożyć. Jestem pewien, że tak będzie.

POWIAT POZNAŃSKI
HERB

DEKADA Z METROPOLIĄ POZNAŃ

Katarzyna Kazmucha, Maciej Grupa*

10 lat temu podpisano *Porozumienie o współpracy pomiędzy samorządami aglomeracji poznańskiej*. Dało ono początek dzisiejszej Metropolii Poznań – Stowarzyszeniu, dzięki któremu do mieszkańców powiatu poznańskiego trafią miliony złotych na węzły przesiadkowe, kolej metropolitalną, ośrodek dla dzieci niewidomych w Owińskach czy rozbudowę Centrum Kształcenia Praktycznego w Swarzędzu.

CZY WARTO STAWIAĆ NA AGLOMERACJĘ?

Inicjatorem wspólnych działań lokalnych samorządów jest Jan Grabkowski, starosta poznański, który zapytał mieszkańców powiatu, czy warto tworzyć aglomerację poznańską. Wyniki ankiety wykazały, że 2/3 badanych pozytywnie oceniło ten pomysł. W efekcie licznych rozmów i spotkań doszło do zawiązania przez powiat poznański, miasto Poznań oraz 17 okolicznych gmin Rady Aglomeracji, jako Stałej Konferencji Wójtów, Burmistrzów oraz Prezydenta i Starosty. Sygnatariusze porozumienia określili wspólne cele: wspieranie inicjatyw gospodarczych, gospodarki komunalnej, transportu zbiorowego, edukacji, polityki przestrzennej oraz opieki zdrowotnej. Ponadto podjęli decyzję o realizowaniu działań związanych z turystyką i ekologią oraz promocją regionu.

Rok później, czyli w 2008 roku, do Rady Aglomeracji dołączyły Szamotuły i Śrem oraz Skoki. W takiej formule działała ona do 18 lutego 2011 roku, kiedy odbyło się zebranie założycielskie Stowarzyszenia Metropolia Poznań. Wówczas pojawił się kolejny członek – gmina Oborniki. 2 lata później do Stowarzyszenia dołączyła gmina Czerwonak. Obecnie działa ono w składzie obejmującym powiat, Poznań oraz 21 wielkopolskich gmin.

* Katarzyna Kazmucha – inspektor w Referacie Współpracy Zagranicznej i Przedsiębiorczości

Maciej Grupa – Dyrektor Wydziału Tworzenia i Realizacji Projektów

PODSTAWA TO STRATEGIA ROZWOJU

Podstawowym dokumentem, jaki należało stworzyć, była Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej Metropolia Poznań 2020. Dokument ten ma charakter integracyjny i zawiera programy rozwoju obszarów najważniejszych dla funkcjonowania całej aglomeracji w perspektywie najbliższych lat. Pełni również istotną funkcję polegającą na tworzeniu i wdrażaniu programów, których celem jest rozwiązywanie bieżących problemów metropolii. Wiele z nich dotyka wszystkich mieszkańców, np. komunikacja, polityka przestrzenna, ochrona środowiska, infrastruktura i dostępność usług.

Współpraca w ramach aglomeracji poznańskiej dała początek zarządzaniu terytorialnemu ponad granicami administracyjnymi, zanim Komisja Europejska zaproponowała możliwość startowania w projektach pod nazwą Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Członkowie Stowarzyszenia Metropolia Poznań doskonale zdawali sobie bowiem sprawę, że partnerski model współpracy jest bardziej efektywny z punktu widzenia rozwoju danego terytorium, czego przykładem mogą być realizowane przez Stowarzyszenie dwa sztandarowe projekty.

PLAN NA KOLEJ METROPOLITALNĄ

Pierwszy to „Master Plan dla Poznańskiej Kolei Metropolitalnej”, który jest projektem koncepcyjnym i ma stanowić swoistą mapę do wdrożenia w życie Poznańskiej Kolei Metropolitalnej. W ramach projektu powstały już „Koncepcja zintegrowanego transportu publicznego w oparciu o linie Poznańskiego Węzła Kolejowego z wydzielaniem kolejowego ruchu metropolitalnego” oraz „Koncepcja budowy funkcjonalnych węzłów przesiadkowych PKM w kierunku zwiększenia ich dostępności oraz oferowania usług komplementarnych do komunikacji publicznej”. Następnymi w kolejności będą „Opracowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z koncepcjami modernizacji układów drogowych na wskazanych przez gminy obszarach wokół stacji i przystanków PKM z zadaniem utworzenia zintegrowanych węzłów przesiadkowych z parkingami oraz funkcją usługowo-handlową” oraz „Sporządzenie inwentaryzacji istniejących obiektów stacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz opracowanie w uzgodnieniu z gminami koncepcji rewitalizacji, ze zmianą sposobu ich użytkowania, w kierunku świadczenia usług publicznych komplementar-

nych do komunikacji”. Wszystkie te działania mają na celu utworzenie Poznańskiej Kolei Metropolitalnej.

Projekt „Master Plan dla Poznańskiej Kolei Metropolitalnej” uzyskał dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014, z przeznaczeniem na poprawę systemu funkcjonowania transportu publicznego obszaru funkcjonalnego Poznania, w szczególności transportu kolejowego.

PORZĄDKUJEMY PRZESTRZEŃ AGLOMERACJI

Drugim priorytetowym obszarem działań Stowarzyszenia Metropolia Poznań jest rozwój przestrzenny aglomeracji poznańskiej. W tym przypadku stworzono „Koncepcję kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań”, którą Rada Metropolii przyjęła 21 lutego 2017 roku. Dokument ma wspierać działania planistyczne gmin w celu zapewnienia zrównoważonego i trwałego rozwoju na obszarze całej Metropolii Poznań. Na jego realizację Stowarzyszenie otrzymało dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. Oprócz opracowania samej koncepcji, niezwykle ważne jest spisanie zasad wdrażania jej ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin-członków Stowarzyszenia oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W tym celu powołana została Metropolitalna Komisja Planistyczna. Jako ciało doradcze, wspiera ona członków Stowarzyszenia w procesie planowania przestrzennego. W imieniu Stowarzyszenia Metropolia Poznań może wносить uwagi dotyczące projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dzięki pionierskim w skali kraju działaniom samorządów aglomeracji poznańskiej członkowie Stowarzyszenia Metropolia Poznań są lepiej przygotowani do aplikowania po środki unijne w perspektywie finansowej 2014-2020.

ZIT GWARANTUJĄ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Stowarzyszenie Metropolia Poznań na mocy porozumienia zawartego 16 marca 2015 roku z Zarządem Województwa Wielkopolskiego stało się także instytucją pośredniczącą przy realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. ZIT to narzędzie, za pomocą którego realizowa-

ne są strategie terytorialne, przede wszystkim dotyczące zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Podstawowym warunkiem ich funkcjonowania jest posiadanie dokumentu strategicznego określającego cele, kierunki rozwoju, zasady współpracy oraz najważniejsze działania i przedsięwzięcia do realizacji, wynikające z analizy barier i potencjałów rozwojowych. Pierwszym zadaniem instytucji pośredniczącej było opracowanie Strategii ZIT w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania i przedłożenie jej do zaopiniowania oraz zatwierdzenia przez Instytucję Zarządzającą, a także ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Opracowana Strategia ZIT została uchwalona 6 listopada 2015 roku przez Radę Metropolii Poznań, a w grudniu 2015 roku uzyskała pozytywne opinie ministra rozwoju oraz Zarządu Województwa Wielkopolskiego.

PO PIERWSZE TRANSPORT

Najważniejszym zadaniem, jakie stawiają sobie twórcy Strategii, jest poprawa funkcjonowania transportu publicznego w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania. Po akceptacji opracowanego dokumentu ogłoszono nabory wniosków, pierwszy w 2016 roku. Dzięki ZIT realizowane są dziś zintegrowane projekty odpowiadające w sposób kompleksowy na potrzeby i problemy metropolii poznańskiej. Flagowym przedsięwzięciem ZIT jest budowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej. W ramach tego projektu powstaje system zintegrowanych węzłów przesiadkowych wraz z inwestycjami funkcjonalnie powiązanymi z węzłami (drogi dojazdowe, ciągi pieszo-rowerowe, parkingi, zatoki autobusowe zapewniające dogodne warunki do zmiany środka transportu), które umożliwiają przesiadkę z roweru czy auta na środki transportu publicznego zbiorowego, głównie szynowego. W dotychczas przeprowadzonych naborach powiat poznański wspólnie z gminami złożył siedem wniosków o dofinansowanie, z czego trzy zakończyły się podpisaniem umów, a pozostałe cztery podlegają ocenie. Wartość obecnie przyznanej dotacji przypadającej w udziale powiatowi to prawie 5,5 mln złotych, a dofinansowanie wynikające ze złożonych wniosków, które podlegają ocenie, to kolejne 15 mln złotych. Wspólnie z gminami przygotowywane są kolejne projekty – o ich dofinansowanie zamierzamy ubiegać się w najbliższym czasie.

PO DRUGIE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Drugim istotnym kierunkiem działania wskazanym w Strategii ZIT jest dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do aktualnego rynku pracy. Projekty z zakresu rozwoju kształcenia zawodowego są bardzo potrzebne, aby utrzymać dalszy rozwój metropolii poznańskiej. Dzięki środkom europejskim w ramach ZIT powiat poznański rozbuduje i wyposaży w najnowocześniejsze urządzenia dydaktyczne Centrum Kształcenia Praktycznego przy Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu. Dodatkowo nowe wyposażenie do praktycznej nauki zawodu trafi do pozostałych placówek prowadzonych przez powiat. Łącznie na ten cel pozyskano ponad 21 mln złotych. Oprócz rozbudowy i wyposażenia bazy dydaktycznej do kształcenia zawodowego otrzymaliśmy też środki unijne – blisko 4 mln złotych na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych uczniów oraz osób dorosłych. W planach jest jeszcze podjęcie starań o pozyskanie dofinansowania m.in. na rozbudowę Zespołu Szkół im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie. W szkole w Murowanej Goślinie, wchodzącej w skład Zespołu, zamierzamy wybudować skrzydło dydaktyczne z salą gimnastyczną.

PO TRZECIE POLITYKA SPOŁECZNA

W ramach puli środków europejskich przeznaczonych na ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Poznania powiat pozyskał również blisko 9 mln złotych dofinansowania na „Rewaloryzację wnętrza dawnego obiektu pocysterskiego w Owińskach”, w którym aktualnie mieści się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Wnętrza Ośrodka, po odzyskaniu dawnego charakteru, zostaną udostępnione dla zwiedzających.

Oprócz tego Metropolia Poznań otrzymała dofinansowanie do projektu dotyczącego poprawy dostępu do usług społecznych, wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terytorium aglomeracji poznańskiej. Łączna wartość przyznanego dofinansowania to ponad 12,5 mln złotych. W planach mamy również realizację szeroko zakrojonego projektu partnerskiego z zakresu profilaktyki zdrowotnej chorób powodujących dezaktywizację zawodową.

Decyzja o przystąpieniu do Stowarzyszenia Metropolia Poznań otworzyła dla powiatu poznańskiego szerokie możliwości pozyskiwania środków finansowych. Jako Stowarzyszenie startujemy z dużo lepszej pozycji

w rywalizacji o dotacje unijne. Z całą pewnością zaangażowanie powiatu poznańskiego we wszystkie wymienione powyżej działania przekłada się dzisiaj na szereg wymiernych korzyści dla mieszkańców Poznania i powiatu.

Porozumienie o współpracy pomiędzy samorządami aglomeracji poznańskiej

Dążąc do współpracy pomiędzy samorządami aglomeracji poznańskiej i jej twardego, trójkątowego i efektywnego rozwoju

Będąc świadomymi ogromnych szans stojących przed aglomeracją poznańską, a także wyzwań w związku z nadszającą się konkurencją regionów i metropolii w jednoczącej się Europie

Chcąc doprowadzić do poprawy jakości życia mieszkańców aglomeracji poznańskiej i umocnienia jej pozycji na scenie polskiej i europejskiej

Mając na uwadze dążenie do rozszerzania zakresu wspólnie podejmowanych działań, w celu wykorzystania zasobów i możliwości samorządów w dziedzinie inwestycji, kultury, turystyki, gospodarki komunalnej oraz promocji regionu, a przede wszystkim kreowania korzystnych warunków do rozwoju gospodarczego

Postanowimy o utworzeniu, pod patronatem Wicemarszałka Senatu RP prof. Marka Zielińskiego, Wojewody Wielkopolskiego Tadeusza Dziubę oraz Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Wiśniewskiego, Rady Aglomeracji, jako Stolej Konferencji Wójtów, Burmistrzów Aglomeracji Poznańskiej oraz Prezydenta Miasta Poznania i Starosty Poznańskiego.

Wynajduje: wolę nawiązania współpracy, w szczególności w zakresie:

- wspierania inicjatyw gospodarczych,
- działania na rzecz marketingu i promocji,
- gospodarki komunalnej,
- transportu zbiorowego,
- edukacji,
- polityki przestrzennej,
- opieki zdrowotnej,
- podejmowania działań związanych z turystyką i ekologią,
- rozwiązywania problemów dotyczących mieszkańców aglomeracji

Strony zgodnie oświadczają, iż niniejsze „Porozumienie o współpracy” ma charakter oświadczenia i ramowy, a jego celem jest umożliwienie i ułatwienie sygnalizowania prowadzenia dyskusji oraz realizacji konkretnych rozwiązań.

Partnerzy „Porozumienia o współpracy” deklarują, że dołożą wszelkich starań, by jak najlepiej wykorzystać szanse, które stają przed aglomeracją poznańską.

Prezydent Miasta Poznania

Starosta Poznański

[Podpis]
Włodzisław Górecki

[Podpis]
Jan Górecki

Burmistrz Miasta i Gminy Ryb

Wójt Gminy Cieszanów

Wójt Gminy Dopiewo

Wójt Gminy Elblaninowo

Wójt Gminy Komorniki

Burmistrz Miasta i Gminy Kąkolewo

Burmistrz Miasta i Gminy Kórnik

Burmistrz Miasta i Gminy Łęka

pejłny Wójt Gminy Międzybóże

Burmistrz Miasta i Gminy Mirosław

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Wójt Gminy Kórnik

Burmistrz Miasta i Gminy Leszno

Wójt Gminy Niechaj

Burmistrz Miasta i Gminy Nowe

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Wójt Gminy Kórnik

Burmistrz Miasta i Gminy Leszno

Wójt Gminy Niechaj

Burmistrz Miasta i Gminy Nowe

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew

Poznań, 13 maja 2007 r.

WIZJA CENTRUM KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO PRZY ZESPOLE SZKÓŁ NR 1 W SWARZĘDZU

Romuald Najdek*

KONCEPCJA PROGRAMOWO-PRZESTRZENNA

Budynek Centrum Kształcenia Praktycznego zlokalizowano na styku z istniejącym budynkiem Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu i jego sali sportowej. Tworzą one wewnętrzny dziedziniec, który przybrał kształt forum służącego rekreacji młodzieży.

Budynek dydaktyczny zaprojektowano jako dwu- i trzykondygnacyjny, częściowo podpiwniczony. Pod względem funkcji dzieli się on na trzy części: dydaktyczną, administracyjno-konferencyjną i internatową, posiadającą pracownię hotelowo-gastronomiczną. W podpiwniczeniu przewidziano szatnie oraz pomieszczenia techniczne, magazynowe i socjalne. Na wschodzie działki zlokalizowano wolnostojącą pracownię diagnostyki samochodowej.

Wejście główne do części dydaktycznej i hotelowo-gastronomicznej zaprojektowano od strony południowej. Łącznik pomiędzy skrzydłami umożliwia dostęp do wewnętrznego dziedzińca i do sali sportowej. Od strony wschodniej skrzydła dydaktycznego zlokalizowano bramy wjazdowe do pracowni obsługi i eksploatacji pojazdów oraz rampę rozładunkową wraz z dostępem do dźwigu towarowo-osobowego.

Część dydaktyczna to budynek dwukondygnacyjny z częściowym podpiwniczeniem. Na parterze i piętrze zlokalizowano pracownie i warsztaty. Zarówno parter, jak i piętro połączone są z istniejącym budynkiem szkoły. Część administracyjno-konferencyjna to również budynek dwukondygnacyjny z częściowym podpiwniczeniem. Na parterze zlokalizowano administrację, sale seminaryjne i sale doskonalenia zawodowego oraz pracownie dydaktyczne, na piętrze – pracownie dydaktyczne, salę konferencyjną i sanitariaty. W podpiwniczeniu znajdują się magazyny i pomieszczenia techniczne.

* Dyrektor Wydziału Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Poznaniu

Część hotelowo-gastronomiczna służy nauce zawodu w kierunku gastronomiczno-hotelarskim. Zaprojektowano ją jako budynek trzykondygnacyjny, niepodpiwniczony, mieszczący na parterze salę konsumpcyjną i kuchnię, na piętrach zaś pokoje, w tym przystosowane do osób niepełnosprawnych.

Centrum Kształcenia Praktycznego zaprojektowano jako energooszczędne. Stosowane są w nim kolektory słoneczne, elektrownia wiatrowa i fotowoltaika – nie tylko na potrzeby edukacji, ale także na potrzeby użytkowania obiektu.

W BUDYNKU MIESZCZĄ SIĘ:

- pracownia hotelarska – pokoje hotelowe,
- pracownia gastronomiczna – kuchnia,
- sala informatyczna do nauki programowania CAD,
- pomieszczenie obsługi urządzeń sterowanych numerycznie (CNC),
- pracownia nauki o budowie i eksploatacji pojazdów,
- pracownia montażu urządzeń i systemów mechatronicznych,
- pracownia eksploatacji urządzeń i systemów mechatronicznych,
- pracownia obróbki ręcznej i montażu z zapleczem,
- pracownia tapicerska,
- pracownia technologii przetwarzania drewna,
- pracownia obróbki mechanicznej – dział obróbki frezowania,
- pracownia obróbki mechanicznej – dział obróbki toczenia,
- pracownia systemów energetyki odnawialnej,
- pracownia KNX,
- pracownia elektrotechniki i elektroniki,
- pracownia diagnostyki samochodowej,
- sale dydaktyczne,
- sala konferencyjna,
- doradztwo zawodowe,

ponadto:

- pomieszczenia administracji,
- szatnie,
- serwerownię,
- sanitariaty,
- archiwum,

TABELA**KOSZTÓW REALIZACJI INWESTYCJI I PROJEKTÓW**

konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej CENTRUM KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO przy Zespole Szkół Nr 1 w Swarzędzu

TABELA KOSZTÓW INWESTYCJI

Lp.	Wyszczególnienie robót (materiały + robocizna)	Cena netto tyś. zł	VAT 23 %	Cena brutto tyś. zł
1.	Elementy zagospodarowania terenu	1380,225	412,275	1792,5
2.	Prace budowlane	4600,75	1374,25	5975,0
3.	Instalacje wewnętrzne	2760,45	824,55	3585,0
4.	Inne	460,075	137,425	597,5
	Ogółem koszty realizacji inwestycji	9201,5	2748,5	11950,0

TABELA KOSZTÓW PROJEKTÓW

Lp.	Wyszczególnienie projektów	Cena netto tyś. zł	VAT 23 %	Cena brutto tyś. zł
1.	Projekt budowlany	129,36	38,64	168
2.	Projekt Wykonawczy	177,87	53,13	231
3.	Nadzór autorski	16,17	4,83	21
	Ogółem koszty projektów	323,4	96,6	420

- magazyny,
- komunikacja,
- pomieszczenia techniczne.

Łączna powierzchnia użytkowa to 3717,12 m² (budynek główny: 3606,93 m², pracownia diagnostyki samochodowej: 110,19 m²).

FINANSOWANIE INWESTYCJI

Łączny koszt inwestycji to kwota około 35 mln złotych, na którą składają się:

- roboty budowlane w kwocie 21 mln 926 tys. 716 złotych,
- wyposażenie stałe montowane w trakcie budowy w kwocie 1 mln 716 tys. 941 złotych,
- wyposażenie ruchome w kwocie około 11 mln złotych.

Finansowanie inwestycji pochodzi ze środków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wdrażanych przez Miejski Obszar Funkcjonalny Poznań – w kwocie 16 mln 992 tys. złotych uzyskanej w trybie pozakonkursowym, w kwocie około 2 mln 592 tys. złotych uzyskanej w trybie konkursowym oraz w kwocie około 15 mln złotych pochodzącej ze środków własnych.

CEL INWESTYCJI

Celem realizacji Centrum Kształcenia Praktycznego jest inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, poprawa warunków kształcenia zawodowego, utworzenie nowych pracowni dydaktycznych wraz z ich wyposażeniem w nowoczesny sprzęt służący specjalistycznej techno-dydaktyce zawodowej.

W dniu 7 kwietnia 2017 roku ogłoszono postępowanie przetargowe na wyłonienie wykonawcy CKP, z terminem składania ofert na dzień 25 maja 2017 roku, w którym wyłoniono wykonawcę robót budowlanych. W dniu 14 lipca 2017 roku podpisano umowę nr ZP.272.00018.2017 z wykonawcą, firmą BUDIMEX S.A., ul. Stawki 40, 01-040 Warszawa, na kwotę 23 mln 650 tys. 740,28 złotych brutto, z terminem realizacji na dzień 21 września 2018 roku. Plac budowy przekazano w dniu 21 lipca

2017 roku. Obecnie zakończono wykonywanie wykopów, trwają prace fundamentowe oraz roboty murowe i żelbetowe ścian parteru budynku A i B. Wartość wykonanych do tej pory prac to 1 mln 495 tys. 906,05 złotych brutto.

POWIAT
POZNAŃSKI

POWIAT POZNAŃSKI
LOGOTYP

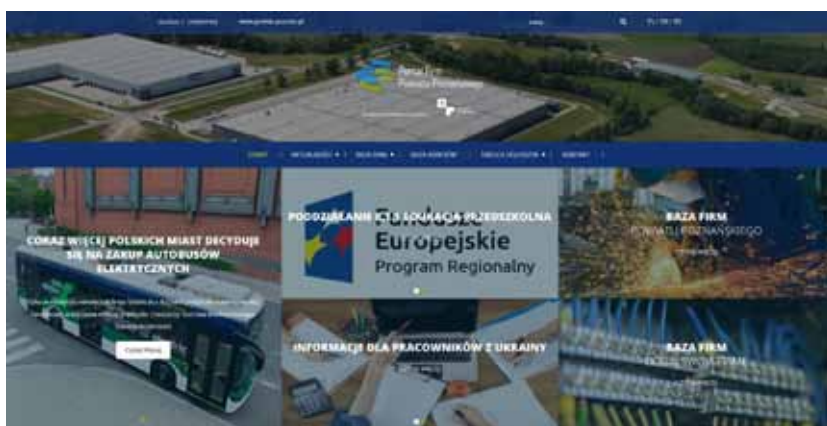
POWIATOWA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W SIECI

Tomasz Morawski*

W tym roku Portal Firm Powiatu Poznańskiego obchodzi 10. urodziny. Kiedy 7 września 2007 roku pojawił się w internecie pod adresem

www.pfpp.com.pl, był pierwszym w Polsce portalem prowadzonym nie przez komercyjną firmę, ale przez samorząd powiatowy. Dziś stanowi kluczowy element systemu obsługi i wspomagania przedsiębiorstw na terenie powiatu poznańskiego, należącego do grupy regionów o najwyższym poziomie rozwoju gospodarczego w kraju i będącego jednocześnie silnym i liczącym się ośrodkiem przemysłowym oraz usługowym na mapie Polski, coraz bardziej rozpoznawalnym także w Europie. Zdecydowana większość z prawie 50 000 podmiotów gospodarczych działających w powiecie poznańskim to firmy z sektora MSP, dlatego stworzenie internetowej platformy biznesowej było odpowiedzią na zapotrzebowanie przedsiębiorców przede wszystkim prowadzących małe biznesy i mikrofirmy.

* Kierownik Referatu Współpracy Zagranicznej i Promocji Przedsiębiorczości

Portal poza wymiarem stricte promocyjnym oferuje bazę wiedzy o przedsiębiorstwach z terenu powiatu i o profilu ich działania, a także o najważniejszych wydarzeniach z zakresu przedsiębiorczości, w tym o konferencjach, targach i konkursach. Zawiera również informacje na temat wsparcia lokalnych firm m.in. poprzez dotacje i szkolenia. Aktualnie na portalu można przeczytać około 2200 artykułów, a w zakładce „baza firm” swoje wpisy ma 1500 firm z terenu Poznania, powiatu poznańskiego oraz województwa wielkopolskiego.

Strona działa w trzech wersjach językowych. Dzięki temu angielsko- i niemieckojęzyczni internauci mogą zapoznać się z funkcjonowaniem przedsiębiorczości w naszym regionie oraz przeczytać o najważniejszych wydarzeniach gospodarczych w powiecie. Na stronie www.pfpp.com.pl został także przygotowany specjalny poradnik dla przedsiębiorców z Ukrainy chcących założyć swoje firmy w Polsce.

Przez 10 lat istnienia strona zanotowała ponad 800 000 odsłon. Portal odwiedziło łącznie nieco ponad 260 000 osób, pochodzących ze 124 krajów i terytoriów. 90% użytkowników platformy www.pfpp.com.pl stanowili Polacy, ale informacjami ze strony zainteresowani byli również mieszkańcy z tak egzotycznych obszarów jak Polinezja Francuska, Wyspa Man, Mongolia, Liban czy Filipiny.

Z danych Google Analytics wynika, iż blisko 70% użytkowników portalu to osoby w wieku od 18 do 44 lat. Stronę czyta nieco więcej mężczyzn niż kobiet. Około 16% internautów odwiedziło Portal Firm Powiatu Poznańskiego częściej niż raz (w ostatnich miesiącach odsetek użytkowników powracających wzrósł do blisko 30%).

Portal Firm Powiatu Poznańskiego stale się rozwija. Od 2007 roku do dziś strona trzykrotnie przechodziła gruntowną modernizację informacyjną. Została także dostosowana do potrzeb użytkowników urządzeń mobilnych. W ostatnich miesiącach zaobserwowano stopniowy wzrost odsetka odwiedzin portalu poprzez telefony komórkowe i tablety, który wynosi już prawie 20%.

Zapraszamy na stronę www.pfpp.com.pl.

HISTORIA I KULTURA

WOJCIECH BOGUSŁAWSKI – 260. URODZINY

Andrzej Ogórkiewicz

29

„29 marca odbyła się XXVI sesja Rady Powiatu w Poznaniu. W jej trakcie, z okazji przypadającej 9 kwietnia 2017 roku, 260. rocznicy urodzin Wojciecha Bogusławskiego, Rada Powiatu w Poznaniu postanowiła uczcić pamięć wybitnego Polaka, Wielkopolanina i ogłosiła rok 2017 jego imieniem” – to fragment informacji zamieszczonej na stronie www.powiat.poznan.pl. Podobne uroczyste oświadczenie znajdziemy na portalu gminy Suchy Las:

OŚWIADCZENIE RADY GMINY SUCHY LAS z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie ustanowienia w gminie Suchy Las roku 2017
„Rokiem Wojciecha Bogusławskiego”

*Ustanawia się w gminie Suchy Las rok 2017
„Rokiem Wojciecha Bogusławskiego”.*

W 2017 roku przypada 260. rocznica urodzin Wojciecha Bogusławskiego, który urodził się w Glininie, nieistniejącej już wsi w gminie Suchy Las.

Wojciech Bogusławski odegrał bardzo ważną rolę w polskiej kulturze narodowej. Był nie tylko aktorem, śpiewakiem operowym, reżyserem, pisarzem, założycielem i dyrektorem teatrów, ale przede wszystkim wielkim patriotą, który wprowadził na sceny teatru osiemnastowiecznego polskie grupy teatralne i polski język. Ponadto na język polski przełożył wiele sztuk teatralnych, m.in. *Hamleta* Williama Szekspira. Za swoje zasługi został nazwany Ojcem Teatru Narodowego.

Wojciech Bogusławski cieszył się ogromnym autorytetem wśród mu współczesnych. Sława o Wojciechu Bogusławskim nie przeminęła jednak wraz z jego śmiercią. My, mieszkańcy gminy Suchy Las, jesteśmy szczególnie zobowiązani do upamiętniania Jego osoby i dokonań. Tak, by świadectwo o wybitnym człowieku, który pochodził z gminy Suchy Las, przetrwało w pamięci kolejnych pokoleń.

Rada Gminy Suchy Las apeluje jednocześnie do społeczności lokalnej o udział w wydarzeniach jubileuszowych z okazji 260. rocznicy urodzin Wojciecha Bogusławskiego, które zostaną zorganizowane w gminie Suchy Las.

Co spowodowało, że obie Rady korespondencyjnie przyjęły niemal identyczne uchwały? Z lektury obu notek wynika, że mamy do czynienia z postacią wybitną, na miarę swojej epoki pionierską i przecierającą szlaki zarówno w sztuce aktorskiej, jak w tworzeniu zrębów polskiej sceny narodowej – co do tego raczej wszyscy są zgodni.

Czy jednak Bogusławski jest dziś postacią powszechnie rozpoznawalną i wielbioną? Tutaj już odpowiedź, choć gorzka w kontekście jubileuszu, musi zabrzmieć: nie. Nie został on bohaterem komiksów, pieśni czy filmów fabularnych. Jego obecność w świadomości zbiorowej kończy się na wzmiankach w podręcznikach szkolnych, być może dlatego, że żył on ponad 250 lat temu, a wybitnych osób w polskim teatrze po nim nie brakowało.

Może zatem należy bliżej przyjrzeć się dokonaniom Bogusławskiego? Aktor, dramatopisarz, librecista, reżyser i wreszcie – przez ponad 30 lat – dyrektor Teatru Narodowego pozostawił po sobie wiele dzieł własnych i jeszcze więcej inscenizacji, adaptacji, a przede wszystkim tłumaczeń z Moliera, Szekspira, Beaumarchais’a, Zabłockiego czy Niemcewicza. Był autorem i tłumaczem około 80 utworów scenicznych!

Niewątpliwie zaś jego najwybitniejszym dziełem jest opera komiczna *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*, wystawiona po raz pierwszy w roku insurekcji kościuszkowskiej – 1794. I jeśli możemy mówić dziś o rozpoznawalności Wojciecha Bogusławskiego, to właśnie w kontekście coraz to nowych inscenizacji tej sztuki, np. w reżyserii Emila Wesołowskiego w Teatrze w Elblągu w listopadzie 2016 roku czy awangardowej, o rok wcześniejszej, w reżyserii Michała Kmiecika w Teatrze Polskim w Poznaniu. Notabene, tematyka sztuki wydaje się dziś niezwykle aktualna, w szczególności jeśli chodzi o podejmowaną przez nią sprawę zgody i niezgody narodowej.

Głównym wszakże powodem zainteresowania postacią ojca polskiego teatru na terenie powiatu poznańskiego w 260. rocznicę jego urodzin jest miejsce leżące w gminie Suchy Las. Z wortalu e-teatr.pl:

Wojciech Bogusławski urodził się 9 kwietnia w Glinnie w 1757 roku. Miejscowość przestała istnieć 190 lat później, wcielona w teren poligonu w Biedrusku. Ludność cywilną wysiedlono, a domy rozebrano. Ocalał tylko dworek Bogusławskich. Cztery lata później, w niewyjaśnionych okolicznościach, spłonął. 18-tonowy głaz, na którym w sobotę odsłonięto pamiątkową tablicę, sprowadzono tu w 1964 roku. Pierwsza tablica, z brązu, zawisła na nim 29 maja 1966 roku i przetrwała do roku 2001, kiedy to została skradziona. Nową wykonał artysta rzeźbiarz Roman Kosmala.

W miejscu, w którym urodził się Wojciech Bogusławski, znajduje się dziś pamiątkowy głaz. O wybitnym artyście przypomina też okolicznościowa tablica.

Głaz z tablicą poświęconą Wojciechowi Bogusławskiemu oraz logo jubileuszu,
fol. Grażyna Nowacka

Dziś miejsce urodzenia Bogusławskiego jest polaną w środku poligonu wojskowego, o której istnieniu informuje niewielki drogowy znak widoczny głównie dla uczestników wycieczek przez teren militarny w Biedrusku. Od czasu do czasu pojawiają się projekty odbudowy dworku Bogusławskich, ich realizacja jednak pozostanie raczej w sferze marzeń, głównie z powodu niedostępności ewentualnego odbudowanego obiektu. Nic nie

Krakowiacy... i górale,
fot. Malwina Janas

wskazuje bowiem na to, żeby teren przestał kiedyś spełniać funkcję poligonu. Przeciwnie – aktywność wojska powoduje, że obszar ten można odwiedzać jedynie w weekendy, a praktycznie tylko w niedziele.

Pozostaje zatem kultywowanie i popularyzowanie postaci Bogusławskiego i jego dokonań, także na polu organizacji polskiej sceny narodowej. „Karierę teatralną rozpoczął w 1778 roku, wstępując do zespołu Ludwika Montbruma. Tutaj debiutował na scenie, przerobił również kantatę Franciszka Bohomolca *Nędza uszczęśliwiona* na dwuaktową operę, która została bardzo dobrze przyjęta przez publiczność. Od 1781 roku grał we Lwowie w trupie teatralnej Agnieszki i Tomasza Truskolaskich. Niebawem wrócił jednak do Warszawy i został zaangażowany do Teatru Narodowego (1782). Rok później został dyrektorem zespołu polskiego i okazał się bardzo rzutkim antreprenerem, organizował także wyjazdy zespołu polskiego, m.in. do Grodna i Dubna. W tym czasie dzięki poparciu Stanisława Augusta Poniatowskiego uruchomił w Poznaniu własny teatr, który niebawem upadł. Został także przyjęty do loży” – czytamy na portalu culture.pl.

Ze sceną narodową Bogusławski związany był z przerwami przez 30 lat, działając również w Wilnie, Lwowie i Kaliszu oraz w Poznaniu. „Pod koniec życia spisał i ogłosił *Dzieje Teatru Narodowego*, a także zebrał i podał do druku swoje *Dzieła dramatyczne*. Ostatni raz na scenie wystąpił w 1827 roku”, pisała na wyżej wspomnianym portalu Monika Mokrzycka-Pokora we wrześniu 2006 roku.

Przygotowania do bitwy na tańce na polanie w Glininie,
 fot. Malwina Janas

W 1811 roku Bogusławski założył w Warszawie pierwszą polską szkołę dramatyczną i napisał dla niej podręcznik gry aktorskiej pt. *Dramaturgia, czyli Nauka sztuki scenicznej dla Szkoły Teatralnej napisana przez Wojciecha Bogusławskiego w Warszawie 1812*. Dorobek sceniczny, dramatopisarski i, jak powiedzielibyśmy dziś, menedżerski naszego bohatera jest, jak widać, ogromny i zasługuje na pamięć oraz upowszechnianie w świadomości współczesnych. Osobom i instytucjom, którym na tym zależy, pozostaje poszukiwanie sposobów uobecniania tej wybitnej postaci w społecznej świadomości.

Oto niektóre działania podjęte przez gminę Suchy Las dla uczczenia Roku Wojciecha Bogusławskiego:

- 9 kwietnia, dokładnie w 260. rocznicę urodzin Bogusławskiego, w Centrum Kultury i Bibliotece Publicznej Gminy Suchy Las odbył się uroczysty koncert Kwartetu Złotnickiego, wykonującego utwory kompozytorów współczesnych jubilatowi, w tym blisko z nim współpracującego Wojciecha Elsnera. Wydarzenie w konwencji *speaking concert* komentował Mikołaj Rykowski z Akademii Muzycznej w Poznaniu, a fragmentami z podręcznika aktorskiego Wojciecha Bogusławskiego ozdobił Mieczysław Hryniewicz. W drugiej części wieczoru widzowie obejrzeni spektakl Teatru Telewizji *Szalbierz* z główną rolą Tadeusza Łomnickiego.

- Tego samego dnia na polanie w Glinnie miała miejsce uroczysta inscenizacja Sucholeskiego Zespołu Tańców Dworskich Corona Florum.
- 21 kwietnia w ramach Wiosennego Wieczoru Przy Świecach na Zamku Królewskim w Warszawie wystąpił Sucholeski Zespół Tańców Dworskich Corona Florum.
- 21 i 22 kwietnia w Centrum Kultury i Bibliotece Publicznej Gminy Suchy Las odbyła się XII edycja Festiwalu Młodego Teatru Wielkopolski Dzień Dobry Sztuko. Kilkanaście dziecięcych i młodzieżowych zespołów teatralnych w kilku kategoriach wiekowych prezentowało przygotowane przez siebie przedstawienia, zdobywając festiwalowe laury, którymi od lat są tzw. Wojciechy, czyli wykonane w technice witrażu patery upamiętniające patrona festiwalu.
- 14 maja z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Gminy Suchy Las odbył się Rajd im. Wojciecha Bogusławskiego. Oprawę artystyczną rajdu przygotowało CKiBP, a jej kanwą był utwór *Krakowiacy i Górale*. Ponad 200 rowerzystów ubranych po połowie w kamizelki z krakuskami i parzenicami wzięło udział w bitwie na tańce: góralskie i krakowskie. Uczestnicy złożyli kwiaty pod głazem Bogusławskiego i wieńce przy symbolicznym grobie z ziemią z Cmentarza Powązkowskiego w Warszawie. Przy ruinach kościoła w Chojnicy wystąpiły Zespół Pieśni i Tańca Chłudowanie i Młode Bartusie z Poronina. W amfiteatrze przy Zespole Pałacowo-Parkowym Pałac Biedrusko odbył się konkurs wiedzy o Bogusławskim i czytanie jego utworów.
- Trwają prace związane z postawieniem ławeczki Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie. Ławka jest finansowana ze środków gminy Suchy Las i powiatu poznańskiego.
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu razem z CKiBP Suchy Las przygotowała i wydała quest o Wojciechu Bogusławskim będący insertem do aktualnego wydania „Kroniki Powiatu Poznańskiego”.

Przez cały rok trwają lokalne wydarzenia związane z postacią ojca polskiego teatru, które powinny utrwalić ją w pamięci zbiorowej. Nie tylko w roku jego jubileuszu.

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE I JEGO UCZESTNICY NA TERENIE GMINY SUCHY LAS

Ryszard Chruszczewski*

Problematyka powstania wielkopolskiego od kilku lat jest coraz bardziej nagłaśniana w skali regionu i kraju. Jednak mimo prowadzonych działań nadal można zaobserwować pewne braki wiedzy o historii walk w regionie, a zwłaszcza o ludziach biorących w nich udział. Wydaje się, iż obecnie należy w jeszcze większym stopniu niż dotychczas podkreślać rangę powstania, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń o charakterze lokalnym, często pomijanych i przez to mało znanych.

Światowy konflikt z lat 1914-1918 zakończył się klęską Niemiec i Austro-Węgier, a Rosję doprowadził do rewolucji i zmiany ustroju politycznego. Wielkopolanie jako mieszkańcy regionu należącego w znacznej części do Rzeszy zmuszeni byli brać udział w wojnie. Żołnierze pochodzący z terenów obecnej gminy Suchy Las i jej okolic walczyli w różnych formacjach zbrojnych, głównie jako szeregowcy lub podoficerowie, przede wszystkim na froncie zachodnim, we Francji i Belgii.

Przełomowym wydarzeniem była rewolucja w Niemczech, która wybuchła w listopadzie 1918 roku. Doprowadziła ona do abdykacji cesarza Wilhelma II i osłabienia tego kraju. W powracających z frontu niemieckich jednostkach wojskowych powstawały Rady Robotniczo-Żołnierskie umożliwiające żołnierzom polskiej narodowości dotarcie do ich miejsc zamieszkania. Istniało zarządzenie Głównej Rady Robotniczo-Żołnierskiej nakazujące zgłaszanie się do lokalnych Rad w celu rejestracji i skierowania do pracy lub najbliższej jednostki wojskowej. Dla mieszkańców okolicznych terenów najbliższe jednostki wojskowe znajdowały się w Po-

* Nauczyciel historii w Szkole Podstawowej nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie

znaniu i w Biedrusku. W ten sposób wielu przyszłych powstańców trafiło na teren garnizonu Biedrusko, pełniąc służbę wartowniczą w kompanii. Inną formą uwolnienia się z szeregów armii niemieckiej była dezercja, z której skorzystało sporo późniejszych powstańców. Kluczowy czynnik mający wpływ na podjęcie tej decyzji stanowiła wiadomość o abdykacji cesarza. Dla wielu oznaczało to, iż ich przysięga wojskowa jest już nieważna i mogą wracać do domu.

Zdania historyków na temat przygotowań do akcji zbrojnej są podzielone. Niektórzy uważają, że w ogóle ich nie było, a wszystko, co potrzebne, zdobywano na bieżąco. Jednak dziś, na podstawie analizy relacji uczestników powstania, należy zweryfikować ten pogląd. Do ewentualnego wybuchu insurekcji przygotowywano się na różne sposoby: mentalnie, logistycznie, organizacyjnie i militarnie. Działywały tajne polskie organizacje zrzeszające ochotników i dezertów z armii niemieckiej. Gromadzono zapasy broni i żywności. Na prowincji, w majątkach i we wsiach, przebywały i szkoliły się oddziały przyszłych powstańców. Trzeba też uwzględnić fakt, że kilka pokoleń wychowano w duchu pracy u podstaw i pracy organicznej połączonej z gotowością do walki, co samo w sobie było już formą przygotowywania społeczeństwa do powstania.

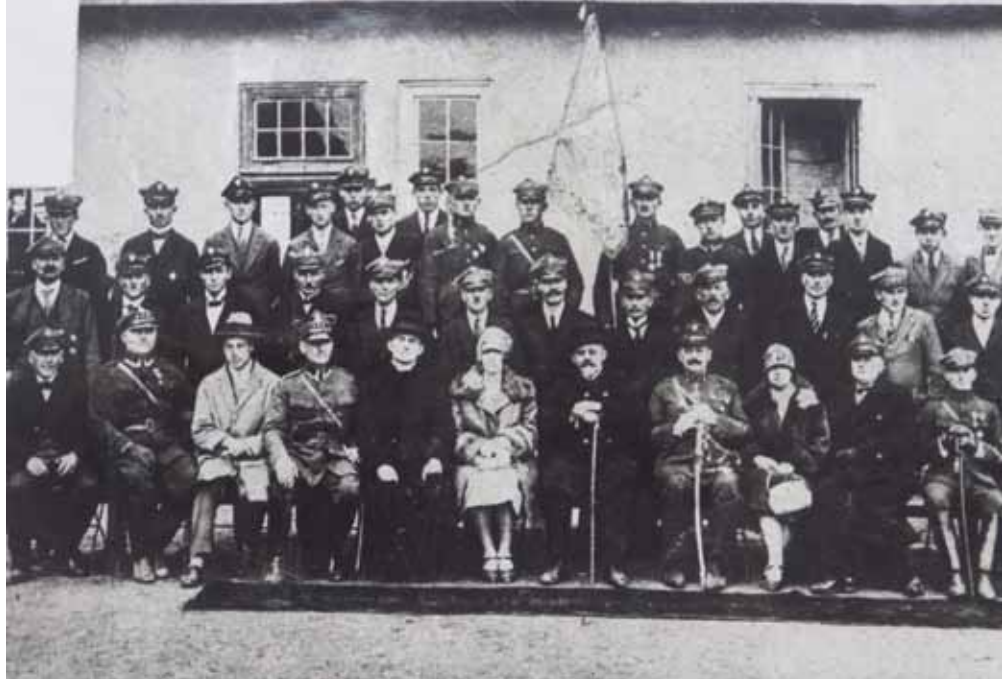
W kwestii liczby żołnierzy niemieckich w Poznaniu można założyć, że było ich około 2000, a w pobliskim Sołaczu i Ławicy jeszcze 750. Ponadto dowództwo niemieckie w Poznaniu mogło liczyć na pomoc załogi obozu ćwiczebnego w Biedrusku. Stacjonował tam szkolny pułk podchorążych, odbywały się kursy doskonalące dla oficerów oraz ćwiczenia polowe brygad piechoty¹.

Według innych danych w przededniu wybuchu powstania stan załogi niemieckiej w Poznaniu wynosił około 5000 ludzi łącznie z obozem szkoleniowym w Biedrusku, w którym przebywało około 1200 żołnierzy².

Działania powstańcze na terenie obecnej gminy Suchy Las toczyły się głównie w Biedrusku i w okalających je lasach. Poza tym akcja powstańcza objęła też stacje kolejowe w Gołęczewie, Strzeszynie i Złotnikach. Znajdują się one przy linii kolejowej Poznań-Piła. Kontrola nad nią miała duże znaczenie dla losów insurekcji. Działania w tych miejscach polegały na zabezpieczaniu stacji, rozbrajaniu Niemców, kontroli transportów, utrzymywaniu łączności z dowództwem i patrolowaniu linii. Podobne przed-

¹ Zob. J. Karwat, *Od idei do czynu. Myśl i organizacje niepodległościowe w Poznaniu w latach 1887-1919*, Poznań 2002, s. 412 i 499.

² Zob. Z. Dworecki, *Poznań i Poznaniacy w czasach Drugiej Rzeczypospolitej 1918-1939*, Poznań 1994, s. 56.

Członkowie Koła Powstańców i Wojaków z Chłudowa, 1926 rok

sięwzięcia podejmowano również na innych odcinkach linii kolejowych, na przykład Kiekrz-Rokietnica.

W Biedrusku Polacy sprawowali różne funkcje pomocnicze, pilnowali obiektów wojskowych, pełnili warty i wchodzili w skład kompanii. Prawdopodobnie działała tam tajna polska organizacja decydująca, kto może zostać przyjęty do kompanii. Z relacji powstańców wynika, że mogli to być tylko ludzie, których polskość została potwierdzona przez innych członków organizacji. Oznacza to, że w kompanii każdy musiał kogoś znać osobiście. Stanowiło to formę zabezpieczenia przed niemiecką inwigilacją.

Z walk na terenie Biedruska i jego okolic zachowały się nieliczne relacje: Stanisława Milińskiego z Rakowni, Józefa Jankowskiego z Chłudowa i Bronisława Blocha z Mosiny. Dla lepszego zilustrowania tematu warto w tym miejscu przytoczyć wybrane fragmenty ich wspomnień.

Stanisław Miliński wspominał:

Po ucieczce z armii niemieckiej w listopadzie 1918 roku wstąpiłem do kompani gospodarczej pod nazwą Arbeiter- und Soldatenrat w Biedrusku pod Poznaniem. Kompania gospodarcza pod nazwą Arbeiter- und Soldatenrat przyjmowała tylko znanych nam Polaków z okolicy Murowanej Gośliny, Bolechowa, Rakowni, Owińsk i wielu innych okolic. Polaków tych przyjmowano nam znanych, że są to prawdziwi Polacy tak, że jeden za drugiego odpowiadał polskością. Szefem kompani gospodarczej był jeszcze wówczas pewien niemiecki sierżant – nazwiska już

nie pamiętam. Kompania gospodarcza organizowała się przez cały czas od listopada 1918 roku, aż do grudnia 1918 roku. Do kompani gospodarczej wstąpił były sierżant z armii niemieckiej Bloch – Polak, i wielu innych jak Nowacki Roman, Jankowski Roman, Klaszczyński Jan, Konieczny z Murowanej Gośliny, Stachowiak Józef z Bolechowa, Miliński Stanisław z Rakowni, i wielu innych z pobliskiej okolicy. Stan kompani gospodarczej liczył 50-75 ludzi dobrze uzbrojonych w karabiny ręczne i częściowo w granaty ręczne. Stan załogi niemieckiej liczył jeden pułk piechoty, jakąś część artylerii i tabor wojskowy, dobrze uzbrojony w wszelką broń im potrzebną. Pogotowie w kompani gospodarczej pełnili Polacy, a także pełnili służbę wartowniczą przy różnych magazynach. Dnia 31 grudnia 1918 roku zjawiał się patrol składający się z kilkunastu powstańców, którzy przybyli z Poznania samochodem ciężarowym. Samochód ulokowali powstańcy, którzy przybyli z Poznania w pobliskim lesie pod Biedruskiem, a sami przybyli do naszego bloku kompani gospodarczej na naradę. Po porozumieniu się z druham Blochem, Klaszczyńskim i innymi druhami rozpoczęto wspólny atak na wojska niemieckie, które stacjonowały w Biedrusku. W ciągu 24 godzin plac ćwiczeń i Biedrusko zostało oczyszczone przez powstańców z wojsk niemieckich, kilkanastu z byłych żołnierzy, którzy czuli się Polakami, przystąpiło do naszego oddziału powstańczego i walczyło razem z nami. W pierwszym dniu powstańcy w Biedrusku, to jest z dnia 31 grudnia 1918 roku na 1 stycznia 1919, zdobyli 6 armat polowych, 2 haubice, amunicję, karabiny maszynowe, ręczne oraz wiele koni i cały sprzęt wojskowy po wojsku niemieckim, które to wojsko w popłochu uciekało w rozmaite kierunki, by uratować swoje życie. Oddział powstańczy pod nazwą kompanii gospodarczej w Biedrusku pozajmował wszystkie ważne obiekty wojskowe i cywilne. Wystawiono silne patrole i warty w Biedrusku, wysłano również patrol do prochowni i składnicy amunicji, która się znajdowała w lesie w pobliżu Chojnicy, by Niemcy tą prochownię nie wysadzili w powietrze. Tegoż dnia zdobyto zamek komendy placu, w którym znajdowała się kasa główna dla całej załogi wojskowej i cywilnej na placu ćwiczeń Biedruska. Po zdobyciu już placu ćwiczeń Biedruska przybyła Kompania Szamotulska w dwóch samochodach ciężarowych z niejakim druham Namysłowskim i Mielżyńskim. Kompania Szamotulska po wyekwipowaniu się w broń i amunicję przez nas zdobytą udała się w dalszą drogę. Pozostał przy kompani gospodarczej w Biedrusku druh Mielżyński i Namysłowski, i z kompanią gospodarczą zdobywali dalsze okolice jak Murowana Goślina, Oborniki. Powystawiali placówki przy ważniejszych obiektach kolejowych, pocztowych, mostach i innych. Za dwa lub trzy dni przybył później druh Czajkowski, który objął [stanowisko] komendanta placu ćwiczeń Biedruska i zaprowadził porządek i ład nad zdobyczą, która pozostawała bez właściciela po zdobyciu [rozbrojeniu] wojska niemieckiego. Praca ta trwała bez przerwy do czerwca 1919 roku [...]³.

³ S. Miliński, *Z przebiegu Powstania Wielkopolskiego w Biedrusku i okolicy*, Wojskowy Instytut Historyczny w Warszawie, M i D WIH, sygn. I / 2 / 13. Zob. też: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w Powstaniu Wielkopolskim*, Poznań 2016, s. 140-142 (cytat nieznacznie zmodyfikowany).

Inny powstaniec, **Józef Jankowski**, pisał o swoim udziale w tych wydarzeniach:

[...] W chwili wybuchu Powstania Wielkopolskiego znajdowałem się w Chojnicy. Zorganizowałem oddział podległych mi ludzi i wraz z oddziałem porucznika Rakowskiego, brałem udział w zdobywaniu garnizonu i koszar Biedrusko. Następnie na rozkaz komendanta Biedruska – Klaszczyńskiego (zamordowanego w 1939 roku, w Murowanej Goślinie), przeszukiwałem lasy w okolicy Biedruska, wyłapując ukrywających się tu Niemców. Funkcję tę powierzono mi ze względu na to, że jako mieszkaniec tej okolicy znałem teren doskonale. W czasie tej akcji wykryliśmy w nadleśnictwie Janowo u nadleśniczego, Niemca – Fichnera ukrytych 27 oficerów niemieckich. Oddział mój wziął ich do niewoli, a Niemca Fichnera wyrzuciliśmy stąd [...]⁴.

Niezwykle cenna relacja dotycząca opanowania Biedruska przez powstańców wielkopolskich pochodzi od **Bronisława Blocha** (urodzonego w Murowanej Goślinie mieszkańca Mosiny). Potwierdza on, że akcja przejścia obozu była starannie przygotowywana przez Polaków służących w Biedrusku, a samo przejście odbyło się przy udziale powstańców z Poznania. Zauważa, że ruch wolnościowy Polaków w Poznaniu i innych miastach regionu wywołał u Niemców poczucie niepewności jutra, a wielu z nich myślało o ucieczce do domu. Ponadto przypomina, że niemiecki komendant obozu – podpułkownik Kunowski – przeczuwając próbę przejścia Biedruska przez powstańców, wydał poufne zarządzenie, w którym nakazał zaniechanie wszelkiego oporu ze strony Niemców. Z relacji wynika również, że obóz Biedrusko był w rękach polskich od późnych godzin wieczornych (22:00-23:00) 31 grudnia 1918 roku. Późniejsze działania powstańcze miały na celu zabezpieczenie terenu, magazynów i znajdującego się tam uzbrojenia przed ewentualnym powrotem wojsk niemieckich, które wycofały się z Biedruska w kierunku północnym. Oto fragment wspomnień Blocha:

[...] W 1914 wybuchła I wojna światowa, a pułk nasz skierowano [...] na Francję. Należeliśmy do II armii [...] a celem naszym był Paryż. Poszliśmy więc przez Belgię i północną Francję do rzeki Marne. Podczas marszu do rzeki Marne staczaliśmy bez przerwy tak w Belgii jak i we Francji większe lub mniejsze potyczki, a nawet poważniejsze bitwy. Jednakże opór Francuzów wzrastał w miarę zbliżania się do Paryża. [...] Linia frontu ustabilizowała się około 13 września 1914 r. i od-tąd rozpoczęła się wojna pozycyjna. [...] braliśmy udział we wszystkich poważniejszych bitwach [...] na przestrzeni frontu od Morza Północnego aż po granicę

⁴ Zob. Tamże, s. 131-133.

Szwajcarii. Koniec wojny zastał nas niedaleko Metzu [...]. 11 listopada 1918 r. [...] następował [...] odwrót wojsk niem. z Francji – i to na podstawie układu o zawieszeniu broni. Moja jednostka zakończyła marsz powrotny w Badenii. Od zakończenia wojny należałem do Rady Żołnierskiej w batalionie. Nalegaliśmy więc teraz o natychmiastowe zwolnienie, co też nastąpiło w dniu 13 grudnia 1918 roku. Opuściliśmy więc szeregi niem. w wyżej wymienionym czasie i to w stopniu ogniomistrza. Powrót kolejną trwał 2 dni tak, że dnia 15 grudnia 1918 r. w godzinach wieczornych przyjechałem do Murowanej Gośliny, do rodziny.

Dla żołnierzy wracających do swych miejsc zamieszkania istniało zarządzenie Głównej Rady Żołniersko-Robotniczej zgłaszania się do miejscowych tychże rad celem rejestracji, gdzie kierowano petentów albo do miejsc pracy wzgl. do służby publicznej. Ja otrzymałem polecenie zgłosić się do Rady Żołnierskiej w Biedrusku, gdzie przydzielono mnie do służby bezpieczeństwa. Po zarejestrowaniu się w komp. gospodarczej oficer bezpieczeństwa przydzielił mi drużynę ok. 10-ciu ludzi (a byli oni sami Niemcy) i zaznajomił mnie z zakresem i obowiązkami służbowymi. Służba polegała na patrolowaniu obozu i czuwaniu nad ładem i porządkiem. W tym miejscu nadmienię muszę, że do Biedruska przybywały prawie codziennie formacje wojskowe (przeważnie z frontu wschodniego) do demobilizacji. Starsze roczniki tych formacji były z reguły natychmiast zwalniane, natomiast młodsze roczniki nie podlegające demobilizacji zarejestrowane były w komp. gospodarczej.

Tych ostatnich użyto do różnych prac koszarowych jak np. obsługi koni itd. Rada żołnierska obozu w składzie:

1. podoficer dr Gover – Niemiec
2. st. szeregowy Gawlak Leon – Polak z Poznania
3. st. szeregowy Klaszczyński Jan – Polak z Murowanej Gośliny

rzządzili w obozie wg własnego stylu.

Natomiast ppłk. Kunowski, właściwy przedrewolucyjny komendant placu podlegał w tym czasie ww. radzie żołnierskiej. Jego kompetencje były ograniczone do minimum, a rozkazy komendy placu podlegały ścisłej cenzurze wspomnianej rady żołnierskiej. Komendant obozu zamieszkał w pałacu [...]. Kasa obozu jak i sprawy finansowe komendy mieściły się również w pałacu. Komenda placu podlegała rozkazom głównodowodzącego V Korpusu Wojskowego w Poznaniu, oczywiście w czasie przedrewolucyjnym.

Wracam więc do moich obowiązków służbowych. Pełniłem więc nadal służbę wartowniczą i patrolową z Niemcami w obozie.

Na trzecie święta Bożego Narodzenia (tutaj 26 grudnia – przyp. autorzy) otrzymałem urlop, by udać się do Poznania i to do urzędu umundurowania po ubiór cywilny [...], bowiem każdy żołnierz frontowy miał prawo takowy fasować, skoro przebywał pewną ilość lat na froncie.

Wyjechałem więc do Poznania w 2-gie święto po południu, a przyjechawszy na Główny Dworzec około godz. 17-tej zauważyłem nadzwyczajny ruch (mimo, że było to drugie święto). Chodniki przed dworcem, plac przed dworcem, a nawet

Przedszkole przy Zespole Szkół im. 7 Pułku Strzelców Konnych Wlkp. w Biedrusku.
Dawniej budynek administracji garnizonowej,
fol. Archiwum Urzędu Gminy Suchy Las

częściowo perony wschodnie zalegały tłumy Poznaniaków. Na pytanie co tu się święci, odpowiedziano mi: Ignacy Paderewski siedzi w pociągu i czeka na zezwolenie władz niem., by móc udać się do miasta. Zatrzymałem się i ja na dworcu, mieszając się w tłum i czekając na dalszy rozwój wypadków. Ostatecznie Paderewski wysiada z pociągu, wychodzi z dworca wsiadając do powozu zaprzęgniętego w sześć koni [...].

Ja zaś udałem się do hotelu „Bazar”, gdzie urzędowała Naczelną Rada Ludowa, by zdać tam relację o Biedrusku. Do biura mnie nie wpuszczono, natomiast zjawił się jakiś po sokolsku ubrany obywatel, któremu zdałem raport z sytuacji, jaka istniała na terenie obozu. Ów sokół kazał mi zaczekać, sam zaś zdał moją relację temu, któremu należało, a zjawiwszy się ponownie rozkazał: nie podejmować żadnych akcji na terenie obozu. Natomiast utworzyć konspiracyjnie z żołnierzy Polaków komp. gosp. oddział uderzeniowy. Oświadczył dalej, że przybędzie z powstańcami poznańskimi do Biedruska i wspólnie przejmemy władzę w ręce polskie.

Powróciwszy do Biedruska na dzień następny tj. 28 grudnia skomunikowałem się z kapr. Nowackim (z Murowanej Gośliny), który należał służbowo do komp. gosp., polecając mu upatrzyć odpowiednich ludzi, przygotować większą ilość

amunicji do broni ręcznej, 2 kulomioty i dostateczną ilość granatów ręcznych. Następnego dnia tj. 29 grudnia otrzymałem meldunek od kapr. Nowackiego, że ma około 25 ludzi polskich gotowych, a broń i amunicja magazynowana jest w jednej z piwnic komp. gosp. i dobrze zakonspirowana. Jak później stwierdziłem broń ta znajdowała się (prócz karabinów ręcznych) pod kupą wybrakowanych trzewików żołnierskich.

Życie codzienne płynęło bez zakłóceń dalej, jednak wypadki poznańskie oraz ruch wolnościowy Polaków w dalszych miastach województwa zrobiły swoje, bowiem Niemcy w Biedrusku głowy zwieszali z uwagi na niepewność jutra, a kto mógł z nich wiał do Vaterlandu (ojczyzny – przyp. autorzy). Nawet mój oddział służby bezpieczeństwa stopniał z 10-ciu do 5-ciu ludzi.

I tak nadszedł dzień 31 grudnia. Kierownik służby bezp. wyznaczył mi służbę od godz. 7 do 13 u wylotu drogi z obozu [...]. Do moich obowiązków należała kontrola ruchu osobowego z obozu jak i do niego [...].

Stojąc więc na warcie 31 grudnia 1918 r. w poprzednio wymienionym punkcie i ta kontrola należała do mnie.

Przed godziną 13tą usłyszałem nagle warkot motoru samochodowego oraz bezwładną strzelaninę z karabinów ręcznych i to ze strony szosy poznańskiej. Byli to powstańcy przybyli z Poznania w sile około 25 ludzi samochodem pod dowództwem owego sokoła ob. Grześkowiaka z Naczelnej Rady Ludowej. Oddział ten rozbroił natychmiast wartę przy ulicy poznańskiej posuwając się następnie w głąb obozu i to do koszar komp. gospo. Kapr. Nowacki zwołał też swoich uprzednio upatrzonych ludzi, a gdy poznańscy powstańcy przybyli do koszar ww. komp. nastąpiło rozbrojenie następnej warty obozowej (tej przy poczcie). W międzyczasie byłem już na miejscu i zarządziliśmy z ob. Grześkowiakiem rozbrojenie trzeciej warty znajdującej się na moście przy Warcie. Odkonano to gładko. W imieniu Naczelnej Rady Ludowej ob. Grześkowiak mianował mnie komendantem obozu, a Jana Klaszczyńskiego decernentem spraw wojskowych. Następnie powierzyliśmy kapr. Nowackiemu funkcję oficera insp. polecając mu wysyłać w różnych odstępach czasu wzdłuż i wszerz obozu patrole nie tylko uzbrojone w karabiny ręczne, ale również granaty ręczne.

Umówiliśmy się, że wybuch granatu ręcznego miał być sygnałem, że Niemcy organizują opór. Wg mego rozeznania przebywało w tym dniu około 500-600 Niemców, wliczając w tę liczbę stałych urzędników wojskowych i pracowników cywilnych.

Żadnego oporu jednak nie było – jednak zabezpieczyliśmy się przed niespodziankami. Kontrolują warty i patrole. W międzyczasie oddział rozrastał się licznie, gdyż na wieść o zajęciu obozu przez powstańców rozpoczął się napływ ochotników tak, że w dniu następnym było ich już 38 w tworzącej się polskiej komp. gospodarczej. Po tej wstępnej organizacji zabezpieczającej udaliśmy się około godz. 15tej do komendy obozu (w zamku) przywołując przez tam dyżurującego kaprała Niemca komendanta obozu, ppłk. Kunowskiego. Ob. Grześkowiak oświadczył wymienionemu, że obóz ćwiczebny Biedrusko przeszedł w ręce polskie, pan jesteś tym samym pozbawiony dowództwa i należy obóz natychmiast

opuścić. Oświadczył, że wobec wypadków poznańskich liczył się z taką konsekwencją i wydał uprzednio poufne zarządzenie, by na wypadek zjawienia się siły zbrojnej polskiej zaniechać wszelkiego oporu ze strony Niemców. W dwie godziny później wyjechał on wraz z jego [...] małżonką do stacji kolejowej Rokietnica w stronę Vaterlandu. Po godz. 15tej oddział powstańców poznańskich wrócił do Poznania. Między godz. 22 a 23 przybył do mnie posłaniec z warty mostowej z meldunkiem, że przybyli powstańcy z Szamotuł pod dowództwem ppor. Galińskiego żądając, abym zjawił się natychmiast i wprowadził ich do obozu. Oddział ten, dobrze uzbrojony liczył około 60ciu powstańców, których ulokowałem w budynku kompanii gospodarczej na piętrze. Równocześnie wzmocniłem służbę patrolową w obozie spośród przybyłych. Wobec szczupłej garstki własnych powstańców przyływ nowych sił zbrojnych podniósł nas bardzo na duchu.

Obóz ćwiczebny Biedrusko był więc wolny. Tym samym zamknięty został trójkąt Poznań – Oborniki – Gniezno – Poznań, gdyż miasta Oborniki i Gniezno powstańcy też przejęli w administrację, w polskie ręce. W dniu następnym przystąpiono do zabezpieczania [...] zdobytego różnego rodzaju sprzętu porzuczonego przez Niemców. Przede wszystkim zapewniono jaką taką obsługę koni, które trzeba było karmić i dozorować. Jeżeli chodzi o zdobyty sprzęt wojskowy, tj. broń, amunicję różnego rodzaju wyposażenia jak i też broń ręczna, karabiny maszynowe, sześć armat itd., to było jej pełno tak w barakach jak i pod gołym niebem. Uporządkowanie tego bałaganu było niemożliwe przy tak szczupłej obsadzie, załozie obozu [...]⁵.

O sytuacji w Biedrusku już po opanowaniu go przez powstańców wspominał Jan Maria Milewski:

[...] Dopiero na miejscu w Biedrusku zrozumieliśmy, dlaczego dowództwo Powstania tak nalegało na wysłanie naszej kompanii na ten plac ćwiczeń, a nie na front walki. Zastaliśmy tu bowiem przeszło 2 tys. koni i niezliczoną wprost ilość różnej broni ręcznej, amunicji, granatów ręcznych, sprzętu saperskiego i łączności, wozów taborowych, kuchni polowych, umundurowania i wyposażenia. Poza tym znajdowało się tutaj kilkadziesiąt murowanych i drewnianych baraków koszarowych i stajennych, z kompletnym wyposażeniem garnizonowym oraz kilkanaście budynków kuchennych z wspaniałymi kotłami parowymi i murowanymi magazynami, z bogatymi zapasami żywności i obrokiem. W naszym położeniu wszystko to stanowiło wielką i bezcenną wartość, pozostawioną na łasce losu. Jak się bowiem okazało, żołnierze niemieccy, których Powstanie Wielkopolskie zastało w Biedrusku, czekający na demobilizację, rozpieczętowali się na wieść o wybuchu Powstania i udali się do swoich domów w Rzeszy. Od kilku już dni końmi opie-

⁵ P. Mieloch, J. Nowaczyk, współpraca: Z. Pohl, J. Szeszuła, *Powstańcy Wielkopolscy z Mosiny i okolic*, Mosina 2008, s. 13-15. Zob. też: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las...*, Poznań 2016, s. 111-115 (cytat nieznacznie zmodyfikowany).

kowali się z dobrej woli poczciwi jeńcy rosyjscy. Brak opieki nad obozem ćwiczeń wykorzystywali skwapliwie niemieccy koloniści w okolicy, wykradając wszystko, co tylko im się przydać mogło. W chwili naszego przybycia obóz przedstawiał obraz nędzy. W barakach i składnicach drzwi wyważono lub rozbito, meblowanie powywracano, sprzęt koszarowy, części umundurowania i wyposażenia, amunicja i broń piechoty porozrzucane i pomieszane jak na śmietniku [...]»⁶.

Podsumowując, należy powiedzieć, że opanowanie obozu ćwiczebnego Biedrusko w sposób bezkrwawy było możliwe dzięki splotowi kilku okoliczności. W garnizonie przebywali żołnierze z różnych stron Niemiec, z czym związana była częsta rotacja ludności. Większość stałych mieszkańców stanowiła kadra i pracownicy cywilni wojska. Z relacji Bronisława Blocha wynika, że w dniu przejęcia kontroli nad Biedruskiem przez powstańców było tam 500-600 Niemców (żołnierzy, urzędników wojskowych i pracowników cywilnych wojska). Prawdopodobnie hakatystów, traktujących Biedrusko jak ojczyznę i integralną część Rzeszy było niewiele. Możliwe, że niektórzy skorzystali z zamętu i kradli pozostawione uzbrojenie i inny dobytek, ale mimo to nie czuli się na tyle pewni siebie i silni, by zbrojnie wystąpić przeciwko nowym polskim władzom. Nie można też pominąć roli, jaką odegrał niemiecki dowódca obozu – podpułkownik Kunowski. Wydając poufny rozkaz, w którym zakazywał Niemcom stawiania wszelkiego oporu, przyczynił się do bezkrwawego przejęcia Biedruska w polskie ręce. Bo mimo rewolucyjnych nastrojów i ogólnego braku dyscypliny w wojsku, należy uwzględnić kwestie wychowania, mentalności i poczucia obowiązku – z czego Niemcy są znani. Gdyby więc podpułkownik wydał rozkaz obrony posterunków i stawiania czynnego oporu wobec Polaków, to mogliby się znaleźć żołnierze gotowi do jego skrupulatnego wykonania. Nawet jeśli doszło do pojedynczych wymian ognia, nie przyniosły one ofiar po żadnej ze stron (jest niemal pewne, że wiedzielibyśmy o nich). Znacznie bardziej prawdopodobne jest to, że powstańcy strzelali w powietrze w celu wywarcia presji i zastraszenia pozbawionego motywacji do walki przeciwnika.

Należy również zwrócić uwagę na samych bohaterów powstania. W wielu przypadkach losy powstańców wielkopolskich nie różniły się od siebie znacząco. Spoglądając na teren obecnej gminy Suchy Las i jej

⁶ Fragment wspomnień Jana Marii Milewskiego (zastępcy dowódcy 1 Kompanii Średzkiej). Zob. *Przeciw pruskiemu zaborcy. Wspomnienia i listy uczestników Powstania Wielkopolskiego*, wybór i oprac. L. Gomolec, B. Polak, Warszawa 1979, s. 96-99. Zob. też: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las...*, Poznań 2016, s. 118-122.

okolic, można dostrzec, że byli związani z rolnictwem lub wykonywali zawody spotykane na wsi (młynarz, bednarz, kowal, cieśla). Poza tym niektórzy z nich pracowali na kolei, w policji, w szpitalach lub trudnili się handlem. Kolejnymi wspólnymi cechami były dobra znajomość języka niemieckiego i służba w wojsku. Wielu powstańców rekrutowało się spośród dezertów, którzy skorzystali z zamętu rewolucyjnego i osłabienia armii niemieckiej. Łączyły ich też doświadczenia z I wojny światowej. Należeli do różnych formacji i walczyli w wielu bitwach – zwłaszcza na froncie zachodnim, we Francji. Zнали również taktykę i uzbrojenie wojsk niemieckich, dzięki czemu potrafili z nimi walczyć. Na podstawie analizy wspomnień można odnieść wrażenie, że najlepiej czuli się wśród towarzyszy broni. Podobne przeżycia, wspólnie przelewana krew, a nawet jednakowe niemieckie mundury dawały silne poczucie przynależności do jednej grupy.

Z dostępnych źródeł wynika, że mieszkańcy okolicznych terenów brali udział nie tylko w powstaniu wielkopolskim, ale również w wojnie polsko-bolszewickiej, III powstaniu śląskim, w kampanii wrześniowej 1939 roku i innych bitwach II wojny światowej (np. pod Monte Cassino). Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że nie wszyscy oni stąd pochodzili.

Czasy II Rzeczypospolitej, a zwłaszcza pierwsze kilka lat jej istnienia, sprzyjały migracji. Powody ruchów ludności były różne: wojna, sytuacja rodzinna, poszukiwanie pracy lub miejsce odbywania służby wojskowej. Druga fala migracji nadeszła w okresie II wojny światowej i tuż po niej.

Powstańców wielkopolskich z terenu gminy Suchy Las i jej okolic można podzielić na trzy grupy. Pierwsza to powstańcy urodzeni w okolicznych miejscowościach, którzy zmienili miejsce zamieszkania. Druga to ci, którzy przybyli na te tereny w latach 1918-1939 lub po II wojnie światowej. Trzecią stanowią osoby, które tu się urodziły i po powstaniu wielkopolskim (a często i po wojnie polsko-bolszewickiej) powróciły do swoich miejscowości.

Osobnej uwagi wymaga też kwestia przynależności do różnych organizacji. W dwudziestoleciu międzywojennym środowisko powstańców wielkopolskich na okolicznych terenach było dobrze zorganizowane. Istniały przynajmniej dwa koła: w Chłudowie i Gołęczewie (należeli do niego powstańcy z Gołęczewa, Soboty i Zielątkowa). Inni powstańcy, którzy osiedlili się w gminie Piątkowo (od 1973 roku – Suchy Las) już po II wojnie światowej, wstępowali w szeregi ZBoWiD-u. Jednak nie wszyscy należący do organizacji przedwojennych po II wojnie światowej zostali członkami ZBoWiD-u. Istnieje też grupa, którą stanowią powstańcy wiel-

Władysław Linkowski w mundurze plutonowego Armii Wielkopolskiej,
fot. ze zbiorów Krzysztofa Linkowskiego

kopolscy nienależący do żadnych organizacji. Jej liczebność nie jest do końca znana, gdyż niektórzy ludzie celowo nie pozostawili po sobie żadnych śladów.

Nasza wiedza o powstańcach wielkopolskich nadal wymaga uzupełniania. Powodów tego stanu rzeczy jest parę. W okresie II Rzeczypospolitej bohaterowie powstania wielkopolskiego pozostawali w cieniu legionistów Józefa Piłsudskiego. Poza tym z przyczyn politycznych (Poznań i Wielkopolska były bastionem endecji, opozycyjnej wobec Piłsudskiego i sanacyjnych rządów) nie eksponowano sukcesu powstania w skali kraju.

Dokumenty i wspomnienia z walk w wielu przypadkach były celowo niszczone przez powstańców lub ich rodziny. Czyniono tak z obawy przed represjami we wrześniu 1939 roku, gdy na okoliczne tereny wkroczyli Niemcy. Nie wybaczyli oni uczestnikom powstania odłączenia Wielkopolski od Rzeszy. Ci, którzy zostali wskazani przez lokalnych Niemców, niedostatecznie dobrze się ukryli lub zachowali swoje dokumenty, trafiali do poznańskiego Fortu VII, a stamtąd do obozu w Dachau. Tam, 28 grudnia 1940 roku, w rocznicę powstania wielkopolskiego, wielu z nich zostało zamordowanych. Symboliczny był los przodownika sucholeckiej policji, Władysława Linkowskiego, który do końca pozostał na swoim posterunku.

Władysław Linkowski w mundurze przodownika Polskiej Policji Państwowej,
fot. ze zbiorów Krzysztofa Linkowskiego

ku i pomagał okolicznym mieszkańcom. 28 grudnia 1940 roku w Dachau uwięzionym powstańcom wielkopolskim polecono się wykąpać, nakarmiono ich, a następnie wyprowadzono na plac i kazano stać na mrozie przez kilka dni. Wielu z nich zmarzło, m.in. Władysław Linkowski.

Po zakończeniu II wojny światowej, po krótkotrwałym zachwycie odzyskaną wolnością, rozpoczął się okres stalinowski. Tym razem problemem było to, że wielu powstańców wielkopolskich uczestniczyło w wojnie polsko-bolszewickiej z lat 1919-1921. Fakt ten był niemile widziany w okresie PRL-u i dlatego skrupulatnie go przemilczano.

Do tego wszystkiego należy dodać, że wielu spośród nich było ludźmi skromnymi, unikającymi rozgłosu. Traktowali swój udział w walkach jak obowiązek względem ojczyzny, coś oczywistego, co należało zrobić i czym nie należy się chwalić. Niestety, ale takie podejście dziś owocuje małą liczbą spisanych wspomnień. Relacje ustne, przekazywane młodszymi członkami rodzin, wraz z upływem czasu zacierają się w pamięci.

Dziś znane są nazwiska niemal 200 powstańców wielkopolskich z terenu gminy Suchy Las i jej okolic. Wydaje się jednak, że nadal może to nie być liczba ostateczna. Groby niektórych powstańców uległy dewastacji, a ich rodziny wymarły. Ponadto na cmentarzach spoczywają powstańcy,

na których grobach nie ma informacji, że uczestniczyli w insurekcji, co dodatkowo utrudnia poszukiwania.

Powstanie wielkopolskie stanowiło przejaw konfliktu interesów nie do pogodzenia. Dążeniem Polaków było, aby Wielkopolska weszła w skład odrodzonego państwa polskiego. Niemcy traktowali ją jako region o strategicznym i prestiżowym znaczeniu, z którego nie mieli zamiaru rezygnować. Poza tym, dla urodzonych tu Niemców była to po prostu ojczyzna, której zaciekle bronili. Na sukces powstania nie należy patrzeć wyłącznie z perspektywy wygranych bitew. Liczy się również samodzielne funkcjonowanie regionu przez pół roku (od 27 grudnia 1918 roku do 28 czerwca 1919 roku) jako niezależnego państwa (z własnym wojskiem, administracją i gospodarką). Fakt ten jest najlepszym potwierdzeniem słuszności drogi wskazanej społeczeństwu przez organiczników. Stanowi zwieńczenie pracy organicznej, zachowującej gotowość do walki przez ponad 100 lat.

PAMIĘĆ O POWSTANIU WIELKOPOLSKIM W POWIECIE POZNAŃSKIM¹

Arkadiusz Matyszka*

Pamięć o powstaniu wielkopolskim kultywuje się w całej Wielkopolsce, nie inaczej jest też w gminach powiatu poznańskiego. Obchody organizują władze samorządowe, przede wszystkim przez podległe instytucje – głównie ośrodki kultury i szkoły. Współorganizatorami, a często inicjatorami tego typu wydarzeń są koła Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 (TPPW), lokalne towarzystwa historyczne, grupy rekonstrukcyjne, bractwa kurkowe, harcerze, kibice Lecha Poznań, a także sołtysi i sołectwa. Większość imprez okolicznościowych nie odbyłoby się bez udziału duchownych i nabożeństw w kościołach.

Rocznicowe uroczystości upamiętniające powstanie wielkopolskie obchodzone są najczęściej 27 grudnia, w dniu wybuchu insurekcji, i zawsze mają odniesienie do lokalnych wydarzeń, oddziałów czy bohaterów. Udział w obchodach biorą przede wszystkim przedstawiciele oficjalnych władz, delegacje różnych organizacji i szkół czy członkowie grup artystycznych i rekon-

98. rocznica wybuchu powstania
w Czerlejnii,
fot. Agnieszka Augustyn

¹ Informacje zebrane na podstawie lokalnych stron internetowych oraz prasy wydawanej w gminach powiatu poznańskiego.

* Historyk, regionalista, członek TPPW

strukcyjnych. Wydaje się przy tym, że im niższy szczebel, na którym organizowane są obchody, tym większy udział i zaangażowanie społeczności lokalnej. Jednak bez instytucjonalnej inicjatywy trudno byłoby zachować w pamięci zbiorowej to ważne wydarzenie, które miało przecież znaczenie zarówno lokalne, jak i ogólnopolskie.

Obchody rocznicy powstania w 2016 roku nie odbiegały znacząco od tego schematu. 27 grudnia odbywały się tradycyjne msze „za Ojczyznę” i w intencji poległych i zmarłych powstańców, m.in. w kościołach: św. Brata Alberta w Koziegłowach (gmina Czerwonak), Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej w Czerlejnii (gmina Kostrzyn), św. Jana Bosko w Luboniu, św. Trójcy w Stęszewie, św. Tymoteusza w Białężynie (gmina Murowana Goślina). W kościołach św. Michała Archanioła w Rogalinie i św. Mikołaja w Mosinie po mszach nastąpiło uroczyste poświęcenie oznakowania grobów na cmentarzach parafialnych. Niekiedy msze były początkiem uroczystości, które kontynuowano w innych miejscach.

Tradycyjnie oddawano hołd bohaterom w miejscach ich spoczynku. Tak było na cmentarzu w Kostrzynie, gdzie przy udekorowanych białoczerwonymi wstęgami grobach kwatery powstańczej zgromadzeni odśpiewali wspólnie hymn Polski, po czym usłyszeli krótką opowieść o ryś historycznym powstania wielkopolskiego oraz słowo od gospodarza gminy. Władze Buku zaprosiły mieszkańców na podobną uroczystość patriotyczną, która miała miejsce na cmentarzu św. Krzyża. Na parafialnym cmentarzu w Wirach (gmina Komorniki) na mogiłach powstańców z Wir, Łęczycy i Lubonia-Lasku rozbłysły zapalone znicze, a z pobliskiej dzwonnicy rozległ się głos dzwonów. Przedstawiciele lokalnej społeczności, w tym harcerze, dzieci z pobliskiej szkoły podstawowej, ale również miłośnicy lokalnej historii oraz młodzi kibice Lecha Poznań i członkowie grupy rekonstrukcyjnej oddali hołd powstańcom i odmówili modlitwę pod kierunkiem miejscowego proboszcza. Na cmentarzu miały miejsce także gminne obchody w Lusowie (gmina Tarnowo Podgórne) – ich uczestnicy spotkali się przy grobie dowódcy powstania, generała Józefa Dowbor-Muśnickiego. Zgromadzeni przedstawiciele lokalnych władz, członkowie Towarzystwa Pamięci Generała oraz mieszkańcy gminy oddali hołd powstańcom, złożono kwiaty i zapalono znicze. W Tulcach (gmina Kleszczewo) rocznicowe spotkanie rodzin powstańców i mieszkańców przy pamiątkowej tablicy na miejscowym cmentarzu zostało poprzedzone włączeniem syren o godzinie 16:40 – symbolicznym czasie wybuchu walk powstańczych 27 grudnia 1918 roku. Odwiedzano też cmentarze w innym czasie. W listopadzie 2016 roku, w obecności rodzin powstańców, oznakowane zostały pierwsze groby na cmentarzach parafialnych w Mo-

sinie i Rogalinku. Natomiast członkowie lokalnego koła TPPW w Swarzędzu zapalili znicze na wojennym grobie 18-letniego ochotnika, Józefa Kunerta, w rocznicę jego śmierci na polu walki pod Grójcem Wielkim, 16 lutego 2017 roku.

Wiele gmin organizowało obchody rocznicowe na rynkach i placach, w pobliżu tablic czy obelisków upamiętniających miejscowych powstańców. W Kórniku pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich zgromadziły się poczty sztandarowe, delegacje oraz mieszkańcy. Po hymnie złożono kwiaty pod pomnikiem, a następnie delegacje udały się na cmentarze w Kórniku i Bninie, gdzie na grobach poległych powstańców również złożono kwiaty i zapalono znicze. W Luboniu, po złożeniu wiązanek pod obeliskiem z tablicą ku czci lubonian-powstańców wielkopolskich, bracia kurkowi odczytali apel poległych i oddali trzy salwy honorowe. W Mosinie mieszkańcy i przybyli goście wzięli udział w manifestacji patriotycznej, która odbyła się przy kamieniu upamiętniającym starszego ułana, Piotra Mocka, powstańca poległego w boju o Szubin. Pobiedziska również zorganizowały uroczystość na Rynku, podczas której uczniowie jednej ze szkół przedstawili krótki rys historyczny tamtych wydarzeń, przypomniano powstańca Stanisława Skowrońskiego, na koniec zaś złożono wieńce i zapalono znicze pod pomnikiem Powstańców Wielkopolskich. W Stęszewie po rocznicowej mszy w kościele św. Trójcy uroczystości przemaszerowano na Rynek, na którym odbyła się akademicka. Przybyłe delegacjełożyły wiązanki kwiatów pod pomnikiem. Delegacje szkół, organizacji i władz lokalnych zgromadziły się również na Rynku w Swarzędzu pod tablicą upamiętniającą wymarsz pierwszych ochotników do powstania. Mieszkańcy Dopiewa zapalili znicze iłożyli kwiaty pod tablicą poświęconą powstańcom pochodzącym z okolic, znajdującą się na budynku Urzędu Gminy, oraz przy głazie w Trzcielinie, który upamiętnia porucznika (później pułkownika) Andrzeja Kopę, dowódcę powstańczego oddziału powiatu zachodniopoznańskiego, pochodzącego z tej miejscowości. Uroczystość uświetniła swym udziałem Orkiestra Dęta Gminy Dopiewo. W Czerlejniewie (gmina Kostrzyn) po mszy zgromadzeni w kościele udali się wspólnie pod obelisk Powstańców Wielkopolskich, gdzie Stowarzyszenie Kibiców Lecha Poznań zorganizowało racowisko ku czci bohaterów tego wydarzenia, a z inicjatywy mieszkańców ul. Wielkopolskiej wystrzelono „światelko do nieba”.

W niektórych gminach obchodzono rocznicę wybuchu powstania bardzo uroczysto. Po wspomnianej już mszy w kościele św. Brata Alberta w Koziegłowach (gmina Czerwonak) jej uczestnicyłożyli kwiaty przy głazie upamiętniającym pierwszego dowódcę powstania, Stanisława Ta-

czaka, a następnie przy rondzie Powstańców Wielkopolskich kibice Lecha Poznań odpalili 98 rac na 98. rocznicę powstania. W niedalekim Centrum Kultury i Rekreacji można było zwiedzić wystawę i wysłuchać wykładu *Powstanie wielkopolskie. Droga do niepodległości* oraz sprawdzić swoją wiedzę o powstaniu. Obok Centrum częstowano wojskową grochówką z kuchni polowej i wspólnie śpiewano patriotyczne piosenki z zespołem Retro Cafe oraz z Orkiestrą Straży Pożarnej z Murowanej Gośliny. W dniu obchodów kursował nawet specjalny, darmowy autobus na trasie z Bolechowa, przez Owińska i Czerwonak, do Koziegłów. Harcerze z Hufca Czerwonak, którzy współorganizowali uroczystości, rozdawali mieszkańcom Koziegłów biało-czerwone wstążki jako symbol zwycięskiego powstania.

W gminie Luboń obchody miały także bardzo uroczystą oprawę. Na przykościelnym parkingu parafii św. Jana Bosko po mszy świętej lubonia- nie obejrzeli okolicznościową inscenizację w wykonaniu kilku grup rekonstrukcyjnych. Jak napisano w miejscowej prasie, „były potyczki powstań-

Powstańczy rekonstruktorzy w Luboniu,
fot. Studio Net 24

ców z Prusakami, na barykadzie trzepotały powstańcze flagi, sanitariuszki opatrywały rannych. W pewnym momencie pojawił się Ignacy Jan Paderewski, który wysiadł ze stylowego, epokowego powozu konnego. Zewsząd dochodziły okrzyki: «Wolna Polska!», «Wolny Poznań!», «Wolny Luboń!»². Uroczystości zakończył okolicznościowy koncert w wykonaniu zespołu Affabre Concinui w gościnnych murach kościoła.

W Murowanej Goślinie świętowano rocznicę wybuchu powstania tradycyjnie. 26 grudnia uroczyste strzelanie zorganizowało miejscowe Kurkowe Bractwo Strzeleckie. Następnego dnia oficjalne uroczystości rozpoczęły się od złożenia kwiatów pod pomnikiem na pl. Powstańców Wielkopolskich, tam też wspólnie odśpiewano hymn, a kibice Lecha Poznań odpalili race, wznosząc okrzyk „Cześć i chwała bohaterom!”. Następnie, podobnie jak w latach poprzednich, uroczystości przeniosły się do Białężyna, gdzie po mszy odprawionej w kościele św. Tymoteusza

² PAW, *Serca rosły*, „Wieści Lubońskie” 2017, nr 1, s. 40.

uczestnicy udali się do miejscowej szkoły podstawowej. Tutaj uczniowie zaprezentowali przedstawienie *Polska wolna i niepodległa*, wprowadzając zebranych w nastrój wspólnego śpiewania pieśni i piosenek patriotycznych.

W Buku młodzież z Gimnazjum im. płk. Kazimierza Zenktelera zaprezentowała mieszkańcom w sali kina Wielkopolanin montaż słowno-muzyczny *Wielkopole 1918-1919*. W Wirach (gmina Komorniki) w miejscowym Domu Kultury otwarto wystawę *Powstanie Wielkopolskie*, a Koło Gospodyń Wiejskich przygotowało poczęstunek przy kawie. W Lusowie 29 i 30 grudnia 2016 roku można było bezpłatnie zwiedzić Muzeum Powstańców Wielkopolskich.

Niektóre placówki oświatowe w szczególny sposób uczyły rocznicę grudniową. W Gimnazjum nr 3 im. Polskich Noblistów w Swarzędzu nie tylko miała miejsce wystawa o powstaniu, ale jedna z nauczycielek historii zorganizowała grę terenową *Śladami powstania wielkopolskiego w Swarzędzu*. W ten sposób wspólnie poznawali historię uczniowie klas pierwszych Gimnazjum oraz II Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Staniewskiego. W ciągu dwóch godzin lekcyjnych uczestnicy gry m.in. przeprowadzili sondę uliczną *Kim był Stanisław Kwaśniewski?*³, wykonali powstańczą kokardę, poszukiwali informacji o powstaniu wielkopolskim w miejskiej bibliotece, rozpoznawali na podstawie starych fotografii i pocztówek budynki zajęte przez powstańców w Swarzędzu, rozwiązywali krzyżówkę o swarzędzkich powstańcach. Odwiedzili także cmentarz przy kościele św. Marcina, gdzie odnaleźli groby powstańców wielkopolskich, a jako dowód pamięci o nich zapalili znicze.

Gra terenowa w Swarzędzu,
fot. ik

³ Stanisław Kwaśniewski (1885-1940) – patron jednej z ulic w Swarzędzu, dowódca pierwszej grupy ochotników-powstańców ze Swarzędza, zamęczony przez Niemców w kwietniu 1940 roku w Forcie VII w Poznaniu.

W gminie Dopiewo we wszystkich szkołach i przedszkolach prowadzona jest wieloletnia akcja, która ma na celu zachęcenie młodych mieszkańców do poznawania historii Wielkopolski i własnej gminy. W 2016 roku motywem przewodnim akcji były biało-czerwone serca z napisem „Powstanie Wielkopolskie – chwała naszym Bohaterom”, których 5000 trafiło do dzieci i młodzieży. W ramach obchodów w gminnych placówkach oświatowych zorganizowano koncerty pieśni, występy i wykłady.

Rocznica wybuchu powstania była także okazją do przypomnienia nazwisk i wydarzeń z przeszłości. W Rokietnicy na stronie internetowej opisano pomniki i miejsca związane z powstaniem wielkopolskim znajdujące się na terenie gminy. Również na lokalnej stronie wsi Plewiska (gmina Komorniki) umieszczono zestawienie nazwisk uczestników powstania wielkopolskiego urodzonych w Plewiskach. Natomiast na łamach „Echa Puszczykowa” ze stycznia 2017 roku członek Koła Historycznego w swym artykule przypomniał nazwiska mieszkańców Puszczykowa, którzy byli powstańcami, jednocześnie zwracając się z apelem o udostępnianie pamiętek, dokumentów, wspomnień dotyczących insurekcji.

W dwóch gminach w ostatnim okresie ukazały się sfinansowane przez samorządy książki upamiętniające udział mieszkańców lokalnych miejscowości w powstaniu. W lutym 2016 roku odbyła się promocja publikacji pod tytułem *Udział mieszkańców Swarzędza w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919*⁴, która ma charakter słownika biograficznego zawierającego 170 biogramów i notek biograficznych powstańców mieszkających w różnych okresach na terenie gminy Swarzędz. Natomiast w styczniu 2017 roku miało miejsce spotkanie z Ryszardem Chruszczewskim (nauczycielem historii z Suchego Lasu), autorem książki *Mieszkańcy gminy Suchy las i okolic w Powstaniu Wielkopolskim*⁵. Jak stwierdził sam autor, „książka opiewa losy mieszkańców z terenów wchodzących w skład dzisiejszej gminy Suchy Las, z nieistniejących już lub odłączonych od niej miejscowości, ale także osób, których na te tereny rzuciły losy wojenne”⁶.

Tradycją w większości gmin staje się zwracanie się do mieszkańców z prośbą o wywieszanie flag narodowych w rocznicę wybuchu powstania, 27 grudnia. Swarzędzkie Koło TPPW co roku prosi proboszczów parafii

⁴ *Udział mieszkańców Swarzędza w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919*, Swarzędz 2016, s. 120; praca zbiorowa 9 autorów: A. Bartoszek, A. Filipowicz, A. Małyszka, B. Nawrocka, M. Pokorski, A. Pruska, H. Staniewska, M. Staniszewski.

⁵ Ryszard Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy las i okolic w Powstaniu Wielkopolskim*, Poznań 2016, s. 193.

⁶ „Gazeta Sucholeska” 2017, nr 1, s. 20.

leżących na terenie gminy o modlitwę za wszystkich poległych i zmarłych powstańców oraz o zachęcanie parafian do wywieszania flag. Drugi list, także z prośbą o propagowanie wywieszania flag oraz promowanie wiedzy o powstaniu i powstańcach, kieruje do lokalnych mediów. Koło proponuje również mediom pomoc merytoryczną. W 2016 roku skorzystała z tego zaproszenia Swarzędzka Telewizja Kablowa, która uczyniła powstanie wielkopolskie tematem ostatniego tygodnia grudnia. Kórnickie Koło TPPW zorganizowało zaś na miesiąc przed rocznicą, 26 listopada 2016 roku, VI Przegląd Pieśni Powstańczej. Tym razem odbył się on w dużej sali Centrum Rekreacji i Sportu Oaza, co umożliwiło większej liczbie widzów wysłuchanie i obejrzenie chórów ze szkół podstawowych i gimnazjów gminy Kórnik. Przegląd był także okazją do wręczenia Krzyży Powstańczych rodzinom powstańców. Natomiast Kostrzyńskie Koło TPPW zaprosiło na swoje uroczyste zebranie członków i sympatyków w rocznicę zaprzysiężenia plutonu kostrzyńskiego, 24 stycznia 2017 roku.

Mieszkańcy i władze gmin powiatu poznańskiego co roku pamiętają o powstaniu wielkopolskim, jednak przyszłoroczne obchody – w 100. rocznicę jego wybuchu – będą z pewnością bardziej okazałe, a władze oraz mieszkańcy przygotowują specjalne imprezy i wydawnictwa.

Aneks

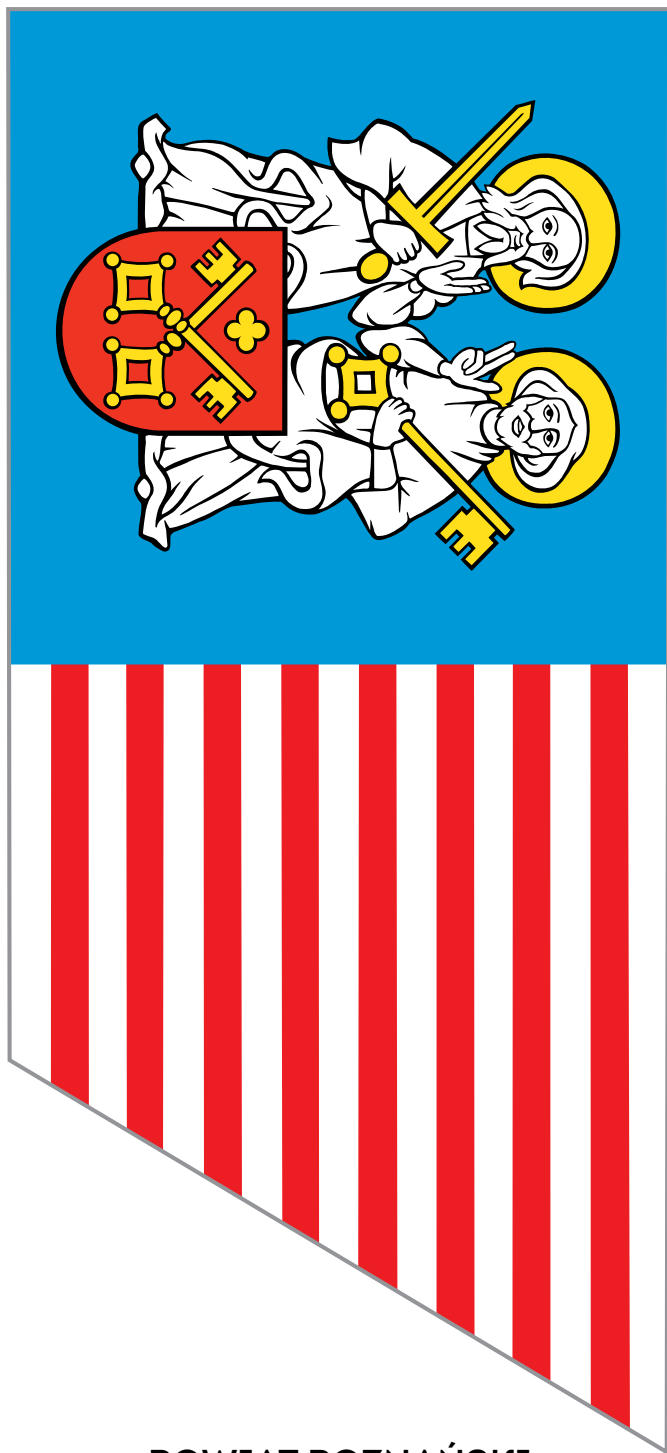
Szkoły powiatu poznańskiego imienia powstańców wielkopolskich
(stan na grudzień 2016 roku):

I Patroni indywidualni:

- Szkoła Podstawowa w Białężynie (gmina Murowana Goślina)
im. Leona Masiakowskiego
- Szkoła Podstawowa w Lusowie (gmina Tarnowo Podgórne)
im. gen. J. Dowbora Muśnickiego
- Szkoła Podstawowa w Pomarzanowicach (gmina Pobiedziska)
im. gen. Jana Kąkolewskiego
- Gimnazjum w Buku im. płk Kazimierza Zenkterera
- II Liceum Ogólnokształcące w Swarzędzu im. Tadeusza Staniewskiego

II Patroni zbiorowi:

- Szkoła Podstawowa nr 2 w Buku im. Bohaterów Bukowskich
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Puszczykowie im. Powstańców Wielkopolskich
- Szkoła Podstawowa w Wirach (gmina Komorniki)
im. Powstańców Wielkopolskich
- Gimnazjum w Stęszewie im. Powstańców Wielkopolskich
- Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu im. Powstańców Wielkopolskich

POWIAT POZNAŃSKI
FLAGA

WOJCIECH BOGUSŁAWSKI I HISTORIA NIEZWYKŁEGO KAMIENIA

NOWA GRA EDUKACYJNA
W SERII WIELKOPOLSKIE QUESTY

Aleksandra Warczyńska*

W poprzednich numerach „Kroniki Powiatu Poznańskiego” pisa-
liśmy o nowej formie zwiedzania, jaką są questy. Przypomnijmy,
że to rodzaj gry terenowej, w czasie której uczestnik, rozwiązując
zadania i zagadki, odkrywa niezwykle historie rozgrywające
się w pozornie znanych miejscach. Na końcu trasy dociera do miejsca
skrywającego skrzynię skarbów z tajemniczą pieczęcią. Tego rodzaju gier
dostępnych na terenie Wielkopolski jest ponad 40. Wydawane są pod pa-
tronatem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu w serii Wielkopolskie Questy. Seria rozwija się i z każdym
rokiem uzupełniana jest o nowe trasy. Rośnie też liczba fanów tego ro-
dzaju turystyki, o czym świadczą liczne komentarze umieszczane przez
uczestników zabawy w *Księgach Questowiczów* oraz opinie docierające do
redakcji strony www.regionwielkopolska.pl, gdzie dostępne są wszystkie
Wielkopolskie Questy. Gracze, którzy „połknęli bakcyła” questowania,
wyruszają do miejsc, których wcześniej by nie odwiedzili, zawierzywszy
utartym sloganom, że „tam nie ma nic ciekawego”. Questing na przekór
takiemu myśleniu udowadnia, że nie ma miejsc bez historii, nie ma miejsc
nieciekawych. Dlatego też Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gmi-
ny Suchy Las oraz Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji
Kultury w Poznaniu opracowały trasę questu rowerowego prowadzącą
przez teren poligonu Biedrusko i odsłaniającą jego tajemnice. Z racji nie-
dostępności poligonu dla turystów w dni powszednie na wyprawę questo-
wą można się wybrać jedynie w dni wolne od pracy (zgodnie z *Regulami-*

* Specjalistka i pasjonatka turystyki z Pracowni Krajoznawczej WBPiCAK w Poznaniu

nem korzystania z drogi biegnącej przez teren poligonu Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych przez rowerzystów). Tylko bowiem wtedy zapewnione jest bezpieczne korzystanie z trasy rowerowej prowadzącej przez poligon. A trasa okazuje się zaskakująco ciekawa.

Głównym bohaterem opowieści jest Wojciech Bogusławski, który przeszedł do historii jako ojciec sceny narodowej. Urodził się w 1757 roku w Glinie – wiosce, która już nie istnieje, podobnie jak Chojnica czy Łagiewniki. I pomimo że zabudowania wiosek rozebrano, z zabytkowego XVI-wiecznego kościoła w Chojnicy pozostały jedynie ruiny, a na miejscu Łagiewnik znajduje się jedynie pomnik upamiętniający mieszkańców, to historia tych miejsc jest fascynująca.

Quest Wojciech Bogusławski i historia niezwykłego kamienia zaczyna się w Suchym Lesie, przy Szkole Podstawowej:

Będziemy śledzić losy postaci nietuzinkowej,
o której mówiono: „ojciec sceny narodowej”.
Gdy jeszcze nie wiesz, o kim opowieść się toczy,
na tablicę przy wejściu skieruj bacznie oczy.
To [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] szkole patronuje,
zapisz numer ulicy, co w adresie figuruje.

[] [] [] [] [] [] [] []

Najciekawsze fragmenty trasy znajdują się na terenie poligonu. Uczestnik zabawy zatrzymuje się m.in. w Łagiewnikach, po których pozostały fragmenty wybrukowanej drogi, aleja drzew i zdziczałe drzewa owocowe. Tam też – w miejscu, gdzie jeszcze 50 lat temu stał dworek – odnaleźć można pomnik upamiętniający mieszkańców Łagiewnik, którzy zginęli w czasie wojny.

Świadkiem historii jest bruk w poprzek drogi,
pamiętający czasy wojennej pożogi.
Pomnik Ci opowie co się tu zdarzyło,
dlaczego wielu mieszkańców zginęło.
2 września bitwa lotnicza się tu rozegrała,
polska załoga Niemców pokonała.
Mieszkańcy ujęli,
169
w odwecie za to z rąk hitlerowskich zginęli.

Kulminacyjnym punktem trasy jest dawna wieś Glinno. Do 1951 roku na polanie stał tam dworek Bogusławskich, w którym w 1757 roku przyszedł na świat przyszły artysta. O zachowanie zabytku z determinacją walczył krajoznawca Franciszek Jaśkowiak, jednak pomimo jego wysiłków budynek strawił pożar. Tam właśnie, przy głazie upamiętniającym to ważne miejsce, uczestnik zabawy słucha historii naszego bohatera. A była to postać tyleż zasłużona, co barwna. Jako 12-letni chłopiec został Bogusławski wysłany do szkół: w Warszawie, a potem w Krakowie. Kiedy jego ojciec popadł w tarapaty finansowe, oddał syna na dwór biskupa Kajetana Sołtyka, gdzie nabrał on poluru i oglądy, a także biegłości w posługiwaniu się językami francuskim i niemieckim. Tam też stawiał pierwsze kroki na deskach teatrów amatorskich. Jako młodzieniec rozpoczął karierę wojskową. Kiedy jednak pominięto go w awansach, głęboko rozczarowany podał się do dymisji i uwagę swoją skierował w stronę teatru, któremu pozostał wierny do końca życia. Bogusławski był nie tylko aktorem; tłumaczył i wystawiał dzieła obcych autorów w języku polskim, pisał polskie sztuki, a co najważniejsze – zabiegał o to, aby teatr polski pod zaborami stał się narzędziem w walce o zachowanie polskości. I na tym polu osiągnął niemałe sukcesy, z powodzeniem konkurując z teatrem włoskim i niemieckim. Zmagając się z nieprzychylną krytyką, podbijał serca szerokich mas polskiej publiczności. Nie uchroniło go to jednak przed problemami finansowymi, gdyż wielokrotnie ratował teatr, nadwyreżając osobisty majątek. Wiele czasu spędzał w podróży, wędrując wraz ze swoim teatrem. Taki tryb życia nie sprzyjał stabilizacji. Namiastkę życia rodzinnego znajdował w ramionach kolejnych aktorek. Na stałe związał się węzłem małżeńskim dopiero na starość – z o wiele młodszą od siebie nauczycielką języka niemieckiego. Pomimo wędrownego trybu życia, sercem pozostał przy Wielkopolsce. Chciał nawet spocząć po śmierci w rodzinnej ziemi. Życie napisało jednak inny scenariusz; zmarł w 1828 roku w Jasieniu koło Rawy Mazowieckiej i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Po latach urnę z ziemią z miejsca pochówku sprowadzono do Wielkopolski i złożono ją nieopodal miejsca, w którym przyszedł na świat, umieszczając tam również kamień z okolicznościowym napisem.

Do serc polskiej widowni jego teatr przemawiał,
 płakali na dramatach, komedią ich zabawiał.
 Dobrzy aktorzy, scenografia, muzyczna oprawa,
 przekonały wszystkich, że teatr to misja, a nie zabawa,
 to „reduita polskości”, na gnębienie narodu odpowiedź,
 gdy ze sceny ojczysta toczyła się opowieść.

Na polanie w Glinie uwagę przykuwa jeszcze jeden, ogromny głaz. Umieszczono na nim tablicę upamiętniającą postać Wojciecha Bogusławskiego. Ciekawa jest historia kamienia, który trzykrotnie stanowił tło dla upamiętnienia różnych postaci i zdarzeń. I to właśnie ten głaz jest elementem spinającym całą questową opowieść o Bogusławskim. Na końcu zabawy uczestnicy docierają bowiem do miejsca, w którym mogą poznać wcześniejsze losy niezwykłego kamienia.

Opowieść o Wojciechu Bogusławskim nie toczy się jedynie w Glinie. Uczestnik zabawy dociera również do malowniczych ruin kościoła w Chojnicy, gdzie nasz bohater został ochrzczony. Obecnie po budowlu pozostały tylko ruiny, ale elementy cennego wyposażenia udało się uratować. Do poznańskiej katedry trafiły np. nagrobki fundatorów kościoła – Piotra, Janusza i Anny Przeclawskich. Co ciekawe, napis epitafijny Anny umieszczono w języku polskim. Zachowane ruiny stanowiły również scenografię dla pierwszych obrazów filmu Jerzego Hoffmana, *Ogniem i mieczem*.

Nie da się w kilkunastu zdaniach opowiedzieć historii życia tak barwnej postaci, jaką był Wojciech Bogusławski, podobnie jak nie da się opowiedzieć zawitych dziejów nieistniejących już wiosek na terenie poligonu Biedrusko. Quest *Wojciech Bogusławski i historia niezwykłego kamienia* prowadzi po tych miejscach, wzbudzając zainteresowanie poruszonymi tematami, zachęcając do samodzielnych poszukiwań, rozbudzając wyobraźnię młodych odkrywców tajemnic. Równie duże wrażenie na młodych wędrowcach wywiera poruszanie się po obszarach, w których przed laty tętniło życie, a obecnie pozostały tylko zdziczałe drzewa owocowe, krzaki bzu, aleje drzew prowadzące donikąd czy opuszczony cmentarz, gdzie obok siebie znajdują się XIX-wieczne mogiły i groby z lat 60. XX wieku oraz ruiny kościoła.

Quest *Wojciech Bogusławski i historia niezwykłego kamienia* to nie tylko propozycja na miłe spędzenie niedzielnego popołudnia, ale również wielka lekcja historii. To ciekawy sposób poznawania lokalnego dziedzictwa i okazja do rodzinnej integracji. A wszystkich, którym przypadnie do gustu taka forma spędzania czasu, odsyłamy do strony www.regionwielkopolska.pl, gdzie można znaleźć pozostałe Wielkopolskie Questy.

POWIAT SPORTOWO I TURYSTYCZNIE

POWIATOWA 17. NA RADIOWEJ FALI

Krzysztof Ratajczak*

Radio bardzo często nazywane jest teatrem wyobraźni, bo choć nadawanego przez nie programu nie widać, to jednak gdy wsłuchać się w jedyne w swoim rodzaju „malowanie słowem”, można odbywać niesamowite wędrówki w intrygujące miejsca. Takie właśnie przeświadczenie stanowiło inspirację nadawanego na antenie Regionalnej Rozgłośni Polskiego Radia w Poznaniu, do niedawna Radia Merkury, całorocznego cyklu audycji pod tytułem *Radiowy Atlas Powiatowej 17*.

Regionalny radiowy nadawca publiczny oraz Wydział Promocji i Aktywności Społecznej poznańskiego Starostwa Powiatowego wspólnie doszli do przekonania, że medialny projekt będzie pożyteczny dla słuchaczy, nie tylko tych zamieszkujących powiat poznański, ale także dla potencjalnych gości z innych zakątków Wielkopolski, bo radiowe nadajniki naziemne wysyłają sygnał istniejącej już 90 lat stacji na powierzchnię ponad 10% naszego kraju. Wziąwszy zaś pod uwagę emisję internetową i późniejszą dostępność w sieci na stronach Radia Poznań i powiatu poznańskiego, nie ma przesady w stwierdzeniu, że prezentacja uroków 17 gmin powiatu poznańskiego może dotrzeć do każdej osoby... na świecie.

Za radiową robotę przy tworzeniu audycji zabrał się – ze względu na planowaną tematykę sportowo-turystyczną – kwartet dziennikarzy redakcji sportowej Radia Poznań: Wojciech Bernard, Dawid Cytrowski, Grze-

* Dziennikarz Polskiego Radia Poznań

Przystanek Murowana Goślina,
fot. archiwum Krzysztofa Ratajczaka

gorz Hałasik i Krzysztof Ratajczak. Wspierani przez grono realizatorów dźwięku, wspólnie nadają *Radiowemu Atlasowi Powiatowej 17* ostateczny kształt antenowy.

Cykl audycji został podzielony na 2 tury wędrówek z radiowym mikrofonem przez wszystkie 17 gmin powiatu poznańskiego. Pierwszą połowę poświęcamy na przedstawianie naszych małych ojczyzn z perspektywy możliwości uprawiania na terenie danej gminy sportu i rekreacji, prezentując ludzi i organizacje dbające o tę część naszego życia, a także bogatą infrastrukturę do tych działań przeznaczoną. W czasie wakacji i polskiej złotej jesieni zajrzymy do gmin ponownie, tym razem odkrywając dla słuchaczy ich najpiękniejsze zabytki i turystyczne perły.

Od 3 lutego 2017 roku w każdy piątek o godzinie 10:15 ukazują się kolejne odcinki prezentujące reporterskie zapisy z odwiedzin w różnych miejscach powiatu poznańskiego. „Pod względem rozwoju sportu i rekreacji powiat poznański naprawdę ma się czym pochwalić, także na radiowej antenie” – z przekonaniem w pierwszej audycji mówił w Radiu Poznań wicestarosta poznański, Tomasz Łubiński. „Nie ma już u nas gminy, która nie oferowałaby znakomitych miejsc do uprawiania przez mieszkańców i gości sportu oraz rekreacji. Dysponujemy pięknymi halami, ale nie

wolno zapominać, że aktywność fizyczną należy rozwijać również na świeżym powietrzu. W powiecie poznańskim są świetne tereny, np. Puszcza Zielonka. Wiele osób zwyczajnie nie pamięta, że w naszym powiecie mamy aż 72 jeziora i wokół nich też można realizować swoje sportowo-turystyczne pasje” – dodawał wicestarosta w radiowym wywiadzie.

Tym tropem podążają radiowcy z poznańskiej rozgłośni Polskiego Radia. W kolejnych tygodniach przemierzają wiele kilometrów, odwiedzając gminy według porządku alfabetycznego. Poszukiwania tematów rozpoczęli w Buku, a następnie udali się sportowo-rekreacyjnym szlakiem do Czerwonaka, Dopiewa, Kleszczewa, Komornik, Kostrzyna, Kórnik, Lubonia, Mosiny, Murowanej Gośliny, Pobiedzisk, Puszczykowa, Rokietnicy, Stęszewa, Suchego Lasu, Swarzędza i, wreszcie, Tarnowa Podgórnego. Autorzy audycji odkrywają przed słuchaczami ogrom fascynujących miejsc, w których ze sportem można być za pan brat. Dodatkową zabawą zaproponowaną słuchaczom i internautom jest zbieranie nominacji poszczególnych gmin do plebiscytu na Sportowy Obiekt Powiatu Poznańskiego 2017. W drugiej serii radiowych wędrówek będzie można wybrać Turystyczną Perłę Powiatu Poznańskiego 2017.

Nie ulega wątpliwości, że w pracy radiowca najistotniejsze są rozmowy z ludźmi posiadającymi jak najrozszerzoną wiedzę na temat poruszany w danej audycji. „Dla nas praca przy tworzeniu *Radiowego Atlasu Powiatowej 17* jest również bardzo ciekawym wyzwaniem” – mówi najmłodszy wiekiem i stażem w sportowej ekipie Radia Poznań Dawid Cytrowski. „Szczególnie dla mnie jako dziennikarza, który dopiero rozpoczyna profesjonalną przygodę z radiowym mikrofonem. Cała logistyka związana z przygotowywaniem audycji, umawianiem się na wywiady w poszczególnych gminach, a także to, co najcenniejsze, czyli poznawanie interesują-

Z reporterską wizytą w Pobiedziskach,
fot. archiwum Krzysztofa Ratajczaka

cych postaci i miejsc w gminach naszego powiatu – to również ogromny kapitał doświadczenia dla młodego reportera. Praca jest trudna, ale dostarcza mnóstwo satysfakcji”. – dodaje Cytrowski.

Efektów można posłuchać na antenie Radia Poznań co tydzień w piątek o godzinie 10:15. Cykl *Radiowego Atlasu Powiatowej 17* zaplanowany jest do 29 grudnia, a tematów na pewno nie zabraknie, bo obok głównej części dźwiękowej prezentacji sportowo-turystycznego oblicza gmin otaczających Poznań będzie można posłuchać także o wielu inicjatywach wspieranych przez powiat poznański. To m.in. Igrzyska Młodzieży Szkolnej Powiatu Poznańskiego, przyznawanie stypendiów i nagród sportowych dla najbardziej utalentowanych młodych mieszkańców czy wreszcie planowane przez radnych i starostę poznańskiego, Jana Grabkowskiego, wraz z Zarządem Powiatu nowe wydarzenia oraz rozwój sportowo-turystycznej bazy w naszych małych ojczyznach. Takie wieści będą płynąć na falach eteru w Poznaniu i powiecie poznańskim na częstotliwości 100,9 MhZ.

2016/2017 – XVIII SPORTOWY ROK SZKOLNY

Maciej Pawlik*

Pod koniec września 2016 roku rozpoczęła się rywalizacja w osiemnastej edycji mistrzostw szkół powiatu poznańskiego w różnych dyscyplinach sportowych.

Zawody szkolne stanowią integralną część systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży oraz mają na celu wyłonienie najlepszych szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w poszczególnych dyscyplinach, a także najbardziej usportowionych gmin powiatu poznańskiego. Zadanie to kształtuje sprawność fizyczną i zdrowie młodzieży, wzmacnia aktywne uczestnictwo uczniów w międzyszkolnych zawodach sportowych, stanowi kontynuację celów i zadań wychowania fizycznego oraz promuje zdrowy styl życia.

Sportowa rywalizacja odbywała się w ramach XVIII Igrzysk Młodzieży Szkolnej Powiatu Poznańskiego kolejno na trzech etapach: szkolnym, miejsko-gminnym oraz powiatowym. Najlepsi uczestnicy finałów powiatowych mieli możliwość reprezentowania powiatu na etapie rejonowym oraz wojewódzkim. Przez cały okres trwania współzawodnictwa szkoły gromadziły punkty. Na finiszu zsumowano dziesięć najlepszych wyników każdej z placówek, aby wyłonić najbardziej usportowione szkoły i gminy w powiecie. Mistrzostwa szkół powiatu poznańskiego w różnych dyscyplinach sportowych były realizowane przez Szkolny Związek Sportowy „Wielkopolska” ze środków finansowych powiatu poznańskiego.

Zmagania rozpoczęli 22 września 2016 roku na stadionie lekkoatletycznym w Puszczykowie zawodnicy i zawodniczki szkół ponadgimnazjalnych.

Przez 8 miesięcy rywalizacja wśród reprezentacji szkół podstawowych toczyła się kolejno w sztafetowych biegach przełajowych, drużynowym tenisie stołowym, drużynowych szachach, halowej piłce nożnej, drużynowym pływaniu, unihokeju, badmintonie, piłce ręcznej, piłce nożnej, warcabach, siatkówce, koszykówce, drużynowych biegach przełajowych, aerobiku grupowym oraz czwórboju lekkoatletycznym.

* Pracownik Wydziału Promocji i Aktywności Społecznej w Starostwie Powiatowym w Poznaniu

Uczniowie i uczennice szkół gimnazjalnych reprezentowali swoje gminy w sztafetowych biegach przełajowych, drużynowym tenisie stołowym, drużynowych szachach, halowej piłce nożnej, drużynowym pływaniu, unihokeju, badmintonie, piłce ręcznej, warcabach, siatkówce, koszykówce, drużynowych biegach przełajowych, aerobiku grupowym, piłce nożnej oraz lekkoatletyce.

Zawodnicy i zawodniczki szkół ponadgimnazjalnych rywalizowali w indywidualnych mistrzostwach w lekkoatletyce, drużynowym tenisie stołowym, badmintonie, drużynowych szachach, piłce ręcznej, unihokeju, drużynowym pływaniu, halowej piłce nożnej, koszykówce, siatkówce, aerobiku grupowym, piłce nożnej, drużynowych biegach przełajowych oraz piłce siatkowej plażowej.

Indywidualne mistrzostwa w lekkoatletyce w Puszczykowie,
fot. Maciej Pawlik

Wiele szkół osiągnęło w mistrzostwach powiatowych bardzo dobre wyniki, w związku z czym miały możliwość reprezentowania powiatu poznańskiego w kolejnych etapach sportowej rywalizacji. Jedną z nich była Szkoła Podstawowa nr 2 z Lubonia, która po zwycięstwie w powiatowym finale Wielkopolskiego Turnieju Orlika 2017 (piłka nożna), odbywającego się w Murowanej Goślinie, zdobyła kwalifikację na etap wojewódzki.

Sztafetowe biegi przełajowe w Kórniku,
fot. Maciej Pawlik

Tam, po niezwykle zaciętej rywalizacji, młodzi piłkarze z Lubonia dopiero po konkursie rzutów karnych w meczu finałowym musieli uznać wyższość kolegów z Rogoźna.

Piłkarskie rozgrywki toczyły się na 98 obiektach całego województwa wielkopolskiego, a o tym, jak wielkim osiągnięciem uczniów lubońskiej „dwójki” było 2. miejsce, niech świadczy fakt, że do rywalizacji przystąpiły 453 szkoły z 349 miejscowości, co dało imponującą liczbę 564 zgłoszonych drużyn. Dużym zainteresowaniem i wysoką frekwencją cieszyły się również sztafetowe imprezy biegowe organizowane w Kórniku, drużynowe zawody pływackie przeprowadzone na pływalni Kórnickiego Centrum Rekreacji i Sportu Oaza czy powiatowy finał biegów przełajowych na poznańskiej Malcie.

Drużynowe pływanie w KCRIS Oaza,
fot. Maciej Pawlik

Final drużynowych biegów przełajowych na poznańskiej Malcie,
fot. Maciej Pawlik

Mistrzostwa szkół powiatu poznańskiego przeprowadzone zostały na terenie gmin: Buk, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne. Zorganizowano łącznie 107 imprez sportowych, w których uczestniczyło blisko 3500 zawodników i zawodniczek ze 113 szkół z terenu powiatu. W mistrzostwach wzięli udział przedstawiciele wszystkich 17 gmin powiatu, a do rywalizacji dołączyło 7 szkół, które nie przystąpiły do Igrzysk w roku szkolnym 2015/2016.

Sportowe podsumowanie szkolnej rywalizacji odbyło się 14 czerwca 2017 roku w Puszczykowie. Wśród szkół podstawowych najlepsza okazała się Szkoła Podstawowa nr 1 z Mosiny, która zdobyła 424 punkty i znacznie poprawiła swój wynik w stosunku do 9. pozycji z poprzedniego roku. Gimnazjum nr 2 w Luboniu, zdobywając 450,3 punktu, awansowało o jedną pozycję w porównaniu do poprzedniego roku i triumfowało w kategorii szkół gimnazjalnych. Niezwykle zacięta rywalizacja toczyła się wśród szkół ponadgimnazjalnych, gdzie o 1. miejsce do ostatnich zawodów walczyły Zespół Szkół w Puszczykowie i Zespół Szkół nr 1 ze Swarzędza. Ostatecznie obie reprezentacje uzyskały po 96 punktów i wspólnie stanęły na najwyższym stopniu podium.

Podsumowanie sportowego współzawodnictwa szkół w powiecie poznańskim,
Puszczykowo, fot. Ziemowit Małąg

W kategorii najbardziej usportowionej gminy powiatu poznańskiego po raz trzeci z rzędu tytuł zdobyła gmina Swarzędz (2483,8 punktu). 2. miejsce zajęła gmina Kórnik (2108,5 punktu), a 3. przypadło gminie Luboń (1919,8 punktu).

Końcowa klasyfikacja roku szkolnego 2016/2017 przedstawiała się następująco:

SZKOŁY PODSTAWOWE:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie – 424 punkty
(w poprzednim roku miejsce 9.)
2. Szkoła Podstawowa nr 1 w Kórniku – 403,5 punktu
(w poprzednim roku miejsce 14.)
3. Szkoła Podstawowa w Rokietnicy – 390 punktów
(w poprzednim roku miejsce 19.)
4. Szkoła Podstawowa nr 2 w Luboniu – 384 punkty
(w poprzednim roku miejsce 4.)
5. Szkoła Podstawowa w Suchym Lesie – 382 punkty
6. Szkoła Podstawowa w Stęszewie – 378 punktów

SZKOŁY GIMNAZJALNE:

1. Gimnazjum nr 2 w Luboniu – 450,3 punktu
(w poprzednim roku miejsce 2.)
2. Gimnazjum nr 1 w Mosinie – 434,8 punktu
(w poprzednim roku miejsce 6.)
3. Gimnazjum w Tarnowie Podgórnym – 408,8 punktu
4. Gimnazjum w Kórniku – 394 punkty
(w poprzednim roku miejsce 9.)
5. Gimnazjum w Kostrzynie – 392,5 punktu
(w poprzednim roku miejsce 5.)
6. Gimnazjum w Baranowie – 390 punktów

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE:

1. Zespół Szkół w Puszczykowie – 96 punktów
(w poprzednim roku miejsce 1.)
1. Zespół Szkół nr 1 w Swarzędzu – 96 punktów
(w poprzednim roku miejsce 2.)
3. Zespół Szkół w Kórniku – 90 punktów
(w poprzednim roku miejsce 3.)

NAJBARDZIEJ USPORTOWIONA GMINA W POWIECIE POZNAŃSKIM:

1. Swarzędz (2483,8 punktu)
2. Kórnik (2108,5 punktu)
3. Luboń (1919,8 punktu)

Kolejna edycja sportowego współzawodnictwa szkół w powiecie poznańskim wystartowała we wrześniu wraz z początkiem roku szkolnego 2017/2018 i ze względu na reformę oświaty ma nieco inną formułę niż dotychczas.

LEGENDY PUSZCZY ZIELONKI

Artur Krysztofiak*

Czy widzieliście tajemniczy słup, który stoi nieopodal miejscowości Zielonka w środku puszczy? Idąc przez las do Tuczna, wystarczy zejść na chwilę z drogi, by go znaleźć. Pośród zieleni wznosi się dumnie ponad podszycie lasu wyrzeźbiony w drewnie postument. Nikt nie wie, jak i kiedy się tam znalazł. Najstarsi mieszkańcy Puszczy Zielonki pamiętają jednak opowieści o zlokalizowanej w tym miejscu dawno temu osadzie pracowitych Olędrów. Ich drewnianych domostw strzegł przed ogniem Wawrzyniec. Piękną drewnianą figurę świętego umieszczono na morderzewiowym słupie. W XIX wieku ogień i zarazy budziły wielkie przerażenie i dziesiątkowały ludność naszego kraju. Nic więc dziwnego, że gdy Olędrzy postanowili przenieść się w inny rejon, zabrali ze sobą figurę świętego Wawrzyńca, który przez wiele lat nad nimi czuwał. W puszczy po osadzie pozostał pamiątkowy drewniany monument.

Tę i jedenaście innych tajemniczych legend zebrano w wydanej w 2017 roku przez Związek Międzygminny „Puszcza Zielonka” książce *Legenda Puszczy Zielonki*. Można ją znaleźć w większości bibliotek na

Karczma Maruszka,
ilustr. Marta Kubiczek

* Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Pobiedziskach, koordynator ds. turystyki w Związku Międzygminnym „Puszcza Zielonka”, dziennikarz

terenie puszczańskich gmin na północ i wschód od Poznania. Ponieważ legendy umieszczone w książce odnoszą się do konkretnych miejsc, w ślad za wydawnictwem pojawiły się na szlakach turystycznych drewniane wiaty z ławostołami i tablice z treścią legend. Każda z opowieści opatrzona została wyjątkowym obrazem autorstwa Marty Kubiczek. Warto więc nie tylko przeczytać o legendarnych miejscach ukrytych w Puszczy Zielonce, ale też zobaczyć je na własne oczy. Niektóre z nich owiane są grozą.

Idąc od strony Wierzonki do zabytkowego drewnianego kościoła w Wierzenicy, mijamy tajemniczy, gęsty wawóz. W tej części Puszczy jest dużo ciemniej niż na pobliskich szlakach i polach. Okoliczni mieszkańcy od zawsze obawiają się tamtędy chodzić, szczególnie w nocy, gdy spośród drzew i krzewów wydobywają się enigmatyczne dźwięki, a pojawiające się tu i ówdzie świetliki wzbudzają jeszcze większy niepokój. Czy strachy w Babicy to tylko sprawa miejscowych żartownisiów, czy – jak głosi legenda – błędzące, pokutujące dusze z pobliskiego Żalika? Nie dowiemy się tego, dopóki nie odwiedzimy okolic najstraszniejszego puszczańskiego wawożu.

Choć o Babicy nie wszyscy słyszeli, większości poznaniaków z pewnością dobrze znana jest Dziewicza Góra w gminie Czerwonak. Nazwa najwyższego wzniesienia Puszczy Zielonki pochodzi od zakonu cysterek, którym książę Przemysław I w 1242 roku nadał to wzgórze. Dziewicza Góra nazywana bywa także Górą Anny. Ponoć niegdyś wielki brunatny niedźwiedź – król zwierząt zamieszkujących Puszcę Zielonkę – został w tym miejscu raniony przez myśliwego. Strzała trafiła go w łapę. Ranny król lasu nie mógł samodzielnie pozbyć się ostrza, które powodowało ogromny ból. Niedźwiedziowi pomogła dziewczyna imieniem Anna, spacerująca akurat tamtędy. Po opatrzeniu rany prysł rzucony niegdyś zły czar i dziki zwierz zamienił się w księcia.

Choć legendy często wydają się nam nieprawdopodobne, należy pamiętać, że zrodziły się one z tradycji i kultury naszych przodków, dlatego w każdej z nich doszukać się można ziarenka prawdy. Cóż jednak, gdy prawdy w bajce jest więcej niż ziarno? Warto zastanowić się nad tym, czytając kolejną puszczańską opowieść.

Dawni kronikarze rozpisywali się szeroko o darach, jakie cesarz Otton przywiózł Bolesławowi Chrobremu podczas swej wizyty u grobu świętego Wojciecha. Było ich ponoć bardzo wiele. Według legendy jednym z największych miał być złoty tron. Po śmierci pierwszego polskiego króla ten cenny zabytek został zagrożony. Na kraj najechały czeskie wojska pod wodzą księcia Brzetysława. Czesi plądrowali kolejne wsie i miasta, zbliżając się do Gniezna i Poznania. Złoty tron powierzono grupie wojów, któ-

rzy wyruszyli z jeziora Lednica rzeką Główną w poszukiwaniu kryjówki dla najcenniejszego skarbu. Wszechobecność wojsk nieprzyjaciela skłoniła do dalekiej wyprawy przez Cybinę do Jeziora Swarzędzkiego, na którym znajduje się niewielka wyspa. Czy tron został skryty na lądzie, czy też w otchłani jeziora? Tego do dziś nie wie nikt.

Nie tylko Jezioro Swarzędzkie skrywa w sobie tajemnicę. Na południe od Puszczy Zielonki rozpoczyna się geograficzna kraina Pojezierza Gnieźnieńskiego. W samej gminie Pobiedziska doliczyć się można ponoć 25 jezior i 250 oczek wodnych. Wiele z nich ma niezwykłą historię. W poprzednim wydaniu „Kroniki Powiatu Poznańskiego” przeczytać można legendę o jeziorze Uli. Znacznie bliżej od Poznania i Swarzędza znajduje

Strachy w Babicy,
ilustr. Marta Kubiczek

się jednak inny niezwykle obiekt – Zalew Kowalskie. Dziś jest to zajmujący powierzchnię ponad 200 ha zbiornik retencyjny. Wybudowano go na przełomie lat 70. i 80. minionego stulecia, powiększając znajdujące się tu wcześniej Jezioro Kowalskie, które owiane było od dawna ciekawą legendą.

Leżącą nad jeziorem nieopodal Pobiedzisk wieś odwiedził kiedyś tajemniczy ubogi wędrowiec. Długo bezskutecznie poszukiwał schronienia, aż przed zmrokiem dotarł do położonej na wzgórzu chaty, w której mieszkała uprzejma staruszka. Znalazł tam nocleg i strawę. Wdzięczny za pomoc, odchodząc, wbił na szczycie wzgórza swoją łaskę. Wyrosła z niej piękna lipa. Drzewo, zgodnie z obietnicą wędrowca, przynosiło szczęście, urodzaj i dobrobyt mieszkańcom. Po śmierci staruszki sąsiedzi przestali się jednak o nie troszczyć, a wkrótce postanowili je ściąć. Przy pierwszym zamachu siekierką na niebie pojawiły się gęste chmury, zaczęły bić pioruny, a wodospady deszczu podniosły poziom wody w jeziorze, które zalało miasto, topiąc wszystkie domostwa i ich mieszkańców. Podobno do dziś słychać wydobywające się z głębin dźwięki dawnego miejskiego życia, a w okolicznych miejscowościach żyją już tylko życzliwi i przyjaźni ludzie. Niedaleko na wschód od Zalewu Kowalskie, gdy tutejsza puszcza nie miała ustalonych granic, bogata była w zwierzynę i nie przecinały jej jeszcze ludzkie szlaki, wędrowali trzej bracia – Lech, Czech i Rus. Spotkali się ponownie po jakimś czasie od założenia swoich państw. Wspólnie podążali przez nieprzemierzoną puszcę w kierunku gnieźnieńskiego grodu. Gdy przyszła pora odpoczynku, rozpalono przy rzece na zielonej polanie ogniska i przygotowano strawę dla wojów. Przerwa w podróży była nadzwyczaj udana. Bracia postanowili więc upamiętnić miejsce wyjątkowego poobiadowania i na polanie powstała wkrótce osada o nazwie Pobiedziska. To oczywiście tylko jedna z historii o powstaniu nazwy jednego z najstarszych polskich miasteczek. Bardziej powszechne i zgodne z prawdą historyczną jest wywodzenie pochodzenia Pobiedzisk od słowa „pobieda” oznaczającego zwycięstwo, które Kazimierz Odnowiciel odniósł w tych stronach nad swoim bratem, Masławem... ale to już zupełnie inna opowieść.

Niektóre z historii są wciąż żywe. Podpoznańska wersja *Romea i Julii* rozegrała się w Maruszcze, gdzie do dziś odwiedzać można grób zakochanych, którzy wspólnie odebrali sobie życie, by na wieki pozostać razem. Na ich grobie zawsze znajdziemy świeże kwiaty i znicze, o co dbają tutejsi mieszkańcy.

Złoty tron,
ilustr. Marta Kubiczek

Z Parku Dzieje znane są też opowieści o Śpiącym Wojsku, które czeka gdzieś pod Murowaną Gośliną, by stanąć w obronie zagrożonej ojczyzny.

Legend z terenu Puszczy Zielonki jest bardzo wiele i niełatwo było twórcom wspomnianej książki wybrać tylko dwanaście z nich. W niniejszym artykule nie zdradzam wszystkich opowieści, a te, które zostały wspomniane, stanowią tylko przedsmak niezwyklej podróży na szlaku legend puszczańskich, na jaką zapraszam. Zachęcam do udania się w głąb puszczy i odnalezienia tajemniczych miejsc, w których na nowo powstałych tablicach poczytać można o niezwykłych wydarzeniach od wieków rozbudzających ciekawość mieszkających tu ludzi.

MINAŁ ROK...

ZDARZYŁO SIĘ

KRONIKA WYDARZEŃ W POWIECIE POZNAŃSKIM 1 LIPCA 2016 – 30 CZERWCA 2017

Aneta Szczepaniak-Głębocka*

WYDARZENIA PONADGMINNE

22 lipca ogłoszono wyniki konkursu „Dzielnicowy Roku Powiatu Poznańskiego”. 1. miejsce zajął sierżant sztabowy Kacper Grześkowiak z Komisariatu Policji w Mosinie; 2. – mł. aspirant Michał Biskup z Komisariatu Policji w Buku; 3 – mł. aspirant Tomasz Kasprzak z Komisariatu Policji w Kostrzynie. W konkursie wzięło udział 17 dzielnicowych z terenu Powiatu Poznańskiego.

12 sierpnia Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna z Kruszewni zdobyła główną nagrodę w II edycji konkursu „Smak powiatu poznańskiego”. Wyróżnienia otrzymały również: Sama Valley Winnica Jankowice i P.H.P. Tradycyjne Jadło z Pomarzanowic. Konkurs zrealizowano w ramach X Ogólnopolskiego Festiwalu Dobrego Smaku, promował on wysokiej jakości produkty spożywcze wytwarzane na terenie gmin powiatu poznańskiego. Organizatorem konkursu była Fundacja Ogólnopolskiego Festiwalu Dobrego Smaku.

28 sierpnia Adrian Senyk, sołtys Zalasewa, wygrał plebiscyt „Głosu Wielkopolskiego” na SuperSołtysa Wielkopolski 2016 (otrzymał 3305 głosów). 2. miejsce zajął Bogusław Nawrot, sołtys Przyłęku (3073 głosy),

* Kierowniczka Działu Informacji Bibliograficznej i Regionalnej WBPiCAK w Poznaniu

a 3. – Aleksandra Szachta, sołtyska Działynia i Kopydłowa (powiat gnieźnieński; 2529 głosów). Nominowanych było 170 sołtysów z całego województwa wielkopolskiego.

3 września po raz siódmy zorganizowano Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze z Zakresu Ratownictwa Medycznego dla Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i Państwowej Straży Pożarnej powiatu poznańskiego. 1. miejsce zdobyła Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 1, 2. – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 7, a 3. – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 6. W kategorii Ochotniczych Straży Pożarnych wygrała drużyna OSP Krzesiny, 2. miejsce zajęła OSP Puszczykowo, a 3. – OSP Pecna. W zawodach wzięło udział ponad 85 zawodników z 17 drużyn.

14 września powiat poznański otrzymał statuetkę Geo-System za największą liczbę prac geodezyjnych z wykorzystaniem technologii iGeoMap/ePODGiK w roku 2015. Nagrodę wręczono podczas III Konferencji Technicznej „Nowoczesne technologie w prowadzeniu PODGiK” organizowanej przez firmę Geo-System.

17 września miały miejsce manewry strażackie, w których wzięło udział 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu 3 gmin: Pobiedziska, Swarzędz i Kostrzyn. Zwycięzcą została OSP Latalice, 2. miejsce zajęła OSP Pobiedziska, a 3. – OSP Kostrzyn. Organizatorem ćwiczeń była Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 3 Państwowej Straży Pożarnej.

27 września w Tarnowie Podgórnym i Pobiedziskach oficjalnie otwarto filie Wydziału Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Poznaniu.

29 września w Starostwie Powiatowym w Poznaniu miał miejsce Pierwszy Dzień Organizacji Pozarządowych w Powiecie Poznańskim. W spotkaniu udział wzięło ok. 50 organizacji działających na terenie powiatu poznańskiego i miasta Poznania.

12 października gmina Czerwonak i gmina Kleszczewo otrzymały certyfikat „Samorządowy Lider Edukacji”, a gmina Swarzędz – tytuł „Lider Bezpieczeństwa w Oświacie”. W konkursie nagradzane są „jednostki samorządu terytorialnego, które posiadają szczególne osiągnięcia w dziedzinie rozwoju edukacji i systemu oświaty, a także podnoszenia jakości

działań samorządów w sferze lokalnej polityki edukacyjnej”. Organizatorami konkursu były Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego oraz Agencja Kreatywna PRC.

19 października przyznano stypendia Rady Powiatu oraz nagrody starosty poznańskiego dla najzdolniejszych uczniów szkół prowadzonych przez powiat poznański. Stypendia otrzymali uczniowie, którzy w poprzednim roku nauki uzyskali średnią ocen minimum 5,0. Stypendia przyznawane są na okres roku szkolnego w wysokości 250 złotych netto miesięcznie.

21 października w Starostwie Powiatowym w Poznaniu zorganizowano wystawę prac brazylijskiego fotografa (polsko-ukraińskiego pochodzenia), João Urbana, pt. *Zbliżenia*. Wystawa została zainaugurowana równolegle w 3 państwach: w Brazylii (São José dos Pinhais), w Polsce (Poznań) i na Ukrainie (Lwów).

24 października w Starostwie Powiatowym w Poznaniu przebywała delegacja samorządowców z obwodu czernihowskiego na Ukrainie. Goście zapoznali się z działaniem struktur powiatu poznańskiego oraz jego ustawowymi zadaniami.

W listopadzie ogłoszono ranking najchętniej odwiedzanych przez turystów w 2015 roku placówek na terenie metropolii poznańskiej. Na 3. miejscu znalazło się Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Pałac w Rogalinie zajął 4. miejsce, a Zamek w Kórniku – 5. Dane opracowano na podstawie raportu „Stan turystyki w Metropolii Poznań w latach 2013-2015” zawierającego dane zebrane w ramach Poznańskiego Barometru Turystycznego.

9 listopada w Starostwie Powiatowym w Poznaniu miała miejsce konferencja dotycząca ochrony środowiska. Wzięli w niej udział przedstawiciele policji i straży pożarnej. Omawiano tematy związane z ochroną środowiska oraz wymianą doświadczeń służb, inspekcji i samorządów w tym zakresie.

14 listopada przyznano wyróżnienia w skali kraju w rankingu „Zrównoważony rozwój jednostek samorządu terytorialnego”. W kategorii gmin miejsko-wiejskich 4. miejsce zajęła gmina Kórnik. W kategorii gmin wiejskich: gmina Tarnowo Podgórne zajęła 4. miejsce, a gmina Suchy Las – 6.

Rozdano również wyróżnienia w rankingu „Samorządów najdynamiczniej rozwijających przedsiębiorczość w latach 2003-2015”. W kategorii gmin wiejskich 4. miejsce zajęła gmina Dopiewo, a w kategorii gmin miejskich na 5. miejscu znalazła się gmina Puszczykowo. Celem rankingu jest „monitorowanie zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego gmin i regionów jako jednostek samorządu terytorialnego oraz promocja rozwoju na bazie opracowanych wzorców”. Organizatorami rankingu były sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Wydział Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej oraz Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”.

15 listopada podczas gali „Sportowa Polska” tytuł „Sportowej gminy” 2016 otrzymały gmina Czerwonak, gmina Komorniki oraz gmina Swarzędz. Wyróżniono samorządy, „które umiejętnie łączą budowę nowoczesnych obiektów sportowych z programem rozwoju sportu i rekreacji w regionie”. Tytułem „Pasjonat Sportowej Polski” nagrodzono Krzysztofa Paterkę – paraolimpijczyka, pływaka ze Swarzędza, oraz Jacka Duszczyka – trenera, menedżera sportu i kierownika obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji w Przeźmierowie. Organizatorem konkursu był Klub Sportowa Polska.

21 listopada w Starostwie Powiatowym w Poznaniu odbyło się spotkanie konsultacyjne na temat strategii rozwoju powiatu poznańskiego do 2030 roku.

24 listopada wręczono certyfikaty w XXVI edycji Konsumentenckiego Konkursu Jakości Produktów i Usług „Najlepsze w Polsce”. Certyfikaty otrzymały: Exactus Sp. z o.o. z Mosiny za „wysoką jakość usług księgowo-kadrowych oraz wsparcie klientów w kwestiach finansowo-podatkowych”; Elisabeth Travel Agency z Pobiedzisk za „wysoką jakość usług turystycznych na terenie Polski i Europy”; Zespół Pieśni i Tańca Wiwaty z Pobiedzisk za „kultywowanie tradycji i propagowanie polskiej kultury ludowej na scenach Europy i świata” oraz z okazji jubileuszu 45-lecia działalności. Statuetki Hipolita otrzymały: Natalii Sp. z o.o. – drukarnia Etykiet z Rokietnicy z okazji 15-lecia działalności firmy za „największą i najnowocześniejszą produkcję etykiet wąsko-wstęgowych w Polsce”; TFP Sp. z o.o. z Dzieńmierowa z okazji 28-lecia działalności firmy za „wysoką jakość produkcji opakowań z tektury falistej i litej oraz druku fleksograficznego i offsetowego – na europejskim poziomie”. Srebrny Medal Labor Omnia Vincit otrzymał dr inż. Jerzy Mazur – dyrektor Rolno-Sadowniczego Go-

spodarstwa Doświadczalnego Przybroda. Organizatorem konkursu było Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego.

25 listopada powiat poznański został nagrodzony w kategorii powiat ziemski w konkursie „Samorząd Równych Szans” 2016 za Park Orientacji Przestrzennej w Owińskach przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku. Park nagrodzono za „stworzenie otwartej strefy rekreacji dziecięcej na potrzeby uczniów Ośrodka oraz mieszkańców powiatu poznańskiego”. Organizatorem konkursu była Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego.

30 listopada w Komendzie Miejskiej Policji w Poznaniu miała miejsce uroczystość, podczas której przedstawiciele powiatu poznańskiego, gmin Stęszew, Czerwonak, Kórnik i Buk oraz miasta Poznania przekazali poznańskiej policji 15 pojazdów. Zakup samochodów był w 50% współfinansowany ze środków ww. samorządów terytorialnych.

30 listopada 8 uczniów szkół prowadzonych przez powiat poznański otrzymało stypendia Prezesa Rady Ministrów. Nagrodzono: Renatę Kowalew i Jakuba Czubę z Zespołu Szkół im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie, Marię Duszcza z Zespołu Szkół w Kórniku, Zuzannę Buksch z Zespołu Szkół w Puszczykowie, Piotra Polnego z Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, Aleksandrę Bienia z Zespołu Szkół nr 2 w Swarzędzu, Macieja Michałowskiego z Zespołu Szkół im. Adama Wodźniczki w Mosinie oraz Natalię Marendziak ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach.

W grudniu tytułem „Idol 2016” (w kategorii media) uhonorowano Wielkopolski Portal Informacyjny Osób Niepełnosprawnych pion.pl (prowadzony przez Stowarzyszenie Na Tak, współpracujące z powiatem poznańskim). Nagrodę przyznała Fundacja Szansa dla Niewidomych.

9 grudnia w Starostwie Powiatowym w Poznaniu przeprowadzono szkolenie dla prezesów, naczelników jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz prezesów i komendantów Zarządów Miejskich, Gminnych i Miejsko-Gminnych Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu poznańskiego. Organizatorami spotkania były Zarząd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP i Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej.

15 grudnia firmy Delta Inwest z Kostrzyna oraz Woźniak Transport z Murowanej Gośliny otrzymały certyfikat „Najwyższa jakość”. Certyfikat przyznaje Wielkopolskie Stowarzyszenie Badań nad Jakością Centrum Badań i Monitorowania Jakości w Poznaniu.

29 grudnia podpisano umowę na dofinansowanie zadania pt. „Budowa Zintegrowanego Węzła Przesiadkowego”, które będzie realizowane w kilku gminach powiatu poznańskiego. W gminie Murowana Goślina projekt przewiduje m.in. budowę parkingu Park&Ride i montaż elementów małej architektury, a inwestycję oszacowano na ok. 5 mln złotych, z czego kwota dofinansowania wyniesie 4,2 mln złotych. W gminie Pobiedziska powstaną 3 zintegrowane węzły przesiadkowe – przy dworcach kolejowych w Pobiedziskach, Biskupicach i Pobiedziskach Letnisku. W pierwszym, najważniejszym punkcie przesiadkowym staną 3 parkingi na 180 miejsc postojowych, w tym 11 dla osób niepełnosprawnych i 86 dla rowerów. Będą też nowe ścieżki rowerowe, wyremontowane zostaną ul. Jagiełły i ul. Kiszowska. W pobliżu dworca kolejowego zbudowany zostanie dworzec autobusowy. W gminie Puszczykowo przewidziano utworzenie Zintegrowanego Węzła Przesiadkowego Puszczykówko wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Wartość inwestycji wyniesie ok. 1,2 mln złotych. W gminie Rokietnica powstanie nowa hala dworca pasażerskiego, miejsca parkingowe Park&Ride i zatoki autobusowe. Punkt przeładunkowy w pobliżu dworca zostanie zlikwidowany. W gminie Kostrzyn realizowane będzie zadanie pt. „Zintegrowany węzeł przesiadkowy w Kostrzynie w ciągu ulicy Warszawskiej i Ogrodowej z układem drogowym, ścieżką rowerową oraz komunikacją publiczną w Gminie Kostrzyn”. Wartość projektu wyniesie 12 mln złotych.

W styczniu opublikowano ranking najbogatszych i najbiedniejszych samorządów w Polsce. Wśród najbogatszych 8. miejsce zajęła gmina Tarnowo Podgórne, a 9. – gmina Suchy Las. Pod uwagę brano wskaźniki dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Ranking opublikowała Polska Agencja Prasowa.

W styczniu w IV edycji Plebiscytu SuperRadny Poznania i 19 okolicznych gmin w 2016 roku zwyciężył Mirosław Wieloch z Komornik, zdobywając 927 głosów. 2. miejsce zajął Łukasz Zarzycki, radny gminy Czerwonak (651 głosów). Na 3. miejscu była Barbara Widelicka, radna gminy Pobiedziska (184 głosy). Organizatorem plebiscytu było czasopismo „Nasz Głos Poznański”.

1 stycznia podpisano porozumienie w sprawie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej pomiędzy Poznaniem a gminami Tarnowo Podgórne, Rokietnica i Dopiewo. Mieszkańcy tych gmin mogą korzystać z systemu zintegrowanej komunikacji obsługiwanej przez Zarząd Transportu Miejskiego.

22 lutego ogłoszono wyniki powiatowego konkursu na „Komisariat roku” 2016. Zwyciężył komisariat w Kostrzynie. 2. miejsce zajął komisariat w Pobiedziskach, a 3. – komisariat w Buku. Celem konkursu jest promowanie najlepszych komisariatów w powiecie poznańskim.

W marcu powiat poznański otrzymał dofinansowanie w wysokości 16 mln złotych na budowę drogi powiatowej nr 2410P na odcinku z Kleszczewa do Zalasewa. Powstaną nowa i poszerzona nawierzchnia, chodniki, ścieżki rowerowe, przystanki, ronda i zmodernizowane skrzyżowania. Wyremontowany zostanie 7-kilometrowy odcinek drogi.

10 marca z okazji święta sołtysów w Starostwie Powiatowym w Poznaniu spotkało się ponad 100 sołtysów. W powiecie poznańskim urzędy sprawuje 96 sołtysów i 146 sołtysów.

10 marca Marek Radwański, Powiatowy Rzecznik Konsumentów, został nagrodzony brązowym Krzyżem Zasługi za ochronę praw konsumentów.

W maju podczas XXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich powiat poznański zajął 5. miejsce w ogólnopolskim rankingu gmin i powiatów za rok 2016. Oceniano wyniki osiągnięte przez samorząd oraz zrealizowane projekty.

W maju gminy Suchy Las i Rokietnica otrzymały tytuł „Gmina na 5”. Oceniano „gotowość do obsługi drogą elektroniczną inwestorów oraz przedsiębiorców”. Ranking został przygotowany przez Studenckie Koło Naukowe Akceleracji, które działa przy Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

21 czerwca powiat poznański przyznał nagrody za osiągnięcia w dziedzinie artystycznej oraz działania na rzecz upowszechniania i ochrony kultury. 1. miejsce zajął zespół wokalny Aspirynki z Komornik; 2. – Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Chludowo; 3. nagrodę otrzymała Krystyna Miłobędzka (poetka) z Puszczykowa.

BUK

We wrześniu Przedszkole im. Krasnala Hałabały w Buku otrzymało międzynarodowy certyfikat „Zielona Flaga”. Certyfikat przyznawany jest szkołom i przedszkolom za całokształt działań na rzecz środowiska naturalnego.

W październiku podpisano umowę dotyczącą modernizacji drogi wojewódzkiej nr 306 z Buku do Stęszewa. Powstaną chodniki dla pieszych i ścieżki dla rowerzystów. Koszt inwestycji oszacowano na ok. 19 mln 180 tys. 722 złote, dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wyniesie 16 mln 303 tys. 613 złotych.

8 października w Dobieżyńnie obchodzono jubileusz 8-lecia Kółka Rolniczego.

23 października uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Buku wzięli udział w spotkaniu przeprowadzonym przez policjantów z Buku. Omawiano tematy związane z handlem ludźmi.

5 listopada Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Buku brał udział w projekcie edukacyjnym „Krokus” realizowanym przez Żydowskie Muzeum Galicja i Irlandzkie Towarzystwo Edukacji o Holokauście. Uczniowie zapoznali się z tematyką Holokaustu, dyskryminacji i nietolerancji.

15 listopada obchodzono jubileusz 5-lecia istnienia Domu Dziennego Pobytu w Buku.

16 listopada Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Buku brał udział w ogólnopolskim projekcie „KinoSzkola” współorganizowanym przez bukowskie kino Wielkopolanin.

21 listopada Danuta Siedlarz, st. specjalista pracy socjalnej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Buku, została uhonorowana za wybitne nowatorskie rozwiązania w pomocy społecznej. Odznaczenie przyznała minister rodziny, pracy i polityki socjalnej.

21 listopada w Bibliotece Publicznej w Buku miała miejsce promocja książki Mariusza Formanowicza *Wstęp do genealogii bukowian XVI-XIX w.* Wydawcą jest Wielkopolskie Towarzystwo Genealogiczne Gniazdo.

26 listopada w Buku na zaproszenie Bukowskiego Stowarzyszenia na Rzecz Współpracy z Zagranicą przebywała delegacja z gminy Sint-Michielsgestel w Holandii. Tematem rozmów były zagadnienia związane z falą uchodźców syryjskich.

15 stycznia w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika odbyło się XVII Powiatowe Kolędowanie w Buku. Gościem specjalnym był Marek Piekarczyk.

21 kwietnia w Buku otwarto stację uzdatniania wody. Koszt inwestycji wyniósł 5 mln złotych.

CZERWONAK

W lipcu miało miejsce spotkanie dotyczące budowy ul. Gdyńskiej na terenie gminy Czerwonak. Ustalono, że po przebudowie ul. Gdyńska od granicy Poznania do Centralnej Oczyszczalni Ścieków będzie miała dwa pasy jezdne w każdym kierunku oraz dwa ronda, przy ul. Poznańskiej i przy ul. Piaskowej. Zachowano ustalenia z pierwotnej koncepcji przebudowy.

W lipcu odnowiono zabytkową południową bramę pałacu w Owińskach. Wewnątrz zamontowano podwieszany sufit wraz z lampami. Koszt renowacji wyniósł ok. 36 tys. złotych.

W sierpniu przed Urzędem Gminy Czerwonak miała miejsce wystawa fotografii pt. *Sacrum Poloniae Millennium w Archidiecezji Poznańskiej*, upamiętniająca przebieg obchodów tysiąclecia chrztu Polski na terenie archidiecezji poznańskiej oraz innych części kraju. Dwujęzyczna ekspozycja obejmowała 20 dwustronnych paneli.

W sierpniu zakończono remont zabytkowego kościoła pw. św. Mikołaja w Owińskach.

W sierpniu na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach miały miejsce I Międzynarodowe Warsztaty Akrobatyczno-Cyrkowe. Wzięło w nich udział 60 osób.

W sierpniu Gminny Ośrodek Kultury Sokół w Czerwonaku zakwalifikował się do projektu „Zaproś nas do siebie”. W ramach projektu zorganizowano cykl szkoleń i warsztatów doskonalących organizację działań kulturalnych i edukacyjno-kulturalnych dla mieszkańców gminy. Organizatorem programu było Narodowe Centrum Kultury.

We wrześniu ogłoszono przetarg na budowę boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Bolechowie-Osiedlu. W miejsce starego boiska powstanie nowoczesny obiekt sportowo-rekreacyjny. Boisko (o powierzchni 738 m²) i bieżnie będą pokryte antyurazową, bezpieczną i przepuszczalną nawierzchnią z poliuretanu i gumy.

We wrześniu Ochotnicza Straż Pożarna w Promnicach otrzymała od powiatu poznańskiego nowoczesną pilarkę marki Husqvarna 560XP.

We wrześniu Teresa Wargocka, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, odwiedziła Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach. Sekretarz stanu wizytowała jedyną w Polsce pracownię dźwięków, Muzeum Tyflogiczne oraz Park Orientacji Przestrzennej.

We wrześniu firma Solaris Bus & Coach S.A. w Bolechowie otrzymała nagrodę dla najlepszych krajowych eksporterów, przyznaną przez Ambasadę Polski we Francji. Firma działa na rynku francuskim od 13 lat.

We wrześniu firma Solaris Bus & Coach S.A. w Bolechowie otrzymała nagrodę Bus of the Year 2017. Najlepszym autobusem miejskim został wybrany elektryczny Solaris Urbino 12 electric nowej generacji. Nagrodę wręczono podczas targów IAA w Hanowerze.

We wrześniu Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach wraz z Centrum Turystyki Kulturowej Trakt realizował projekt „Niewidzialne dziedzictwo – warsztaty sensoryczne dla młodzieży niewidomej i słabowidzącej”. Celem projektu było niwelowanie barier w dostępie do kultury o znaczeniu narodowym stojących przed osobami z dysfunkcją wzroku.

3 września obchodzono jubileusz 35-lecia istnienia ogrodów działkowych Karolin w Koziegłowach.

10 września w Owińskach miał miejsce jubileuszowy Piknik Cysterski „Konwencjonalia 2016”.

10 września Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie obchodziło jubileusz 25-lecia istnienia.

10 września na terenie Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 8 Państwowej Straży Pożarnej w Bolechowie zorganizowano piknik rodzinny „Bezpieczni w powiecie poznańskim”.

25 września miała miejsce promocja książki *Kicin przez wieki. Historia wsi na obrzeżach aglomeracji poznańskiej* pod redakcją Witolda Tyborowskiego. Publikację wydano z okazji 700-lecia Kicina.

26 września Park Orientacji Przestrzennej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach otrzymał 3. nagrodę w kategorii „edukacja” w konkursie „Lider 25-lecia”. Organizatorem konkursu było Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej we współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

29 września w Koziegłowach otwarto Centrum Kultury i Rekreacji wyposażone w ruchome trybuny na 300 miejsc.

30 września Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach obchodził jubileusz 70-lecia działalności. Z tej okazji zorganizowano spotkanie dla wychowanków, nauczycieli, rodziców i zaproszonych gości.

W październiku uczniowie i nauczyciele Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach przebywali w Warszawie na zaproszenie prezydenta Rzeczypospolitej Polski, Andrzeja Dudy. Zaproszeni zostali z okazji 65-lecia Polskiego Związku Niewidomych.

11 października podczas Międzynarodowych Targów Transportu Zbiorowego TransExpo w Kielcach firma Solaris Bus & Coach S.A. w Bolechowie podpisała umowę na dostawę 20 nowych elektrycznych autobusów do MPK S.A. w Krakowie. Zamówiono 17 autobusów 12-metrowych i 3 autobusy przegubowe o długości 18 metrów.

30 października uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach wzięli udział w projekcie „5 zmysłów”. Celem projektu było wyrównywanie szans w dostępie do życia kulturalnego i społecznego osób niepełnosprawnych. Znani dziennikarze radiowi, reportażyści, powieściopisarze i fotografowie przeprowadzili warsztaty z zakresu reportażu, sluchowiska radiowego i fotografii dokumentalnej, podczas których uczestnicy mogli wypowiedzieć się na interesujące ich tematy. Emisja nagrań pt. *Zagadkowa niedziela* (będąca podsumowaniem projektu) miała miejsce na antenie Programu Trzeciego Polskiego Radia.

W listopadzie firma Solaris Bus & Coach S.A. w Bolechowie wraz z grupą polskich przedsiębiorstw oraz uczelni technicznych podpisała list intencyjny o utworzeniu klastra na rzecz rozwoju elektromobilności. Sygnatariusze listu „zadeklarowali wolę współpracy między innymi w obszarze rozwoju konstrukcji autobusów elektrycznych, baterii oraz sposobów ich ładowania”. Łączna wartość projektów badawczo-rozwojowych, które będą realizowane, wynosi 100 mln złotych.

W listopadzie Koło Gospodyń Wiejskich w Czerwonaku obchodziło 50-lecie działalności.

8 listopada w Koziegłowach otwarto Instalację Termicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych (spalarnię). Spalarnia ma przetwarzać ok. 210 tys. ton odpadów zmieszanych rocznie i będzie wytwarzać energię ciepłą i elektryczną.

9 listopada Natalia Urbaniak i Jakub Sobczuk, uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach, uczestniczyli w XVI Międzynarodowym Konkursie w Samoobsłudze dla Dzieci z Dysfunkcją Wzroku na Słowacji. Jakub Sobczuk zajął 2., zaś Natalia Urbaniak – 3. miejsce (w grupie wiekowej 12-16 lat).

15 listopada w gminnym Przedszkolu nr 2 w Koziegłowach miało miejsce uroczyste otwarcie nowo wybudowanej części przedszkola.

W grudniu gmina Czerwonak złożyła wniosek na dofinansowanie rozbudowy systemu informatycznego Urzędu Gminy Czerwonak w ramach konkursu „Rozwój elektronicznych usług publicznych”. Łączny koszt

projektu oszacowano na kwotę 1 mln 69 tys. 585 złotych. Realizacja projektu umożliwi pełną informatyzację Urzędu.

W grudniu gmina Czerwonak otrzymała dofinansowanie na realizację projektu pt. „Prelekcje i olimpiady o odnawialnych źródłach energii dla uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów w gminie Czerwonak” promującego zachowania proekologiczne. Projekt obejmował cykl pokazów w szkołach podstawowych na terenie gminy, podczas których uczestnicy zapoznawali się ze źródłami energii.

20 grudnia Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Promnicach otrzymała nowoczesny wóz ratowniczo-gaśniczy.

1 stycznia firmy Solaris Bus & Coach S.A. w Bolechowie i Stadler utworzyły spółkę joint venture pod nazwą Solaris Tram Sp. z o.o., która poprowadzi wspólny zakład w Środzie Wielkopolskiej. Będą w nim produkowane i lakierowane pudła tramwajów.

27 stycznia w Kicinie na wzgórzu kościelnym odsłonięto tablicę upamiętniającą więźniów obozu pracy przymusowej dla Żydów, który w czasie II wojny światowej mieścił się na terenie parafii kicińskiej.

6 marca firma Solaris Bus & Coach S.A. została laureatem prestiżowego konkursu EBUS Award 2017. Firma została wyróżniona za „wieloletni wkład w rozwój bezemisyjnej komunikacji miejskiej, konsekwentne działania w tej dziedzinie, a także gotowość dopasowania do oczekiwań klientów i szeroką paletę oferowanych rozwiązań w zakresie e-mobilności”. Organizatorem konkursu była organizacja VDV (Niemieckie Zrzeszenie Przedsiębiorstw Transportu Publicznego).

10 czerwca w Koziegłowach obchodzono 10-lecie Straży Gminnej.

W czerwcu Centrum Kultury i Rekreacji w Koziegłowach wygrało plebiscyt „Sportowy obiekt powiatu poznańskiego” ogłoszony przez Radio Poznań.

DOPIEWO

W lipcu w Dąbrówce odkryto gród z IX wieku. Gród miał kształt pierścienia o średnicy 80 m. Zajmował 15 arów. Mogło go zamieszkiwać ok. 250-300 mieszkańców okolicznych osad. Miał usypane z ziemi 7-metrowe wały o 10-metrowej podstawie. Drewniane ogrodzenie, wznoszone w grodach na wzór muru, zbudowane było z pni dębów.

We wrześniu w Dopiewie miała miejsce oficjalna inauguracja nowej siedziby Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego. Placówka ma 24 sale, halę sportową i boiska zewnętrzne. Koszt budowy wyniósł 17 mln złotych.

11 września w Zakrzewie po 40 latach przerwy zorganizowano towarzyskie zawody w powożeniu.

15 września na terenie Domu Pomocy Społecznej w Lisówkach miał miejsce XIV Festyn Integracyjny „Barierom stop”. W spotkaniu wzięły udział 23 placówki z terenu powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego.

5 października w Skórzewie zorganizowano spotkanie dotyczące linii wysokich napięć 2x400 kV relacji Plewiska – Piła Krzewina. Omawiano tematy związane z obniżeniem wartości nieruchomości wynikającym z budowy linii oraz ze szkodliwością linii o większym napięciu dla zdrowia mieszkańców.

17 października w Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji w Dopiewie miały miejsce Dopiewskie Igrzyska Przedszkolaków „Zeuski” 2016.

17 listopada w Dopiewie uroczyste wmurowano akt erekcyjny pod budowę nowego komisariatu policji. Nowy komisariat o powierzchni 400 m² zostanie wybudowany przy ul. Łąkowej. Koszt inwestycji wyniesie 4 mln złotych.

25 listopada w Konarzewie odbył się XII Przegląd Piosenki Osób Niepełnosprawnych „Złoty Słowik”. Wzięło w nim udział 30 wykonawców z 18 stowarzyszeń.

19 grudnia w Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego w Dopiewie miała miejsce młodzieżowa sesja naukowa pt. „Mieszkańcy gminy Dopiewo

w latach 50-tych XX wieku”. To część wieloletniego projektu historycznego „Mieszkańcy gminy Dopiewo w wieku XX”.

21 stycznia w Dopiewie drużyna piłkarska powiatu poznańskiego zajęła 3. miejsce w II Turnieju Samorządowców o Puchar Wójta Gminy Dopiewo.

13 lutego gmina Dopiewo została zwycięzcą drugiej edycji Konkursu „Otwarte Przestrzenie. Artystyczny Przystanek 2017”. Nagrodą w konkursie jest wybudowanie przez firmę A2HM wiaty rowerowej wraz z małą architekturą wokół głównej konstrukcji, według projektu przygotowanego przez zespół studentów Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Wia- ta zostanie wybudowana przy ul. Malinowej w Dąbrówce.

17 lutego wójt gminy Dopiewo wręczył nagrody „Dopiewski filar”. Laureatami zostali: w kategorii „ambasador” Grzegorz Tomczak – poeta, pie- śniarz, autor tekstów i artysta kabaretowy; w kategorii „animator” ks. Karol Górawski – proboszcz parafii w Dąbrówce; w kategorii „super-fi- lar” Henryk Walenciak – działacz ruchu rolniczego i spółdzielczego, pro- pagator lokalnej kultury.

21 lutego Stacja Kontroli Pojazdów Mechanika Pojazdowa w Fiałkowie otrzymała certyfikat jakości „Wiarygodny partner w biznesie”.

23 lutego Spółdzielnia Mieszkaniowa w Koziegłowach obchodziła jubile- usz 25-lecia działalności.

24 lutego oficjalnie otwarto „drugie skrzydło” w Szkole im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Dąbrówce. Placówka powiększyła się o 14 klas, salę gimnastyczną ze ścianką wspinaczkową i trybunami, boiska, parkingi i dziedzińce. Koszt budowy wyniósł 16 mln złotych.

17 marca w Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalnym w Konarzewie zorga- nizowano aukcję obrazów artystów z Warsztatów Terapii Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Promyk w Komornikach. Zlicytowa- no 70 dzieł.

5 maja w Dąbrówce zorganizowano warsztaty kreatywne pt. „Moderniza- cja dworca kolejowego Palędzie”.

28 maja w Dopiewie zorganizowano „Bieg o koronę księżnej Dąbrówki”.

3 czerwca Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Zakrzewie otrzymała nowy wóz bojowy marki Man o wartości ponad 800 tys. złotych.

KLESZCZEWO

26 listopada w gminie Kleszczewo zorganizowano turniej tenisa stołowego Ochotniczej Straży Pożarnej i Państwowej Straży Pożarnej powiatu poznańskiego.

15 grudnia w Gminnym Ośrodku Kultury w Kleszczewie zorganizowano wystawę fotografii Macieja Frąckowiaka pt. *Gajowa*. Zdjęcia przedstawiały nieistniejącą już zajezdnię tramwajową w Poznaniu przy ul. Gajowej.

KOMORNIKI

1 września w Plewiskach otwarto nową Szkołę Podstawową nr 2 przy ul. prof. W. Strażewicza. Rozpoczęło w niej naukę ok. 200 uczniów. Szkoła składa się z 2 segmentów edukacyjnych i posiada 4 świetlice, 2 sale komputerowe, 3 sale językowe, 18 sal dydaktycznych, bibliotekę, jadalnię, kuchnię cateringową, pomieszczenia specjalistyczne dla pedagoga, logopedy, pielęgniarki, gabinet dyrektora, sekretariat, a także aulę. Na dachach szkoły zainstalowano instalację fotowoltaiki o łącznej mocy 90 kWp.

28 września wójt Komornik, Jan Broda, został uhonorowany tytułem „Lider z powołania” w kategorii „działalność społeczna” podczas konferencji „Lider z powołania. Od pasji do prawdziwego sukcesu”, która miała miejsce w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Nagrodzono menadżerów promujących pozytywne postawy i zaangażowanie w różnych dziedzinach.

W październiku podpisano umowę dotyczącą monitoringu w dwóch największych miejscowościach gminy Komorniki. Ponad 30 kamer obrotowych i stacjonarnych zainstalowano na os. Soplicowo (Komorniki) i Zielarskim (Plewiska). Punkt obsługi monitoringu zostanie zlokalizowany na komisariacie policji w Komornikach. Koszt inwestycji oszacowano na 664 tys. 200 złotych.

15 października Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Promyk w Komornikach zorganizowało w hali Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Dopiewie XV Powiatowy Turniej Bocci. W zawodach wzięło udział ponad 200 osób.

23 listopada gmina Komorniki nabyła od parafii pw. św. Andrzeja Apostoła w Komornikach 2 działki o łącznej powierzchni 9200 m². Na tym terenie zostanie wybudowane Centrum Tradycji i Kultury, oferujące usługi z dziedziny kultury, sztuki i rozrywki.

29 listopada podpisano list intencyjny w sprawie utworzenia w Szreniawie Wielkopolskiego Muzeum Motoryzacji. Projekt będzie realizowany przez Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego oraz Automobilklub Wielkopolski. W Muzeum będzie można zobaczyć zabytkowe samochody i motocykle ze zbiorów wielkopolskich kolekcjonerów oraz eksponaty muzealne ze Szreniawy.

1 grudnia Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Komornikach podpisało umowę na zakup 8 niskoemisyjnych autobusów, budowę 2 węzłów przesiadkowych oraz wdrożenie „Systemu Zarządzania Flotą i System Integracji Pasażerskiej”. Całkowita wartość projektu wyniesie 9 mln 960 tys. 766 złotych, z czego wartość dofinansowania to 6 mln 870 tys. 706 złotych.

17 grudnia Publiczne Przedszkole Raz Dwa Trzy w Komornikach zorganizowało w Multikinie 51 w Poznaniu innowacyjny program „Jasiełka w Multikinie”.

W grudniu obchodzono 55-lecie Biblioteki Publicznej w Komornikach.

W lutym podjęto decyzję o rozbudowie Szkoły Podstawowej w Chomecicach. Po rozbudowie szkoła będzie posiadała 12 sal lekcyjnych. Zakończenie prac przewidziano na 2018 rok.

W kwietniu rozstrzygnięto przetarg na budowę drogi łączącej ul. Młyńską z ul. Zabikowską przez rzekę Wirynkę w Komornikach. Projekt zakłada budowę drogi o długości ok. 1 km, ronda na skrzyżowaniu ul. Zabikowskiej i ul. Komornickiej, sieci kanalizacji deszczowej, oświetlenia oraz przepustu na rzece Wirynce.

W kwietniu Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych uruchomiło System Zarządzania Flotą, w ramach którego powstało Centrum Nadzoru Ruchu w Komornikach oraz System Informacji Pasażerskiej. W Komornikach i Plewiskach zainstalowano tablice informacji pasażerskiej.

W maju w Komornikach obchodzono 720-lecie lokacji wsi.

26 maja w Komornikach miało miejsce wręczenie statuetek „Bene Meritus”. Nagrodzono: Andrzeja Jankowskiego, dyrektora Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej im. Gen. Stanisława Taczaka, za „skuteczną pomoc w poprawie bezpieczeństwa pracy strażaków ochotników”; Adama Świerczyńkę, prezesa Spółdzielczego Gospodarstwa Rolnego w Komornikach, za „podtrzymywanie spółdzielczej formy własności w rolnictwie oraz kierowanie Spółdzielczym Gospodarstwem Rolnym w Komornikach”; Marię Sikorską, nauczycielkę, „za wieloletnią pracę pedagogiczną oraz rozwijanie pasji i zdolności plastycznych u mieszkańców”; Marcina Kaczmarka, dyrektora GOSiR Komorniki, za „10-letnie kierowanie Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Komornikach oraz propagowanie zdrowego stylu życia wśród społeczności lokalnej”; Tadeusza Bartkowiaka, właściciela firmy Bartex sp.j., za „etyczne prowadzenie biznesu, efektywne propagowanie wielkopolskiej jakości i dynamiczny 40-letni rozwój działalności gospodarczej” oraz Gimnazjum im. Edwarda hr. Raczyńskiego w Komornikach za „18 lat edukowania komornickiej młodzieży oraz kształtowania postaw patriotycznych”.

W czerwcu przy ul. Ognikowej w Komornikach oddano do użytku nowy plac zabaw, posiadający zestaw sprawnościowy, huśtawkę wagową, 2 bujaki, wieżę ze zjeżdżalnią, huśtawkę wahadłową oraz huśtawkę z siedziskiem typu bocianie gniazdo. Na placu nasadzono drzewa i krzewy oraz zamontowano 4 ławki. Koszt inwestycji wyniósł ok. 97 tys. złotych.

KOSTRZYN

13 lipca w Kostrzynie przebywała Marlena Małąg, wicewojewoda wielkopolski. Głównym tematem spotkania było podsumowanie wdrażania na terenie gminy rządowego programu „Rodzina 500 plus”.

14 lipca w Urzędzie Miejskim w Kostrzynie miało miejsce spotkanie informacyjne w sprawie Północno-Wschodniej Obwodnicy Aglomeracji Poznańskiej. Na spotkaniu omówiono zakładane terminy realizacji zadania oraz zaprezentowano 3 warianty przebiegu planowanej obwodnicy, m.in. wariant przebiegu w bezpośrednim sąsiedztwie miejscowości Siekierki Wielkie.

13 sierpnia obchodzono 70-lecie istnienia GKS Gułtowy. Z tej okazji uroczystie otwarto Orlika przy ul. Ogrodowej.

16 sierpnia podpisano umowę na „Przebudowę mającą na celu doprowadzenie do właściwego stanu technicznego oczyszczalni ścieków i przepompowni ścieków w miejscowości Gułtowy, gm. Kostrzyn”. **Gmina** otrzymała na ten cel dotację w wysokości 3 mln 600 tys. złotych.

We wrześniu podpisano umowę o dofinansowanie projektu pt. „Poznaj swoją gminę – ścieżka dydaktyczna w Kostrzynie – Natura 2000 – Dolina Cybiny”. Ścieżka zostanie zlokalizowana na placu między ul. Wrzesińską a ul. Estkowskiego. W ramach projektu zaplanowano zainstalowanie 5 tablic informacyjnych przedstawiających obszar Natura 2000 – Dolina Cybiny, ławek, koszy na śmieci oraz stojaków do rowerów.

18 września na leśnej polanie w Janowie odbyła się uroczystość upamiętniająca 73. rocznicę rzutu broni i sprzętu dla żołnierzy Armii Krajowej z terenu Wielkopolski. Podczas uroczystości odsłonięto 7 tablic (zlokalizowanych w lesie), które powstały w ramach ścieżki edukacyjnej. Zawierają one informacje dotyczące m.in. historii rzutu broni i sprzętu dla oddziałów AK.

W październiku podpisano umowę dotyczącą budowy szkoły w Siekierkach Wielkich.

W październiku w ramach projektu „Remont świetlicy wiejskiej w Czerlejnku szansą dla aktywnych mieszkańców” otwarto wyremontowaną świetlicę. Projekt zrealizowano w VI edycji konkursu „Pięknieje Wielkopolska Wieś”.

4 października, podczas Światowego Dnia Zwierząt, obchodzono 1. rocznicę działalności Schroniska dla Zwierząt w Skałowie.

11 października Koło Gospodyń Wiejskich w Kostrzynie obchodziło jubileusz 50-lecia działalności.

11 października podpisano umowę na „Kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej gminy Kostrzyn”. Termomodernizacja obejmie 4 budynki: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury wraz z salą Kostrzynianka, Urząd Miejski w Kostrzynie, Bibliotekę Publiczną w Kostrzynie oraz Zespół Szkół w Iwnie. Całkowitą wartość projektu oszacowano na 3 mln 883 tys. 673,74 złote.

15 października Jakub Pietrucha z Kostrzyna, zawodnik klubu Dynamic Akademia Karate, zdobył brązowy medal w Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych, Juniorów i Młodzieżowców Karate WKF w Białymstoku. W zawodach udział wzięło 350 zawodników z całej Polski.

W listopadzie honorową odznakę Polskiego Czerwonego Krzyża przyznano strażakom z Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Kostrzynie.

10 listopada obchodzono jubileusz 765-lecia nadania praw miejskich Kostrzynowi.

10 listopada wręczono nagrody gminy Kostrzyn „Rycerz Kostro”. Statuetkę otrzymał Antoni Czyżewski zarządzający ośrodkiem biwakowo-wypoczynkowym w Rościnnie.

16 listopada Lokalna Grupa Działania (LGD) „Trakt Piastów” prezentowała specjalny wielkopolskiej kuchni podczas VIII edycji obchodów Dnia Świętego Marcina w Brukseli. Dzień Świętego Marcina jest największym wydarzeniem promocyjnym Wielkopolski w Brukseli.

4 grudnia Filip Łąkowski, zawodnik UKS Goniec Kostrzyn, zdobył brązowy medal w Mistrzostwach Wielkopolski Juniorów i Seniorów w Szachach Szybkich w kategorii do lat 10.

4 grudnia w Czerlejnie odbył się II Mikołajkowy Kiermasz Bożonarodzeniowy.

9 grudnia w Gimnazjum im. Rady Europy w Kostrzynie zorganizowano przegląd przedstawień teatralnych wszystkich szkół gminy Kostrzyn.

20 grudnia w Kostrzynie otwarto podstawę Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego.

W grudniu wyemitowano reportaż dotyczący nowej oczyszczalni ścieków w Gułtowach, zrealizowany przez telewizję Powiatową 17.

W styczniu Szkoła Podstawowa w Kostrzynie przystąpiła do projektu Enea Akademia Sportu, propagującego aktywność fizyczną wśród dzieci i młodzieży.

15 lutego w Bibliotece Publicznej w Kostrzynie miał miejsce koncert edukacyjny pt. *Poznańskie podania* opowiadający historię założenia poznańskiego grodu.

W lutym w Kostrzynie wyremontowano część budynku przy ul. Dworcowej 8. Budynek zostanie przeznaczony na archiwum. Remont obejmował prace budowlane i malarskie oraz montaż nowoczesnego systemu regałów. Archiwum służyć będzie Urzędowi oraz innym jednostkom gminy.

W maju zawodniczki reprezentujące Szkołę Podstawową w Kostrzynie zdobyły tytuł Mistrzyń Wielkopolski w Mini Siatkówce Dziewcząt 2017 w kat. „Dwójki” (rocznik 2006).

W maju w Iwnie miała miejsce XLV edycja zawodów jeździeckich „Błękitna Wstęga Wielkopolski Memoriał Henryka Helaka”.

17 maja podczas gali IX Dni Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu Łukasz Szał (radny miejski z Kostrzyna) zajął 1. miejsce w międzyuczelnianym konkursie na najlepszą pracę magisterską. Praca pt. *Ocena potencjału turystycznego gminy Kostrzyn na podstawie wielowymiarowej analizy porównawczej gmin powiatu poznańskiego* została napisana pod patronatem firmy Biofarm. Organizatorem konkursu była Fundacja Uniwersytetu Ekonomicznego.

18 czerwca obchodzono jubileusz 70-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej Gułtowy.

28 czerwca podpisano umowę na dofinansowanie projektu pt. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Kostrzynie i Siekierkach Wielkich”. Projekt obejmie termomoderniza-

cję świetlicy szkolnej w Siekierkach oraz budynku klubowego KKS Lechia na Stadionie Miejskim. Wartość inwestycji oszacowano na 1 mln 124 tys. 596,15 złotych.

KÓRNIK

W sierpniu delegacja z Kórnika przebywała w partnerskiej gminie Bukowina Tatrzańska. Gminy współpracują ze sobą od 5 lat.

14 sierpnia odbył się koncert w ramach XII Letniego Festiwalu „Muzyka z Kórnika”.

We wrześniu w Szkole Podstawowej nr 2 w Kórniku realizowano projekt pedagogiczny „Dwójka programuje”. Celem projektu było doskonalenie myślenia algorytmicznego, logicznego i strategicznego, rozwijanie wyobraźni, zdolności planowania i wnioskowania, umiejętności pracy zespołowej i projektowej wśród uczniów.

1 września obchodzono jubileusz 65-lecia działalności Domu Dziecka w Kórniku-Bninie. Z tej okazji w kościele parafialnym pw. św. Wojciecha w Bninie odbył się uroczysty koncert Chóru Dziewczęcego Skowronki oraz jubileuszowe spotkanie w Domu Dziecka.

5 września w Bibliotece Kórnickiej PAN na Zamku Kórnickim zorganizowano sesję naukową z okazji 190. rocznicy istnienia Biblioteki oraz 220. rocznicy urodzin Adama Tytusa hr. Działyńskiego. Otwarto wystawę *Moje życie z książką. Hrabia Adam Tytus Działyński i jego biblioteka w Kórniku*.

18 września w Kórniku miał miejsce zjazd prezesów Związku Hodowców Gołębi Rasowych i Drobego Inwentarza.

29 września delegacja z gminy Kórnik przebywała w gminie partnerskiej w Humaniu na Ukrainie. Samorządowcy z Kórniku wzięli udział w uroczystościach z okazji jubileuszu 400-lecia nadania Humanowi praw miejskich.

W październiku w zamku w Kórniku odbyło się spotkanie z poezją w ramach „Krakowskiego Salonu Poezji Anny Dymnej”. Poezje Jarosława Iwaszkiewicza recytował Daniel Olbrychski.

W październiku w Kórniku w budynku starej gazowni uruchomiono całodobowe centrum monitoringu miasta. Centrum posiada 5 obrotowych i 11 stałych kamer.

W październiku zawodniczek UKS Jedyńki Limaro Kórnik zdobyły srebrny medal w kolarstwie torowym na welodromie w podparyskiej miejscowości Saint-Quentin-en-Yvelines.

17 października w Kórniku odbyła się konferencja naukowa „Drzewa i lasy w zmieniającym się środowisku” zorganizowana przez Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk w Kórniku oraz Komisję Nauk Leśnych i Drzewnych Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu.

20 października w Kórniku miała miejsce patriotyczna uroczystość z okazji 77. rocznicy rozstrzelania obywateli Kórnika i okolic przez Niemców.

22 października na Rynku w Bninie zorganizowano wystawę *Transmisja 966–2016* inspirowaną 1050. rocznicą chrztu Polski, opowiadającą o dziejach wspólnoty jednoczącej się sieci grodów Krzywiń – Biechowo – Jarantów – Bnin – Sulmierzyce – Ostrów Tumski.

2 listopada w Centrum Rekreacji i Sportu Oaza w Kórniku ponad 400 zawodników i zawodniczek reprezentujących gminy powiatu poznańskiego rywalizowało w finale sztafetowego pływania drużynowego. Zawody rozgrywane były w ramach mistrzostw szkół powiatu poznańskiego w różnych dyscyplinach sportowych.

30 listopada komisariat policji w Kórniku otrzymał nowy radiowóz.

W grudniu firma Sushi Factory z Robakowa otrzymała nominację do tytułu „Hit” 2016 w kategorii „Walory smakowe sushi. Dynamika rozwoju firmy”.

7 grudnia w Robakowie przy ul. Stachowskiej rozpoczęto budowę hali magazynowej firmy PointPark. Hala jest pierwszym obiektem usytuowanym przy nowo wybudowanej ul. Stachowskiej w Robakowie.

9 grudnia w Kórniku obchodzono jubileusz 90-lecia Klubu Sportowego Kotwica.

14 grudnia burmistrz Kórnik uhonorował uczniów z gminy Kórnik nagrodzonych w międzynarodowym konkursie „Europejska nagroda młodzieżowa” organizowanym przez burmistrza partnerskiej gminy Königstein w Niemczech.

13 stycznia w Kórniku obchodzono jubileusz 15-lecia działalności Uczniowskiego Klubu Sportowego TKD Kórnik.

W lutym Przedsiębiorstwo Autobusowe Kombus w Kórniku wydzierżawiło na okres 10 lat 3 nowe autobusy marki Solaris (dwa o długości 15 m i jeden o długości 12 m). Autobusy o niskiej emisji spalin są wyposażone m.in. w monitoring i system zapowiedzi głosowej przystanków.

W lutym Kórnik wygrał konkurs na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Wielkopolsce. Kórnik zdobył nagrodę w kategorii gmin miejskich za promenadę wokół Jeziora Kórnickiego. Wręczenie nagród miało miejsce na Międzynarodowych Targach Budownictwa i Architektury BUDMA w Poznaniu.

3 lutego Nikol Płosaj, zawodniczka klubu Mróz Jedyńka Kórnik, zdobyła 4. miejsce w plebiscycie „Głosu Wielkopolskiego” na „Najlepszych Sportowców i Trenera Wielkopolski”, zdobywając 58 232 głosy.

28 kwietnia oddano do użytku nowy plac zabaw w Konarskim. Plac zabaw powstał w ramach budżetu obywatelskiego.

16 maja w Gądkach w parku magazynowym P3 Poznań firmy Logistic Parks oddano do użytku 2 obiekty o łącznej powierzchni ponad 35 tys. m².

18 maja w Robakowie firma Raben oddała do użytku innowacyjny magazyn wysokiego składu o powierzchni 20 500 m², dostosowany do przechowywania 34 000 palet.

19 maja gmina Kórnik została nagrodzona tytułami „Gmina roku” 2017 i „Gmina atrakcyjna turystycznie” 2017 oraz otrzymała srebrną statuetkę „Orla Polskiego Samorządu” 2017 w kategorii gmin miejsko-wiejskich. Organizatorem konkursu była Ogólnopolska Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców.

20 maja w Kórniku podczas „Kórnickich spotkań z Białą Damą” przebywały delegacje z gmin partnerskich z Königstein (Niemcy) i z Bukowiny Tatrzańskiej.

W czerwcu delegacja gminy Kórnik przebywała w gminie partnerskiej Königstein w Niemczech.

LUBOŃ

W lipcu firma Niedźwiedź-Lock w Luboniu obchodziła 35-lecie istnienia. Firma jest producentem ponad 2500 różnych rodzajów blokad do ponad 3000 modeli aut. Zatrudnia 135 osób, w tym osoby niepełnosprawne.

W sierpniu Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Galantex w Luboniu obchodziło 35-lecie istnienia.

W sierpniu przy ul. Słonecznej w Luboniu otwarto Galerię Trakcja, znajdującą się w postindustrialnej przestrzeni byłej drukarni.

17 sierpnia w Luboniu przebywały dzieci z kantonu Est de Rouen we Francji. Była to wymiana w ramach „Karty Przyjaźni”.

3 września Paweł Dybczyński, szef Straży Miejskiej w Luboniu, został uhonorowany odznaką „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

30 września podczas gali „Sylwetki i Marki Polskiej Gospodarki” firma Kom-Lub z Lubonia została nagrodzona tytułem „Diamentu Polskiej Jakości” 2016. Firma świadczy usługi komunalne. Nagrodę przyznała Kapituła Ogólnopolskiego Programu Umacniania Wiarygodności Polskich Przedsiębiorstw.

W październiku Anita Plumińska-Mieloch, dyrektor Gimnazjum nr 1, otrzymała statuetkę „Dyrektor z pasją” za wybitne zarządzanie placówką. Nagrodę przyznały Wydawnictwo Prawnicze Oficyna MM i redakcja czasopisma „Szkola. Miesięcznik Dyrektora”.

1 października w Luboniu zorganizowano VII Ogólnopolski Festiwal Luboń 2016. Festiwal po raz pierwszy został objęty honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

21 października Gimnazjum nr 1 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Luboniu otrzymało tytuł „Wielkopolskiej Szkoły Roku”. Wyróżnienie przyznano szkołom, które „kształtują wśród uczniów poczucie własnej tożsamości i postaw patriotycznych z jednoczesnym modelowaniem wzorca nowoczesnego Wielkopolanina”. Organizatorem konkursu był Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

31 października Izabella Szczepaniak z gazety internetowej „Echo Lubonia” zajęła 2. miejsce w XVII konkursie „Wielkopolska obywatelska – Wielkopolska europejska. 1050. rocznica Chrztu Polski”. Nagrody otrzymali dziennikarze, którzy przyczynili się do promocji 1050. rocznicy chrztu Polski.

W listopadzie firma Luvena S.A. w Luboniu (producent nawozów sztucznych) otrzymała tytuł „Perły Polskiej Gospodarki” w kategorii „Perły Duże”. Wyróżnienie zostało przyznane przez magazyn „Polish Market” za „konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz pozycję lidera wśród najbardziej dynamicznych i najbardziej efektywnych przedsiębiorstw w Polsce”.

19 listopada w Jednostce Ochotniczej Straży Pożarnej w Luboniu odbył się IV Zjazd Oddziału Powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Podczas zjazdu podsumowano 5-letnią kadencję dotychczasowego zarządu.

27 stycznia w Bibliotece Miejskiej w Luboniu otwarto wystawę prac plastycznych *Dziewczyna z książką i malarska przygoda z jabłkiem*. Autorami prac byli uczestnicy zajęć plastycznych prowadzonych w Ośrodku Kultury w Luboniu przez artystę dra Dariusza Głowackiego.

24 lutego w Luboniu rozdano statuetki „Siewcy Roku” 2016. Nagrody wręczono w 4. kategoriach: kultura, życie publiczne, sport i biznes. Laureatem w kategorii „kultura” został ks. Jacek Zjawin – główny koordynator przygotowania Światowych Dni Młodzieży w Luboniu. Statuetkę w kategorii „biznes” przyznano Agnieszce i Jakubowi Mączkowiakom z firmy Marago Fit (firma działa w branży cateringowej). Nagrodę w kategorii „sport” otrzymał Grzegorz Rychel – Prezes Stowarzyszenia Zgrupka Luboń. W kategorii „życie publiczne” nagrodzono Jednostkę Strzelecką w Luboniu im. Orląt Lwowskich Związku Strzeleckiego Strzelec.

3 marca w Ośrodku Kultury w Luboniu zorganizowano projekcję filmu *Katastrofa w Luboniu*, przedstawiającego tragiczne wydarzenia sprzed 45 lat, kiedy to w hali Wielkopolskiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Ziemniaczanego doszło do wybuchu dekstryny. W katastrofie zginęło 17 osób. Dokument został wyprodukowany przez TVP3 w ramach cyklu „Zapomniane historie”.

W kwietniu w Luboniu i w gminie rozpoczęto realizację projektu „Psarwardowe bezpieczne dziecko”. Projekt skierowano do dzieci w wieku od 3 do 7 lat i dotyczył kształtowania prawidłowych i bezpiecznych postaw wobec psów. Organizatorem akcji była spółdzielnia socjalna Psarvard.

14 czerwca Gimnazjum nr 2 w Luboniu otrzymało tytuł najbardziej usportowionej szkoły w powiecie poznańskim. W konkursie rywalizowało 40 gimnazjów.

16-18 czerwca drużyna Ochotniczej Straży Pożarnej w Luboniu zajęła 1. miejsce w XI Ogólnopolskich Mistrzostwach w Ratownictwie w Ramach KPP Barczewo 2017.

W czerwcu Zuzanna Sułek, zawodniczka Lubońskiego Klubu Tenisa Stołowego Luvena Luboń, zdobyła brązowy medal w Mistrzostwach Polski Krajowego Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych w Białymstoku.

MOSINA

31 lipca w Mosinie na ul. Wąskiej odbyła się XII edycja imprezy „Szeroko na Wąskiej” 2016. Ok. 150 wystawców z kilku gmin powiatu poznańskiego zaprezentowało swoje kolekcje. Organizatorami imprezy były Mosiński Ośrodek Kultury i Mosińskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe.

We wrześniu Zespół Szkół im. Adama Wodźniczki w Mosinie rozpoczął realizację projektu „Hotelarze z Wodźniczki – europejski rynek pracy na Was czeka”. W projekcie udział wzięło 20 uczniów z klas II i III technikum oraz 2 nauczycieli. Zakładał on wzrost kompetencji zawodowych młodzieży w zawodzie technik hotelarstwa oraz zwiększenie znajomości języków obcych.

1 września uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. J. Korczaka w Mosinie rozpoczęli naukę w wyremontowanym budynku przy ul. Topolowej. Wyremontowano sale lekcyjne, pomieszczenia służące prowadzeniu zajęć specjalistycznych (logopedia, sala SI – integracji sensorycznej, sala doświadczenia świata, sala rewalidacyjno-informacyjna), a także pokoje i świetlice w internacie. Na korytarzach, wzdłuż ścian zamontowano poręcze ułatwiające poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. Remont przeprowadzono z funduszy powiatu poznańskiego.

4 września Roman Czeski, artysta z Mosiny (autor m.in. wizerunku eleganta z Mosiny), otrzymał honorową odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznawaną przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego.

5 września obchodzono jubileusz 10-lecia Gimnazjum nr 1 w Mosinie.

13 września gmina Mosina otrzymała dofinansowanie w wysokości 2 mln 500 tys. złotych na budowę hali sportowej przy Zespole Szkół w Krośnie.

19 września Paulina Mania, nauczycielka Szkoły Podstawowej nr 1 w Mosinie, zdobyła 1. miejsce w ogólnopolskim konkursie „Digital champions” organizowanym przez Uniwersytet Warszawski i Fundację Edukacja na Nowo.

W październiku w parku Strzelnica w Mosinie przeprowadzono inwentaryzację drzew i krzewów niezbędną do opracowania projektu zagospodarowania parku. Pomierzono drzewa i krzewy oraz zaktualizowano mapę terenu. Przeprowadzenie prac było konieczne w związku z udziałem w konkursie o dofinansowanie w ramach „Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020”.

W październiku podpisano akt założycielski spółki komunalnej Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o., będącej własnością gminy Mosina.

2 października w gminie Mosina przebywała delegacja z partnerskiej gminy Seelze (Niemcy).

19 października uczniowie Zespołu Szkół Rolniczych w Grzybnie zajęli 2. miejsce w II ogólnopolskiej edycji konkursu „Postaw na Słońce” upowszechniającego odnawialne źródła energii i program „Prosument”. Gala wręczenia nagród miała miejsce w Ministerstwie Środowiska.

20 października na Rynku w Mosinie upamiętniono 77. rocznicę rozstrzelania przez hitlerowców 15 osób z Mosiny i okolic.

20 października Mariola Kubiak, zawodniczka Klubu Olimpiad Specjalnych Elegant działającego przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. J. Korczaka w Mosinie, zdobyła srebrny medal w VII Ogólnopolskim Turnieju Tenisa Stołowego Olimpiad Specjalnych w Trzciance.

27 października w Mosińskim Ośrodku Kultury miała miejsce XI edycja Powiatowego Turnieju Rzeźbiarskiego pt. „Przygoda w kosmosie”. Wzięło w niej udział 109 uczestników.

27 października zakończono pierwszy etap prac związany z renowacją zabytkowego kościoła w Rogalinku pw. Michała Archanioła i Wspomożycielki Wiernych.

W listopadzie Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Mosinie otrzymał nagrodę „Złotej omegi” w kategorii „impreza – wydarzenie roku” za IV Regionalne Regaty Olimpiad Specjalnych w Żeglarskim i Kajakarskim. Nagrodę przyznał Wielkopolski Okręgowy Związek Żeglarski.

W listopadzie rozpoczęto projekt pt. „Rozbudowa Szkoły Podstawowej i sali gimnastycznej w Czapurach”.

4 listopada Maja Kilian z Zespołu Szkół w Mosinie zajęła 1. miejsce w XVI Powiatowym Konkursie Recytatorskim „Wpisani w historię”. Organizatorem konkursu była Komenda Harcerstwa Polskiego im. Tytusa Działyńskiego w Kórniku.

6 listopada Zespół Szkół w Mosinie został laureatem IV edycji ogólnopolskiego konkursu historyczno-artystycznego „Pamięć nieustająca”. Organizatorem konkursu była Fundacja Ostoja przy Wiśle.

8 listopada w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Mosinie zorganizowano Międzyszkolny Konkurs Wiedzy „Sławni Polacy”, którego bohaterem był Henryk Sienkiewicz.

11 listopada w Mosińskim Ośrodku Kultury miała miejsce wystawa prac mieszkanki Mosiny, Małgorzaty Witt. Zaprezentowane obrazy były wykonane techniką mieszaną.

12 listopada w Mosińskim Ośrodku Kultury miał miejsce koncert z okazji 70-lecia istnienia Dętej Orkiestry im. hm. Antoniego Jerzaka.

14 listopada uczniowie Zespołu Szkół w Daszewicach wzięli udział w spotkaniach w ramach programu „Otwarta firma” realizowanego przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości.

18 listopada Mosiński Teatr Bez Kurtyny zdobył nagrodę Petarda Prix w konkursie Teatrów Amatorskich „Melpomena” 2016 w Środzie Wielkopolskiej. Teatr nagrodzono za spektakl *Pchła Szachrajka*.

23 listopada w komisariacie policji w Mosinie policjanci przeprowadzili akcję edukacyjno-prewencyjną dotyczącą noszenia kamizelek odblaskowych. Akcja była skierowana przede wszystkim do seniorów.

29 listopada uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. J. Korczaka w Mosinie wzięli udział w finałowej wystawie projektu „5 zmysłów”, która odbyła się w Urzędzie Miasta Poznania. Wystawa była poświęcona poglądom osób niepełnosprawnych m.in. na prawo, seksualność i ekonomię.

W grudniu w Centrum Agroturystyki i Rękodzielnictwa w Sowinkach odbyły się ostatnie zajęcia podsumowujące projekt integracyjny Bezpieczna+ „Razem możemy więcej” realizowany przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Mosinie. W ramach projektu przeprowadzono 5 spotkań, w których wzięły udział dzieci z lokalnego środowiska wiejskiego.

W grudniu uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. J. Korczaka w Mosinie wzięli udział w XV Ogólnopolskim Pokazie Stółów Wigilijnych „Gwiazdka 2016”. Organizatorem spotkania była Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu.

20 grudnia sołectwo Rogalinek znalazło się w gronie laureatów konkursu „Jeden dzień w sołectwie – przyroda, kultura i tradycja”. Organizatorem konkursu był Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

17 stycznia Zofia Tomiak, uczennica Zespołu Szkół w Mosinie, zajęła 3. miejsce w wojewódzkim konkursie historycznym w kategorii szkół gimnazjalnych.

23 lutego dyrektor Zespołu Szkół w Mosinie, Alicja Trybus, oraz Kinga Woškowiak, nauczyciel języka niemieckiego w Gimnazjum Nr 2 w Mosinie, uczestniczyły w konferencji zorganizowanej przez Ministerstwo Oświaty, Młodzieży i Sportu w Brandenburgii (Ministerium für Bildung, Jugend und Sport).

1 marca zorganizowano XI edycję Targów Pracy w Mosinie.

11 marca odbył się III Festiwal Muzyki Pasyjnej w Mosinie.

8 kwietnia miał miejsce XIV Turniej Formacji Tanecznych Mosina.

W maju Zakład Usług Komunalnych w Mosinie został uhonorowany tytułem „Poznański Lider Przedsiębiorczości” w kategorii „Średni przedsiębiorca”.

21 maja odbyła się uroczysta inauguracja obchodów 770-lecia Rogalinka. Z tej okazji otwarto wystawę 20 wielkoformatowych fotografii z archiwów rodzinnych wsi Rogalinek.

26 maja w Mosinie miała miejsce uroczystość wręczenia medali Rzeczpospolitej Mosińskiej. Nagrodzono Aleksandrę Pruchniewską, długoletnią dyrektorkę Biblioteki w Mosinie, oraz Chór Kościelny pw. św. Cecylii.

W czerwcu sołtys Rogalinka, Dorota Domagała, otrzymała tytuł Sołtysa Roku.

W czerwcu w Mosinie zorganizowano ogólnopolski plener malarski „Pałace i ogrody Wielkopolski”.

MUROWANA GOŚLINA

17 lipca delegacja samorządowców z Murowanej Gośliny przebywała z wizytą partnerską w gminie Ochotnica Dolna. Okazją do złożenia wizyty były uroczystości związane z obchodami 600-lecia lokacji wsi.

23 lipca w Murowanej Goślinie miał miejsce XII Światowy Zjazd Goślińiaków (wzięły w nim udział osoby, które urodziły się w Murowanej Goślinie do 1945 roku) i XIV Jarmark św. Jakuba.

We wrześniu Gimnazjum nr 1 im. Hipolita Cegielskiego w Murowanej Goślinie brało udział w projekcie edukacyjnym „Szkoły dialogu” realizowanym przez Fundację Forum Dialogu Między Narodami. Celem projektu było pogłębianie wiedzy uczniów na temat wielowiekowej obecności Żydów w Polsce.

We wrześniu uczniowie Gimnazjum nr 2 w Murowanej Goślinie wzięli udział w XXXVIII Międzynarodowym Konkursie Plastycznym dla Dzieci i Młodzieży pt. „Moja przygoda w muzeum. Dialogi artystyczne”, organizowanym przez Muzeum Okręgowe w Toruniu.

23 września zespół śpiewaczy Goślińskie Chabry zdobył Grand Prix na XIV Spotkaniach Artystycznych Seniorów w Międzyzdrojach.

24 września obchodzono 95-lecie Klubu Sportowego Concordia Murowana Goślina.

28 września w Szkole Podstawowej w Koziegłowach oraz Szkole Podstawowej nr 2 w Murowanej Goślinie zainaugurowano akcję „Widoczny – znaczy bezpieczny”.

29 września Murowana Goślina została laureatem Grand Prix konkursu „Gmina przyjazna rowerzystom”. Uroczystość wręczenia nagród i statuetek miała miejsce podczas Targów Turystycznych w Kielcach. Organizatorem konkursu było Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

2 października chór dziewczęcy Canzona z Murowanej Gośliny obchodził jubileusz 35-lecia istnienia.

28 października w Murowanej Goślinie w Galerii na Wzgórzu zorganizowano wernisaż prac Ireny Dukat pt. *Znane twarze, portrety goślińiaków*. Ekspozycja składa się z 45 prac na papierze wykonanych w technice rysunku ołówkiem.

W listopadzie Klub Honorowych Dawców Krwi Polskiego Czerwonego Krzyża Gośliniacy w Murowanej Goślinie obchodził 30-lecie działalności.

9 listopada w Gimnazjum nr 2 im. Jana Kochanowskiego w Murowanej Goślinie odbył się VI Powiatowy Konkurs Piosenki Patriotycznej i Żołnierskiej.

W grudniu projekt pt. „Nakręćmito! Murowana (re)aktywacja” realizowany przez Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej i Gimnazjum nr 1 im. Hipolita Cegielskiego w Murowanej Goślinie został zaprezentowany na Ogólnopolskiej Giełdzie Projektów organizowanej przez Narodowe Centrum Kultury w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

W grudniu Jakub Niewiński, nauczyciel Gimnazjum nr 1 w Murowanej Goślinie, otrzymał wyróżnienie w konkursie „Mentor roku – konkurs dla innowacyjnych nauczycieli” za przeprowadzenie lekcji wychowawczej o problemach dotyczących ludzi z niepełnosprawnościami. Organizatorem konkursu był producent rozwiązań audiowizualnych dla szkół Mentor Systemy Audiowizualne.

W grudniu Marek Szewczyk, artysta rzeźbiarz z Murowanej Gośliny, zajął 1. miejsce w konkursie głównym XI Międzynarodowego Festiwalu Rzeźby Lodowej STIHL Poznań Ice Festival.

W styczniu Fryderyk Lechno-Wasiutyński z Kamińska wygrał Halowe Mistrzostwa Polski w tenisie ziemnym w kategorii do lat 12.

19 stycznia w Murowanej Goślinie wręczono wyróżnienia „Przedsiębiorcy Roku”. Tytuły w kategorii „mały przedsiębiorca” otrzymały: Zespół Przychodni Specjalistycznych Zdrowie Sp. z o.o.; Firma Transportu Leśnego Tomasz Krotecki, DOB-GUM Michał Dobrowolski. Tytuł w kategorii „całokształt” otrzymał Zbigniew Wawrzyniak, który prowadzi zakład kamieniarski od 1973 roku.

20 stycznia w świetlicy wiejskiej w Rakowni otwarto wystawę *Łączy nas historia*, na której zaprezentowano ok. 200 archiwalnych zdjęć.

25 stycznia w Szkole Podstawowej w Łopuchowie odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej postać Kazimierza Karasiewicza, powstańca wielkopolskiego. Inicjatorami odsłonięcia tablicy byli członkowie rodziny powstańca.

W lutym Marcin Mazurkiewicz, członek Klubu Biegacza Gepard Murowana Goślina, uczestnik i medalista wielu imprez długodystansowych, zajął 1. miejsce w plebiscycie na „Goślińskiego sportowca roku” 2016. Organizatorem konkursu była redakcja dwutygodnika „Murowana Prawda”.

19 lutego w Murowanej Goślinie miał miejsce „Spacer śladami historii”. Prowadził szlakiem pierwotnych granic miasta, ukształtowanych w pierwszej połowie XV wieku.

22 lutego Weronika Radomska, uczennica Zespołu Szkół im. Gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie, zajęła 1. miejsce w konkursie „Nasza wartość – szacunek i bezpieczeństwo”. Uczestnicy musieli stworzyć hasło „promujące kampanię edukacyjną ukierunkowaną na walkę z przemocą, handlem ludźmi, wykorzystywaniem seksualnym oraz cyberzagrożeniami”. Organizatorami konkursu były Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Komenda Miejska Policji w Poznaniu.

7 kwietnia w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie odbył się finał XVIII Powiatowego Konkursu Recytatorskiego Uczniów Szkół Podstawowych i Gimnazjów „Wiosenne przebudzenie”.

W maju chór dziecięcy Canzona z Murowanej Gośliny odbył tournée po Normandii. Celem wyjazdu był udział w I Międzynarodowym Festiwalu Chórów Szkolnych w Yvetot we Francji.

W czerwcu w Murowanej Goślinie miało miejsce największe plenerowe widowisko *Orzeł i Krzyż*, w którym udział wzięło ponad 300 wolontariuszy.

POBIEDZISKA

12 sierpnia w miejscowości Borowo-Młyn otwarto siłownię zewnętrzną.

20 września uczniowie Zespołu Szkół im. Królowej Jadwigi w Jerzykowie otrzymali nagrodę Young Europeans Award za projekt „The colorful face of Europe” zrealizowany przez gimnazjalistów z Polski, Niemiec, Francji i Ukrainy. Uczniowie stworzyli stronę internetową, na której zamieścili swoje filmy i prezentacje dotyczące głównego przesłania konkursu: „Jak daleko sięga Europa?”. Nagrodę odebrali w Brukseli.

23 września miała miejsce XVIII edycja wystawy rolniczej Agro Show w Bednarach, w której udział wzięło ponad 800 wystawców z Polski i 150 z zagranicy.

W październiku Zespół Szkół im. Kazimierza Odnowiciela w Pobiedziskach we współpracy z międzynarodowym zespołem z krajów partnerskich realizował projekt „Camouflage and Safety in the Virtual World”, mówiący o bezpieczeństwie w Internecie.

W październiku przedstawiciele gminy partnerskiej Marktheimfeld (Niemcy) przebywali z wizytą w gminie Pobiedziska. Podczas spotkań omawiano tematy związane z procedurami administracyjnymi, planowaniem przestrzennym oraz inwestycjami.

8 października w Pobiedziskach na terenie przedszkola Wesołe skrzaty przeprowadzona została akcja sadzenia drzew pt. „70 drzew i krzewów na 70-lecie przedszkola”.

10 października uczniowie i nauczyciele Zespołu Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Pobiedziskach Letnisku przebywali w ramach wymiany w Realschule w Marktheimfeld w Niemczech. Wizyta przebiegała pod hasłem „Jesteśmy otwarci na innych ludzi”.

28 października w Ośrodku Kultury w Pobiedziskach zorganizowano wystawę prac plastycznych pt. *Od...do*. Prezentowano dorobek 7 artystów plastyków z terenu gminy.

18 listopada obchodzono 20-lecie działalności Zespołu Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Pobiedziskach Letnisku. Z tej okazji zorganizowano uroczysty koncert.

26 listopada w Kociałkowej Górcie oficjalnie otwarto Centrum Ratowniczo-Edukacyjne ze świetlicą wiejską. Otwarcia dokonała Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej.

W grudniu zorganizowano uroczysty koncert z okazji 45-lecia działalności Zespołu Pieśni i Tańca Wiwaty z Pobiedzisk.

1 grudnia delegacja samorządowców z Pobiedzisk przebywała w gminie partnerskiej Marktheidenfeld w Niemczech, gdzie podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego promowała polskie tradycje świąteczne.

13 grudnia Zespół Szkół w Jerzykowie otrzymał certyfikat „Szkoła promująca zdrowie”.

28 grudnia Ochotnicza Straż Pożarna w Biskupicach otrzymała nowy wóz ratowniczo-gaśniczy marki Scania. Całkowity koszt zakupu pojazdu wyniósł ponad 1 mln złotych, z czego 600 tys. złotych przekazała gmina Pobiedziska. Pozostałą kwotę sfinansowały Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz OSP w Biskupicach.

W styczniu rozpoczęto modernizację Skansenu Miniatur Szlaku Piastowskiego w Pobiedziskach.

W styczniu miał miejsce koncert z okazji 70-lecia istnienia Pobiedziskiej Orkiestry Dętej pod dyрекcją Stanisława Horbika.

15 stycznia rozpoczęto prace przy budowie tunelu pod torami kolejowymi w rejonie ul. Poznańskiej w Pobiedziskach. Zaplanowano budowę dwóch rond oraz zmianę przebiegu drogi krajowej DK 5 w rejonie Skansenu Miniatur Szlaku Piastowskiego. Budowa wiaduktu kolejowego umożliwi bezkolizyjne połączenie południowej części miasta i gminy z północną jego częścią oraz drogą wojewódzką Poznań – Gniezno.

W lutym wolontariuszki z Chin i Meksyku przeprowadziły lekcje w Zespole Szkół im. Królowej Jadwigi w Pobiedziskach. Zespół Szkół uczestniczył w kolejnej edycji programu „Make a step” w ramach współpracy z organizacją AIESEC.

W kwietniu Krzysztof Słupski, komendant Miejsko-Gminnego Oddziału Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Pobiedziskach oraz prezes OSP w Biskupicach, otrzymał brązowy Krzyż Zasługi od prezydenta Rzeczypospolitej Polski, Andrzeja Dudy.

W maju uczniowie Zespołu Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Pobiedziskach Letnisku wzięli udział w projekcie Edu-Arctic. Uczestniczyło w nim 40 placówek ze świata. Do finału dotarło 12 projektów, w tym 2 z Zespołu Szkół. Celem projektu było rozszerzenie wiedzy z przedmiotów ścisłych.

13 maja Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Biskupicach obchodziła 85-lecie działalności.

3 czerwca gmina Pobiedziska podpisała umowę na „zakup niskoemisyjnych środków transportu – 3 autobusów hybrydowych” z firmą Solaris Bus & Coach S.A. Wartość zakupu oszacowano na 5 mln 499 tys. 945 złotych.

25 czerwca miała miejsce uroczystość jubileuszu 760-lecia nadania praw miejskich Pobiedziskom.

W czerwcu druhowie z Ochotniczej Straży Pożarnej w Biskupicach przebywali na wymianie międzynarodowej strażaków OSP w Marktheidenfeld w Niemczech. Wzięli również udział w uroczystości obchodów 150-lecia istnienia Jednostki OSP w niemieckiej miejscowości.

PUSZCZYKOWO

W lipcu ukazał się nr 3/2016 „Kroniki Miasta Poznania” pt. *Puszczykowo. Podpoznańskie letnisko* w całości poświęcony miastu. W tomie znalazło się wiele interesujących tekstów o Puszczykowie i jego mieszkańcach.

W sierpniu oddano do użytku parking przy Szkole Podstawowej nr 1 w Puszczykowie.

10 września Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Puszczykowie wzbogaciła się o profesjonalną pilarkę marki Husqvarna. Przekazanie sprzętu odbyło się podczas pikniku „Bezpieczni w powiecie poznańskim”.

12 września Angelique Kerber, mieszkanka Puszczykowa i reprezentantka Niemiec, została najlepszą tenisistką świata w rankingu WTA. Wygrała wielkoszlemowy turniej US Open.

20 września w Puszczykowie wmurowano akt erekcyjny pod budowę hali widowiskowo-sportowej. Hala będzie służyła przede wszystkim uczniom Szkoły Podstawowej nr 1 i Gimnazjum nr 1. Zastosowane rozwiązania akustyczne i widownia na ok. 300 osób umożliwią organizację rozmaitych imprez kulturalnych i koncertów. Obok hali przewiduje się budowę parkingu na 138 miejsc postojowych. Obiekt będzie w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

30 września w ramach unijnego programu „Power” nauczyciele Zespołu Szkół w Puszczykowie zakończyli udział w projekcie dotyczącym szkolenia kadry edukacji szkolnej za granicą.

W październiku zakończono prace remontowe komisariatu policji w Puszczykowie. Wymieniono 12 okien i drzwi zewnętrzne, zamontowano 2 nowe bramy, ocieplono budynek. Całkowity koszt prac oszacowano na 300 tys. złotych.

3 października w Puszczykowie otwarto żłobek Kotki dwa.

W październiku Rada Miasta Puszczykowa podjęła uchwałę o likwidacji Centrum Animacji Sportu.

W listopadzie Paweł Bakun, zawodnik z Puszczykowa, zdobył złoty medal w XII Mistrzostwach Polski w racketlonie w kategorii do 21 lat. Racketlon to nowa dyscyplina sportu, łącząca 4 sporty „rakietowe”: tenis stołowy, badminton, squash i tenis.

W listopadzie oddano do użytku nowy portal Urzędu Miejskiego w Puszczykowie.

1 grudnia wręczono nagrody Rady Miasta Puszczykowa dla szczególnie uzdolnionych młodych mieszkańców. Nagroda jest wyróżnieniem dla uczniów, „których zainteresowania wykraczają poza programy szkolne i którzy wykazują się znaczącymi osiągnięciami w nauce, sporcie, pracy naukowej, artystycznej i kulturalnej oraz zadaniach promujących Puszczykowo”.

9 grudnia zamknięto przejazd kolejowy przy ul. 3 Maja w Puszczykowie i zapowiedziano jego docelową likwidację.

W styczniu Julia Oczachowska, zawodniczka Akademii Tenisowej Angélique Kerber w Puszczykowie, zdobyła złoty medal w singlu oraz srebro w grze deblowej na Halowych Mistrzostwach Polski Juniorów (do lat 18), które miały miejsce w Toruniu.

W lutym Marcelina Winkowska, zawodniczka MKS Juvenia Puszczykowo, wywalczyła srebrny medal w biegu na 60 m przez płotki w zawodach lekkoatletycznych w Toruniu.

W lutym przedszkole Chatka Kubusia Puchatka w Puszczykowie prowadzone przez Katarzynę, Krzysztofa i Zofię Przybylskich zostało uhonorowane godłem „Przedszkole roku” 2016. Nagrodę przyznała kapituła Centralnego Biura Certyfikacji Krajowej.

W maju uczniowie Gimnazjum nr 2 w Puszczykowie zostali laureatami konkursów chemicznych. Maja Chudziak zwyciężyła w Wojewódzkim Konkursie Chemicznym, a Antoni Forycki – w Ogólnopolskim Konkursie Chemicznym EDI.

25 maja w Puszczykowie otwarto plac zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2, który powstał w ramach pierwszego budżetu obywatelskiego.

ROKIETNICA

25 lipca wyłoniono wykonawcę rozbudowy budynku Gimnazjum im. Noblistów w Rokietnicy. Wykonawcą została firma Thermbau Polska Sp. z o.o. z Piły.

W sierpniu w Krzyszkowie otwarto siłownię zewnętrzną. Koszt inwestycji wyniósł 23 tys. 110,47 złotych brutto.

We wrześniu w gminie Rokietnica rozpoczęto przebudowę sieci kanalizacyjnej. Sieć zwiększy długość o ok. 25 km i będzie się do niej mogło podłączyć 1000 mieszkańców. Dzięki przebudowie obecnych i budowie nowych studni i stacji uzdatniania możliwości dostawy wody zwiększą się o 500 000 m³ rocznie. Koszt prac oszacowano na 16 mln złotych, a prace potrwać do 2020 roku.

3 września miała miejsce IX edycja imprezy plenerowej „Rokietnica zaprasza Wielkopolan na Rumpuć”.

15 października Zespół Szkół im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy obchodził 70-lecie istnienia.

19 listopada strażacy z jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z miejscowości Rhauderfehn w Niemczech wizytowali jednostki OSP w Mrowinie i w Napachaniu.

W grudniu wręczono nagrody „Rokietnickie wierzby”. W kategorii „społecznik” uhonorowano Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Pod Kasztanem”. W kategorii „osobowość” wyróżniono ks. Tadeusza Lorka, proboszcza parafii pw. Chrystusa Króla w Rokietnicy. W kategorii „społeczna odpowiedzialność biznesu” nagrodę otrzymała Beata Dolska, dyrektor Poznańskiego Banku Spółdzielczego, Oddział Rokietnica. Podczas uroczystości obchodzono również 20-lecie Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Rokietnicy.

W grudniu w Gminnym Ośrodku Kultury w Rokietnicy miała miejsce prelekcja *Jak mały fiat podbił Azję*. Arkady Fiedler (wnuk znanego podróżnika) opowiadał o podróży do Azji.

14 grudnia Warsztat Terapii Zajęciowej w Baranowie przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Roktar obchodził 5-lecie działalności.

W styczniu na terenie gminy Rokietnica Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. rozpoczęło wiercenie otworu poszukiwawczego Rokietnica-5H. Prace poszukiwawcze mają udostępnić złożę gazu ziemnego o zawartości ponad 85% metanu.

11 stycznia dokonano uroczystego otwarcia sieci kanalizacyjnej w Krzyszkowie.

W lutym Natalia Klocek, mieszkanka Napachania i uczennica Gimnazjum im. Noblistów w Rokietnicy, zdobyła srebrny medal w pchnięciu kulą na lekkoatletycznych Halowych Mistrzostwach Polski do lat 18.

15 lutego podpisano umowę na budowę Galerii Handlowej II w Rokietnicy. Parter przeznaczono na handel i usługi, natomiast I piętro zajmie nowoczesna biblioteka gminna o powierzchni prawie 800 m².

23 lutego podpisano umowę na realizację projektu rozbudowy szkoły w Napachaniu.

10 marca gmina Rokietnica otrzymała dofinansowanie w wysokości 387 tys. 340 złotych na zadanie pt. „Młodzi Nobliści z Rokietnicy – kompleksowy program wsparcia edukacji w Gimnazjum im. Noblistów w Rokietnicy”. W ramach projektu będzie można zorganizować dodatkowe zajęcia, pomoc dla uczniów z dysfunkcjami oraz tych szczególnie uzdolnionych.

4 kwietnia w Rokietnicy zorganizowano debatę „Jak stworzyć centrum Rokietnicy?”.

25 maja gmina Rokietnica została nagrodzona tytułem „Perła samorządu” 2017 w kategorii gmin wiejskich. Burmistrz gminy, Bartosz Derech, otrzymał wyróżnienie „Najlepszego włodarza”. Organizatorem ogólnopolskiego rankingu był „Dziennik Gazeta Prawna”.

7 czerwca Hanna Sztachańska z Rokietnicy zdobyła 3. miejsce w kategorii wiekowej 12-13 lat na 38. Międzynarodowym Dziecięcym Festiwalu Piosenki i Tańca w Koninie.

STĘSZEW

25 sierpnia na Zamku von Treskov w Strykowie zorganizowano spotkanie członków Wielkopolskiego Klubu Kapitału oraz Wielkopolskiej Łoży BCC.

30 sierpnia Włodzimierz Pinczak, burmistrz gminy Stęszew, przyznał stypendia absolwentom gminnych gimnazjów.

We wrześniu w Dębnie przy ul. Podgórnej 21 otwarto żłobek Krasnal. To pierwszy niepubliczny żłobek w gminie Stęszew.

7 października w Muzeum Regionalnym w Stęszewie otwarto wystawę fotograficzną *Sielskie widoki Stęszewa w czasie II wojny światowej w obiektywie niemieckiej propagandy*. Wystawa została przygotowana we współpracy z Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

17 października uczniowie klas II i III Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Modrzu brali udział w akcji ustanawiania rekordu Guinnessa w prowadzeniu resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Akcję przeprowadzali wspólnie ze swoimi wychowawczyniami i nauczycielem wychowania fizycznego, Krzysztofem Krylle, oraz emerytowaną nauczycielką, Ireną Majkowską.

21 października w Urzędzie Miejskim Gminy Stęszew zorganizowano II Gminny Konkurs Gwary Wielkopolskiej „Pogodejmy jak downi”.

13 grudnia Włodzimierz Pinczak, burmistrz gminy Stęszew, został laureatem plebiscytu Wielkopolskiego Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy RP „Medialna Piątka Wielkopolski” w kategorii „Medialna 5. Wielkopolski”.

18 stycznia w Domu Kultury w Stęszewie otwarto wystawę malarstwa *Zatrzymane chwile* autorstwa Marioli Wower, niepełnosprawnej mieszkanki miasta. Mariola Wower jest stypendystką Światowego Związku Artystów Malujących Ustami i Nogami z siedzibą w Księstwie Lichtenstein – VDMFK.

24 lutego w Muzeum Regionalnym w Stęszewie otwarto wystawę pt. *Stęszewska służba zdrowia*, na której znalazły się m.in. biografie dawnych lekarzy i pielęgniarek, nieużywany sprzęt medyczny oraz stare wyposażenie gabinetów lekarskich.

21 marca w Urzędzie Miejskim Gminy Stęszew miało miejsce spotkanie hodowców bydła i producentów mleka, podczas którego wręczono puchary i nagrody dla najlepszych producentów mleka w gminie. Pierwsze miejsce uzyskał Jerzy Kokociński. Organizatorem spotkania była Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka – Koło Rejonowe w Stęszewie.

24 marca otwarto Halę Widowiskowo-Sportową w Stęszewie – budynek o wysokości 10 m, zaprojektowany na planie prostokąta o wymiarach 49,20 m x 32,75 m i wysokości użytkowej 7,60 m. Koszt budowy oszacowano na 8 mln 747 tys. 237,52 złotych.

26 maja podpisano umowę na zagospodarowanie rekreacyjne terenu w miejscowości Stęszew. Zaplanowano budowę ścianki wspinaczkowej i placu zabaw.

SUCHY LAS

W lipcu gmina Suchy Las zajęła 6. miejsce w kraju na 1563 gminy wiejskie w rankingu najbogatszych samorządów. Zamożność gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 6 tys. 859,79 złotych. Ranking opracowało „Pismo Samorządu Terytorialnego Wspólnota”.

W lipcu do Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej gminy Suchy Las powrócił wyremontowany pojazd, który służył OSP w 1923 roku. Jest to niemiecka sikawka konna Gustaw Ewald-Gustrin. Koszt renowacji wyniósł 15 tys. złotych.

W lipcu wójt gminy Suchy Las, Grzegorz Wojtera, otrzymał srebrny medal Labor Omnia Vincit. Medal przyznało Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego.

8 lipca w gminie Suchy Las przebywała delegacja ze Stowarzyszenia Bonjour la Pologne z Cherrueix we Francji.

21 lipca delegacja samorządowców gminy Suchy Las przebywała z wizytą partnerską w gminie Poronin.

W sierpniu Urząd Gminy Suchy Las, Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Bogusławskiego oraz Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. otrzymały certyfikaty jakości przyznawane przez Wielkopolski Instytut Jakości.

8 sierpnia podpisano umowę na przebudowę ul. Tysiąclecia w Gołęczewie. Prace obejmą wykonanie kanalizacji sanitarnej, przepompowni ścieków oraz nowej nawierzchni drogi i chodnika. Koszt remontu oszacowano na ok. 5 mln 379 tys. 479 złotych.

21 sierpnia Zespół Pieśni i Tańca Chludowanie zajął 1. miejsce w Powiatowym Przeglądzie Zespołów Folklorystycznych.

27 sierpnia Orkiestra Dęta w Chludowie wygrała Wielkopolski Turniej Orkiestr Dętych im. Leona Schuberta o Złoty Róg. W tym dniu zespół obchodził 70-lecie istnienia.

We wrześniu gmina Suchy Las w VII edycji rankingu „Miasta atrakcyjne dla biznesu” znalazła się na 3. miejscu w kraju w kategorii miast do 50 000 mieszkańców. Ranking przygotował magazyn „Forbes”.

We wrześniu delegacja gminy Suchy Las przebywała w gminie partnerskiej w Tamási na Węgrzech.

11 września miał miejsce jubileuszowy koncert z okazji 25-lecia działalności Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Las.

12 września podczas gali „Dni pracy organicznej” odbyło się rozstrzygnięcie konkursu o Wielkopolską Nagrodę Jakości. Przychodnia Lekarska Euromedica w Suchym Lesie otrzymała wyróżnienie pierwszego stopnia w kategorii „mikrofirm”, a Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. w Chludowie – wyróżnienie pierwszego stopnia w kategorii „firm średnich”. Organizatorem konkursu była Unia Wielkopolan.

13 października Beata Bodzek, nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej z Zespołu Szkół im. O. Mariana Żelazka w Chludowie, znalazła się w gronie 13 nauczycieli z całej Polski nominowanych do tytułu „Nauczyciel roku” 2016. Organizatorami konkursu były „Głos Nauczycielski” i Ministerstwo Edukacji Narodowej.

20 października przedszkole Leśnych ludków przy ul. Promienistej w Suchym Lesie obchodziło 25-lecie istnienia.

21 października przedstawiciele gminy Suchy Las przebywali w gminie Hniwań na Ukrainie, gdzie podpisali list intencyjny, określający zasady współpracy.

W listopadzie uruchomiono Centrum Wolontariatu przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Suchym Lesie.

30 listopada miało miejsce pierwsze spotkanie grupy Sucholeska Kobieta Aktywna. Grupę tworzy 7 kobiet.

W grudniu „Gazeta Sucholeska” obchodziła 25-lecie działalności.

W grudniu miała miejsce promocja książki *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w Powstaniu Wielkopolskim* wydanej przez Urząd Gminy Suchy Las. Autorem książki jest Ryszard Chruszczewski, nauczyciel ze Szkoły Podstawowej w Suchym Lesie.

W grudniu gmina Suchy Las uzyskała dofinansowanie na budowę ścieżki rowerowej Radojewo-Biedrusko. Ścieżka będzie miała szerokość 2 m. Koszt inwestycji oszacowano 1 mln 400 tys. złotych.

1 grudnia zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. obchodził 25-lecie działalności.

14 grudnia w Suchym Lesie przy skrzyżowaniu ulic Bogusławskiego z Obornicką został zamontowany Artystyczny przystanek autobusowy, zaprojektowany przez studentów Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

15 lutego Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. (jako jedyny w powiecie poznańskim) zakupił najnowszy model Solarisa Urbino 12 IV – niskopodłogowy autobus mogący pomieścić 95 osób.

6 kwietnia Zakład Komunikacji Publicznej Suchy Las Sp. z o.o. podpisał umowę na zakup 4 autobusów marki Solaris. Zakup był możliwy dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej. Autobusy będą wyposażone w system liczenia pasażerów oparty o sensory podczerwieni zamontowane przy drzwiach. Odbiór autobusów nastąpi we wrześniu.

20 kwietnia w Suchym Lesie otwarto salon i serwis marki Seat – pierwszy, który powstał na terenie powiatu poznańskiego.

3 czerwca w Chłudowie zorganizowano XI Powiatowe Zawody Sprawnościowe Drużyn Ratownictwa Ogólnego Obrony Cywilnej.

SWARZĘDZ

W sierpniu rozpoczęto rozbudowę Szkoły Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Kobylnicy. Obok istniejącego budynku szkoły zbudowany zostanie drugi, o wysokości 9,5 m i powierzchni 933 m². W nowym, wyposażonym w windę budynku na parterze i piętrze będzie 10 sal dydaktycznych, pracownia komputerowa, świetlica, jadalnia, biblioteka, pomieszczenia administracyjne oraz sanitariaty. W piwnicy urządzone zostaną szatnie. Zaplanowano również budowę nowej sali gimnastycznej, z boiskiem o wymiarach 28 x 15 m wraz z trybunami, szatniami i salką do gimnastyki korekcyjnej. W pobliżu Szkoły powstaną 52 nowe miejsca parkingowe, a także droga dojazdowa. Koszt inwestycji wyniesie 9 mln 772 tys. złotych.

3 września starosta poznański, Jan Grabkowski, oraz burmistrz Swarzędza, Marian Szkudlarek, brali udział w akcji Narodowe czytanie w Bibliotece Publicznej w Swarzędzu. Czytano *Quo vadis* Henryka Sienkiewicza.

17 września w Volkswagen Poznań odbyła się uroczysta inauguracja roku szkolnego dla uczniów klas patronackich Zespołu Szkół nr 1 w Swarzędzu. Uczniom wręczono umowy o praktyczną naukę zawodu.

23 września w Ośrodku Pomocy Społecznej w Swarzędzu miał miejsce VIII Przegląd Grup Teatralnych Środowiskowych Domów Samopomocy „Magia Teatru”. Organizatorem przeglądu było Stowarzyszenie na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej w Swarzędzu.

30 września uczniowie Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu wraz z opiekunami przebywali w ramach wymiany szkolnej w Sankt-Petersburgu. Współpraca trwa od 1999 roku.

W październiku w EuroHotelu w Swarzędzu odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Powiatowego Dnia Edukacji Narodowej. Był na nim obecny starosta poznański, Jan Grabkowski.

W październiku w Szkole Podstawowej w Zalasewie zorganizowano Otwarte Mistrzostwa Powiatu Poznańskiego w Karate WKF o Puchar Starosty. W turnieju uczestniczyło 340 zawodników reprezentujących 25 klubów.

3 października w Bibliotece Publicznej w Swarzędzu zorganizowano wystawę prac Marii Łbik, artystki z Gruszczyzna, pt. *Takie moje małe życiowe krocзки*. Wystawa była uhonorowaniem 60-lecia pracy twórczej artystki.

5 października Koło Gospodyń Wiejskich w Janikowie obchodziło jubileusz 50-lecia istnienia.

21 października Szkoła Podstawowa nr 1 w Swarzędzu została wyróżniona w I edycji konkursu o tytuł Wielkopolskiej Szkoły Roku. Organizatorem konkursu był Departament Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Szkoła znalazła się w grupie 20 wyróżnionych w konkursie placówek sponad 130 szkół z całej Wielkopolski.

22 października Karol Wojsław, 16-letni mieszkaniec Swarzędza, autor innowacyjnego projektu Space in 180, samodzielnie skonstruował sondę badawczą, która za pomocą balonu meteorologicznego napełnionego helem została wysłana do stratosfery. Podczas lotu znajdujące się na pokładzie narzędzia pomiarowe wykonały specjalistyczne badania dotyczące m.in. stężenia ozonu oraz wpływu wysokości na zmianę czystości powietrza.

W listopadzie uczennice II Liceum Ogólnokształcącego w Swarzędzu wygrały wszystkie mecze w Mistrzostwach Powiatu Poznańskiego w Piłce Ręcznej Dziewcząt. W turnieju wystartowało 5 zespołów.

4 listopada podczas posiedzenia Rady Metropolii Poznań odbyły się wybory zarządu Stowarzyszenia Metropolia Poznań na kolejną kadencję. Członkiem nowego zarządu został Marian Szkudlarek, burmistrz Swarzędza.

10 listopada w Wierzenicy zamontowano nową kapliczkę w alei Filozofów. Obiekt powstał dzięki staraniom Nadleśnictwa Babki we współpracy z parafią Wierzenica i zespołem redakcyjnym pisma „Wierzeniczenia”.

14 listopada podpisano umowę na przebudowę części budynku przy ul. Poznańskiej 25 w Swarzędzu. Po modernizacji zostanie tam przeniesiony Ośrodek Pomocy Społecznej.

W grudniu Michał Cegielski i Natalia Kusik, uczniowie Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, otrzymali tytuł laureata Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy z Rachunkowości i zdobyli indeks na wybrany kierunek studiów oferowany przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK.

W grudniu uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu w ramach projektu „Mechatronika – gwarancją rozwoju nowoczesnego przemysłu” wyjechali na staże do Korbach w Niemczech. Uczniowie o specjalności monter-mechatronik uczestniczyli w stażu w BBZ Hildesheim, a elektromechanicy pojazdów samochodowych w BBZ Kreishandwerkerschaft Waldeck-Frankenberg.

W grudniu Gimnazjum nr 3 w Swarzędzu otrzymało wyróżnienie w konkursie ekologicznym organizowanym przez Starostwo Powiatowe w Poznaniu pod hasłem „Nasz pomysł na ochronę środowiska – powietrze”. Celem konkursu była „edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej młodzieży, zarówno poprzez promowanie pozytywnych zachowań w zakresie ochrony środowiska i przyrody, jak i zwracanie uwagi na zagrożenia dla tych wspólnych dóbr występujące w otaczającym nas świecie”.

9 grudnia Adam Jagusiak i Kasjan Nowak, uczniowie Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, otrzymali wyróżnienie na XI Europejskim Konkursie Kulinarnym przeprowadzonym w ramach X Edycji Międzynarodowych Targów Żywności Wysokiej Jakości Ekogala 2016. Finał miał miejsce w Centrum Wystawienniczo-Kongresowym w Jasionce koło Rzeszowa.

11 stycznia w Swarzędzkim Centrum Ratunkowym przy ul. Dworcowej odbyło się uroczyste przekazanie 3 nowych pojazdów kupionych przez gminę Swarzędz dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej ze Swarzędza i Kobylnicy oraz dla strażników miejskich. Na zakup nowoczesnych wozów strażackich gmina uzyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

13 stycznia Szymon Sznura, uczeń Zespołu Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, został laureatem III Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego „FarBoBajanie” zorganizowanego w ramach projektu

pt. „Baśni bajanie – ze słowiańskiej duszy”. Głównym celem konkursu było przybliżenie uczniom baśni Słowian.

17 stycznia rozstrzygnięto przetarg na wykonawcę pierwszego z dwóch budynków komunalnych, które powstaną w Jasinie przy ul. Wrzesińskiej. Wygrała firma AGROBEX Sp. z o.o. z Poznania, która wybuduje bloki za 4 mln 460 tys. złotych.

W lutym nowo wybudowane boisko ze sztuczną nawierzchnią przy Swarzędzkim Centrum Sportu i Rekreacji przy ul. św. Marcina 1 w Swarzędzu otrzymało certyfikat jakości „FIFA Quality Programme For Football Turf – FIFA Quality Pro”. Wymiary boiska ze sztuczną nawierzchnią wynoszą 105 m x 68 m.

19 marca w Swarzędzu obchodzono „Józefinki” – święto patrona miasta, św. Józefa.

25 kwietnia w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu zorganizowano konferencję „Wielokulturowość Swarzędza i ziemi poznańskiej”.

26 kwietnia Ewa i Włodzimierz Buczyńscy z Wierzonki otrzymali „Wawrzyna Pracy Organicznej”. Wyróżnienie przyznawane jest „osobom i organizacjom, które swoją działalnością przyczyniają się do kreowania etosu Wielkopolan”. Organizatorem konkursu była Unia Wielkopolan.

W maju i czerwcu w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu w ramach współpracy szkół przebywali uczniowie i nauczyciele z Theodor-Litt-Schule w Gießen w Niemczech. Współpraca między placówkami trwa od 10 lat.

30 maja w Zespole Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu otwarto Laboratorium Energetyki Odnawialnej.

28 czerwca Anna Renda, dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Swarzędzu, została odznaczona medalem Primus in Agendo, przyznawanym „osobom fizycznym, organizacjom oraz instytucjom, za szczególne działania lub zasługi na rzecz rynku pracy, polityki społecznej albo rodziny”. Wyróżnienie odebrano w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z rąk minister Elżbiety Rafalskiej.

TARNOWO PODGÓRNE

1 lipca w Tarnowie Podgórnym zorganizowano międzynarodową konferencję „Quo Vadis Europae? Quo Vadimus?” („Dokąd zmierzasz, Europo? Dokąd zmierzamy?”), która rozpoczęła obchody Dni Gminy Tarnowo Podgórne. Udział w niej wzięły delegacje z gmin partnerskich i zaprzyjaźnionych: Fronreute (Niemcy), Ukmerge i Soleczniki (Litwa), Livani (Łotwa), Czorsztyn (Polska) i Kamieniec Podolski (Ukraina).

W sierpniu w Tarnowie Podgórnym odbyły się XIX Ogólnopolskie Igrzyska Ludowych Zespołów Sportowych, w których udział brało 850 sportowców.

5 sierpnia podpisano umowę partnerską pomiędzy gminami Tarnowo Podgórne i Czorsztynem. Uroczystość miała miejsce na zamku w Czorsztynie.

15 sierpnia Kółko Rolnicze w Tarnowie Podgórnym obchodziło 109. rocznicę działalności.

21 sierpnia w Lusowie miał miejsce XVII Powiatowy Przegląd Zespołów Folklorystycznych.

30 sierpnia w Lusówku otwarto niepubliczne przedszkole Tenisówka.

W październiku w Przeźmierowie zorganizowano warsztaty arte-terapeutyczne „Namaluj swój świat”, zrealizowane przez Fundację „Nigdy nie jest za późno”. Uczestnikami byli gimnazjaliści z Tarnowa Podgórnego i Baranowa oraz osoby niepełnosprawne. Zwieńczeniem projektu była wystawa prac.

8 października Koło Śpiewu im. Feliksa Nowowiejskiego (najstarsza grupa artystyczna w gminie Tarnowo Podgórne) obchodziło jubileusz 95-lecia działalności.

W listopadzie gmina Tarnowo Podgórne uzyskała dofinansowanie na realizację projektu „Idziemy w świat po naukę i zabawę”. Celem projektu było zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej poprzez utworzenie 2 nowych oddziałów przedszkolnych (czyli 50 dodatkowych miejsc w przedszkolu Pod Wesolą Chmurką w Tarnowie Podgórnym). W ra-

mach projektu zaplanowano realizację zajęć dodatkowych dla dzieci, kursy i studia podyplomowe dla kadry pedagogicznej, a także doposażenie przedszkola w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

11 listopada w Tarnowie Podgórny Zespół Pieśni i Tańca Lusowiacy obchodził jubileusz 20-lecia działalności.

23 listopada zorganizowano debatę z mieszkańcami gminy Tarnowo Podgórne poświęconą bezpieczeństwu. W spotkaniu uczestniczyli naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu, mł. inspektor Józef Klimczewski, oraz zastępca komendanta komisariatu policji w Tarnowie Podgórny, podkomisarz Piotr Wiczyński.

26 listopada w Centrum Handlowym Auchan Swadzim miała miejsce akcja sadzenia zonkili pt. „Pola nadziei” – międzynarodowy program realizowany przez hospicja. Jego celem było „propagowanie niesienia bezinteresownej pomocy, informowanie o założeniach pracy hospicjów, a także o potrzebie i możliwościach opieki nad chorymi”.

W grudniu wójt gminy Tarnowo Podgórne, Tadeusz Czajka, otrzymał tytuł Samorządowego Menedżera Regionu 2016. Tadeusz Czajka znalazł się na 1. miejscu w Wielkopolsce. Nagrodę przyznano za „dobre zarządzanie finansami gminy, sprawne zarządzanie oświatą, inwestowanie w infrastrukturę i efektywne budowanie aktywności społecznej”. Organizatorem konkursu była redakcja „Pulsu Biznesu”.

14 grudnia Bernard Broński, dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tarnowie Podgórny, otrzymał honorowe odznaczenie „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. Medale za zasługi dla rozwoju ludowych zespołów sportowych w powiecie poznańskim otrzymali Jacek Duszczyk z UKS Orkan Przeźmierowo i Piotr Broński z KK Tarnovia Tarnowo Podgórne.

W styczniu 19 zawodniczkom i zawodnikom reprezentującym lokalne kluby sportowe przyznano stypendia sportowe wójta gminy Tarnowo Podgórne na 2017 rok. Brano pod uwagę wysokie wyniki w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym w 2016 roku.

14 stycznia w Tarnowie Podgórny wójt gminy wręczył wyróżnienia „Aktywny lokalnie” osobom, które swoją pracą i zaangażowaniem szcze-

gólnie przysłużyły się lokalnej społeczności. Wyróżnieni zostali: Helena Łeszyk – przez 24 lata sprawująca funkcję radnej Gromadzkiej i Gminnej Rady Nadzorczej oraz Rady Gminy, Kazimierz Szuk – członek rady sołectkiej Tarnowa Podgórnego, współzałożyciel Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Rotokar oraz Justyna Witkowiak, Edward Sobański i Waldemar Kocurek – osoby zawodowo zasłużone dla gminy.

18 stycznia w Domu Kultury w Tarnowie Podgórnym otwarto wystawę fotografii Marka Kromskiego *Jazz i emocje*. Marek Kromski jest absolwentem Technikum Fotograficznego w Poznaniu.

27 stycznia miała miejsce uroczysta gala, podczas której rozdano nagrody wójta gminy Tarnowo Podgórne „Tarnowskie Lwy”. Nagrody otrzymują firmy i przedsiębiorcy, którzy w sposób szczególny przyczynili się do rozwoju gminy. Laureatami zostali: Juliusz Gustowski za „łączenie biznesu i pracy społecznej” (od ponad 30 lat prowadzi Zakład Produkcyjny Gusma, zajmujący się produkcją wyrobów metalowych), PASO Polska za „społeczną odpowiedzialność biznesu” (firma jest wiodącym w Polsce dostawcą artykułów szkolnych, plecaków i toreb sportowych), Hanna i Jerzy Kuczyńscy za „prowadzenie z sukcesem firmy rodzinnej” (od 40 lat prowadzą Fabrykę Okuć Kuczyński specjalizującą się w produkcji okuć i akcesoriów meblowych), Leszek Osiecki, dyrektor regionu Poznań DB Schenker Polska, w kategorii „menadżer zagranicznej marki”.

W lutym w Urzędzie Gminy Tarnowo Podgórne otwarto wystawę plastyczną *Blżej natury*, na której swoją twórczość prezentowali uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Baranowie przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin Rotokar.

W lutym gmina Tarnowo Podgórne znalazła się na 9. miejscu w ogólnopolskim rankingu gmin samodzielnych finansowo. W trakcie badania porównano udział dochodów własnych w budżecie gminy. Ranking przedstawił Serwis Samorządowy PAP, a wyniki uzyskano na podstawie analizy danych zebranych w Rankingu Zrównoważonego Rozwoju.

21 marca w Tarnowie Podgórnym zorganizowano wykład na temat leczniczych właściwości wód termalnych pochodzących ze źródła w Tarnowie Podgórnym. Woda ta wykorzystywana jest w parku wodnym Tarnowskie Termy.

5 kwietnia w Tarnowie Podgórnym miała miejsce Wielkopolska Konferencja Samorządowa, na której wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali społeczny ruch „Bezpartyjni – Wielkopolska”. Akt podpisało 61 samorządowców.

6 kwietnia w Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Baranowie odbył się finał konkursu „Mój pomysł na biznes”. Organizatorami konkursu były Tarnowskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców oraz gmina Tarnowo Podgórne.

7 kwietnia na granicy gmin Tarnowo Podgórne i Kaźmierz otwarto ścieżkę rekreacyjno-edukacyjną Dolina Samy. Na trasie odbudowano dwie kładki na Samie i zamontowano tablice informacyjno-edukacyjne.

20 kwietnia w Tarnowie Podgórnym zorganizowano IV edycję konferencji „Odkodowany Biznes Odkodowany Samorząd”.

12 maja w Domu Kultury w Tarnowie Podgórnym otwarto wystawę prac Agnieszki Madury (mieszkankei gminy) pt. *Pokusa, spokój, refleksja*.

30 czerwca w Tarnowie Podgórnym zorganizowano międzynarodową konferencję „Młodzi przedsiębiorcy zaangażowani społecznie i obywatelsko”.

ŹRÓDŁA:

„Czas Dopiewa”, „Echo Puszczykowa. Informator Miejski”, „Echo Ziemi Kostrzyńskiej”, „Gazeta Sucholeska”, „Gazeta Wyborcza”, „Głos Wielkopolski”, „Gośliński Biuletyn Mieszkańców”, „Informator Miasta Luboń”, „Informator Mosiński. Pismo Samorządowe Gminy Mosina”, „I wiesz więcej. Biuletyn Informacyjny Urzędu Gminy Czerwonak”, „Kosynier Bukowski”, „Kórnicanin”, „Kronika Wielkopolski”, „Nasz Głos Poznański”, „Nowiny Komornickie”, „Prosto z Ratusza”, „Rokickie Wiadomości”, „Sąsiadka Czytaj”, „Tygodnik Swarzędzki”, „Wieści Lubońskie”, portale urzędów gmin powiatu poznańskiego.

CZYTANE, PODPATRZONE, PODSŁUCHANE

W MEDIACH O POWIECIE POZNAŃSKIM

Katarzyna Wozińska-Gracz*

OTARŁ SIĘ O ŚMIERĆ. I WRÓCIŁ DO SIEBIE

„To nie jest łatwe doświadczenie, gdy nie ma się siły i tak naprawdę wszystko zależy od ludzi, którzy są wokół mnie. Co więcej, trzeba się temu poddać. Takie uczucie nie było mi do tej pory znane. [...] Myślę, że wielu osobom przydałaby się taka lekcja pokory, ale nikomu tego nie życzę, bo w moim przypadku mogło to skończyć się śmiercią. U mnie to doświadczenie doprowadziło do pozytywnej zmiany myślenia” – Jan Grabkowski, starosta poznański, na łamach „Głosu Wielkopolskiego” 26 maja 2017 roku nie pozostawia nikomu złudzeń. Mimo doświadczeń życiowych związanych z przebytą chorobą wraca do samorządu jeszcze silniejszy i pełen determinacji do pracy. Nigdy wcześniej nie opowiedział też tak bardzo szczerze o osobistych przeżyciach: „27 lat przepracowałem w samorządzie, to mój drugi zawód. Kocham samorząd, dlatego cierpię z powodu tego, co ostatnio dzieje się w kraju. Myślałem, że w tym wieku będę już tylko «odcinał kupony», doradzał młodszym koleżankom i kolegom. A dzisiaj okazuje się, że na nowo trzeba walczyć o wartości, o które biliśmy się w latach 70. i 80. ubiegłego stulecia. Polska pokazała rządzącej partii, że samorząd jest silny, że ludzie identyfikują się z miejscem zamieszkania i nie chcą zmian”.

SOŁTYS WIELE MOŻE

O sołtysach powiatu poznańskiego usłyszał praktycznie cały kraj. Wszystko za sprawą II Powiatowego Dnia Sołtysa, który został zorganizowany w Starostwie Powiatowym w Poznaniu, a który szeroko relacjonowały media regionalne i ogólnopolskie, w tym Program I Polskiego Radia.

* Dyrektor Gabinetu Starosty

Barbara Plewińska, sołtys wsi Dąbrówka w gminie Dopiewo: „Jestem nauczycielem, jestem miłośnikiem tradycji i regionu, co łączy się z funkcją sołtysa. Wiemy, że sołtys jest w tej chwili łącznikiem, administratorem i przede wszystkim społecznikiem. Więc wszystko to wiąże, a moja wioska ma bardzo dużo mieszkańców, bo 3500. Można by powiedzieć, że już nie jest wioską, tylko podmiejską aglomeracją, ale nadal, jak to się mówi, przewodnik i gospodarz tej małej trzódki jest potrzebny”. Tak o służbie mieszkańcom sołtys Dąbrówki mówiła 16 marca 2017 roku na antenie Radia Merkury.

REKORDOWE INWESTYCJE STAROSTWA

Rok 2017 jest dla powiatu poznańskiego wyjątkowy za sprawą pozyskanych dotacji, które wydane zostaną na „Rekordowe inwestycje Starostwa”. Pisał o nich m.in., zarówno w wydaniu gazetowym, jak i internetowym, 17 maja 2017 roku dziennik „Fakt”. „To rekordowy rok, jeśli chodzi o pozyskanie dofinansowań przez powiat poznański. Z dotacji rządowych i unijnych udało się już załatwić ok. 70 mln złotych. A jest szansa na więcej. Może być nawet blisko 100 mln złotych! [...] Ogłosiliśmy przetarg na rozbudowę Centrum Kształcenia Praktycznego przy Zespole Szkół nr 1 w Swarzędzu. Podpisaliśmy już też umowę z marszałkiem województwa na dofinansowanie przebudowy 7-kilometrowego odcinka drogi powiatowej Kleszczewo-Zalasewo. Planowane są też inwestycje związane z budową węzłów przesiadkowych przy stacjach kolejowych i powiązanej z nimi infrastruktury. Odnowiony będzie też dawny obiekt pocysterski w Owińskach, w którym jest ośrodek dla niewidomych dzieci – wylicza starosta Grabkowski. Starostwo pozyskało też fundusze rządowe na przebudowę ul. Grunwaldzkiej w Plewiskach i Poznańskiej w Skórzewie”.

POWIAT POZNAŃSKI WALCZY Z NIELEGALNĄ WYCINKĄ LASÓW – ZAPOWIADA ONET.PL 21 MARCA 2017 ROKU

„Przy okazji Międzynarodowego Dnia Lasu [...] powiat poznański przypomina, że już od kilku lat dba o zalesienie swoich terenów. Przez osiem lat udało się posadzić niemal 30 tys. drzew, na co wydano ponad pół miliona złotych. Od kiedy zmieniły się przepisy dotyczące wycinki, powiat interweniuje także w sprawach nielegalnego pozbywania się drzew z terenów leśnych działek [...]. Tylko w latach 2008-2016 na ten cel prze-

znaczono ponad pół mln złotych. Pieniądze te pozwoliły na posadzenie prawie 30 tys. sztuk młodych drzew. W tym roku powiat planuje posadzić kolejne, na co wyda 80 tys. złotych”.

JEDNYM GŁOSEM Z POMOCĄ DO KARTUZ

„Radni powiatu poznańskiego zdecydowali o przekazaniu 200 tys. złotych na pomoc poszkodowanym w wyniku nawałnicy, która w nocy z 11 na 12 sierpnia przetoczyła się przez kraj. Pieniądze trafią do powiatu kartuskiego, gdzie zniszczeniu uległo kilkadziesiąt budynków mieszkalnych oraz gospodarczych. – Nie można obok tego przejść obojętnie – wyjaśnia starosta Jan Grabkowski”. Niespełna godzinę po zakończeniu pierwszej powakacyjnej sesji Rady Powiatu (30 sierpnia br.) informację o pomocy dla Kartuz przekazuje Onet.pl. O jednogłośnym wsparciu radnych dla powiatu kartuskiego donoszą też pozostałe media, w tym Radio Poznań, „Głos Wielkopolski” czy TVP3, oddział w Poznaniu. „Z pieniędzy cieszy się starosta kartuski Janina Kwiecień. – Pomoc, jaką otrzymamy od powiatu poznańskiego, jest nie do przecenienia – mówi. Starosta poznański Jan Grabkowski zaapelował ponadto o podobne wsparcie finansowe dla poszkodowanych w wichurach do władz 17 podpoznańskich gmin” – informuje krótko po sesji na swojej stronie internetowej Radio Poznań.

Przegląd zbudowany jest według porządku tematycznego, a nie chronologicznego.